

**AKTUÁLIS FLÓRA- ÉS VEGETÁCIÓKUTATÁS
A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN VI.**

ÖSSZEFOGLALÓ ÉRTÉKELES

•

KIÁLLÍTÓK ÉS KIÁLLÍTÁSOK

Gymnocoronis spilanthoides DC.

Keszthely
2004. február 26–29.

Aktuális flóra- és vegetációkutatás a Körpát-medencében - 2004

KESZTHELY

A KONFERENCIA FŐVÉDNÖKE

DR. PERSÁNYI MIKLÓS
MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERE

A KONFERENCIA VÉDNÖKE

PROF. DR. GAÁL ZOLTÁN
REKTOR
VESZPRÉMI EGYETEM

*

A KONFERENCIA ELNÖKSÉGE

PROF. DR. BORHIDI ATTILA az MTA tagja
DR. FEKETE GÁBOR az MTA tagja
PROF. DR. BARTHA DÉNES tanszékvezető
DR. DUBLECZ KÁROLY egyetemi docens, dékán
PROF. DR. SZABÓ ISTVÁN tanszékvezető

*

KÖSZÖNTŐ

A 6. Aktuális flóra- és vegetációkutatás a Kárpát medencében konferencia keszthelyi megrendezése óta egy esztendő telt el: bizonyára szorgos munkával, eredményekkel és örömmel minden botanikus számára. Lezárásához közeledik a flóra- és élőhely-térképezési program, erősödnek a botanikai adatbázisok, sőt újak születéséről értesülünk (botanikus almanach). Összességében a botanikai és növényökológiai kutatások művelése hazánkban is világszínvonalon van – jóllehet, a tudományos divat irányzatai nem e területen kerestek mindaddig, amíg a „döntéshozók” rá nem döbbennek a botanikai és élőhelyi sokféleség ismeretének és megőrzésének stratégiai szükségességére az emberiség számára.

A 6. Aktuális flóra- és vegetációkutatás konferencia résztvevői műsorfüzetet és a publikációk összefoglalását tartalmazó kötetet kaptak kézhez a rendezvény alkalmával. A konferencia anyagi támogatóinak, a két mögöttes tudományos programnak és a takarékos gazdálkodást biztosító vendéglátó intézménynek köszönhetően két újabb kiadvánnyal válhatunk gazdagabbaká. Minden résztvevő számára eljuttatjuk a „Priszter Szaniszló 85 éves” tiszteleti kötetet egy fénylemez (CD) melléklettel. A fénylemez tartalma a következő: a műsorfüzet, az összefoglaló kötet digitális változata, rövid képbemutató (PowerPoint) a konferencia eseményeiről, továbbá a konferencia összefoglaló értékelését, a kiállítók és a kiállítások bemutatását, katalógusait tartalmazó jelen füzet – mint a konferencia harmadik kötete – szintén digitális formában. A képekkel illusztrált anyag szerkesztése lehetővé teszi, hogy az előző két kötettel megegyező formátumban nyomtatható, köttethető legyen. A teljes anyag hamarosan elérhető a keszthelyi növénytan és növényélettani tanszék megújuló honlapján a <http://www.georgikon.hu/georbotan> címen.

Kedves Kollégáim! Ez az esztendő, a bécsi botanikai világtalálkozó éve – mint minden más – szintén az évfordulók jegyében zajlik. Születési évfordulók: Rummy Károly György (225), Koren István (200), Fábry János (175), Mágócsy-Dietz Sándor (150), Zsák Zoltán (125), Halász Márta (100), Csapody István (75). Halálúnnepi évfordulók: Borbás Vince (100 – a világtalálkozó napja!), Istvánffy Gyula (75), Wágner János (50), Kol Erzsébet, Gulyás Antal, Gallé László, Soó Rezső (25). – Az évfordulók köteleznek!

A nagy elődök és kortársak munkásságának fényében kívánok mindenkinek további eredményes, boldog életet.

Keszthelyen, 2005. január 30-án,

a konferencia szervező bizottsága és rendezői nevében

Szabó István
egyetemi tanár, tanszékvezető
a szervező bizottság elnöke
szerkesztő

TARTALOMJEGYZÉK

KESZTHELY UTÁN	7
RÉSZLETES PROGRAM	9
ELŐADÁSOK ÉS ESTI RENDEZVÉNYEK	9
TAXONÓMIA ÉS SZÜNTAXONÓMIA	10
JENEY ENDRE (1936-2004).....	12
40 ÉVES KESZTHELYEN A NÖVÉNYTANI ÉS NÖVÉNYÉLETTANI TANSZÉK	13
ORSZÁGOS FLÓRA- ÉS VEGETÁCIÓKUTATÁS I-II	14
TERMÉSZETES NÖVÉNYZETI ÖRÖKSÉGÜNK. „MÚLT – JELEN – JÖVŐ”	14
IPA – NÖVÉNYFAJOK ÉS ÉLŐHELYEK SZEMPONTJÁBÓL FONTOS TERÜLETEK	16
BOTANIKUS ALMANACH	16
MAGYARORSZÁGI LÁPOK.....	16
A BOTANIKA SE FLORISZTIKAI ADATBÁZISKEZELŐ SZOFTVER	17
ÁTFOGÓ TÁJFELDOLGOZÁSOK	19
REGIONÁLIS ÉS ÖSSZEFOGLALÓ NÖVÉNYFÖLDRAJZ	19
A BOROS ÁDÁM DÍJ ÁTADÁSA.....	19
A KONFERENCIA ZÁRÁSA.....	22
POSZTEREK	23
TAXONÓMIA ÉS FLÓRAKUTATÁS	23
VEGETÁCIÓKUTATÁS	24
FLÓRA- ÉS VEGETÁCIÓTÖRTÉNET	24
TERMŐHELY-NÖVÉNY KAPCSOLATOK	25
MAGYARORSZÁGI BOTANIKAI ADATBÁZISOK.....	26
KULTÚRNÖVÉNY-BIODIVERZITÁS; MŰVI, TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET NÖVÉNYZETE	26
NÖVÉNYI INVÁZIÓ.....	27
KIÁLLÍTÁSOK	28
40 ÉVES KESZTHELYEN A NÖVÉNYTANI ÉS NÖVÉNYÉLETTANI TANSZÉK	28
KÁRPÁTI ISTVÁN	29
Kárpáti István és Kárpáti Istvánné publikációi	30
Képek és táblázatok a tanszék tevékenységéből	38
A tanszék munkatársainak kiállított önálló vagy társszerzős művei.....	39
Fali képek formájában készült szemléltető ábrák.....	41
Keszthelyi vonatkozások a magyar növénytani bibliográfiában (1578-1900).....	42
BÍRÓ KRISZTINA MUNKÁI	46
Szakmai életrajz	46
A kiállított illusztrációk.....	47
Illusztrált könyvek, szakcikkék és egyéb munkák jegyzéke	49
Kiállítások, díjak, művészeti alap tagság.....	56
Munkásságáról megjelent cikkek.....	58

CSAPODY VERA ISMERETLEN RAJZAI	59
DEBRECZY ZSOLT és RÁCZ ISTVÁN – A VILÁG MÉRSÉKELT ÖVI NYITVATERMŐI	60
DEININGER IMRE – A MÉLTATLANUL ELFELEDETT BOTANIKUS ÉS MEZŐGAZDA	62
A kiállítási tárló tartalma	63
MOLNÁR V. ATTILA – FLORA MACROPHOTOGRAPHICA CARPATO-PANNONICA	64
Életrajz.....	64
A képek jegyzéke	65
PAPP ERZSÉBET – AZ EMBER TEREMTETTE NÖVÉNYCSODÁK (FESTMÉNYEK ÉS RAJZOK)	66
Életrajz.....	66
A rajzok és festmények jegyzéke	67
SEREGÉLYES TIBOR KÉPEI – NÉHÁNY KEDVENCEM	69
Életrajz.....	69
A kiállított képek jegyzéke	70
TUZSON CENTENNÁRIUM	71
Tuzson János professzorra emlékezik Bátorliget	71
Tuzson János és a "Magyar Alföld Növényeinek Gyűjteménye" exsiccatum sorozat	72
A KÉSZÜLŐ ÚJ MAGYAR NÖVÉNYHATÁROZÓ	72
A növényhatározó képeiből	74
KÖNYVBEMUTATÓ: PRISZTER SZANISZLÓ 85 ÉVES	75
BESZÁMOLÓK ÉS CIKKEK A KONFERENCIÁRÓL.....	76
A REVIEW	76
HELYI SAJTÓ.....	78
NÖVÉNYZETI ÖRÖKSÉGÜNK	78
A KÁRPÁT-MEDENCE BOTANIKAI AKTUALITÁSAI	79
CÍMLAPKÉP	80

KESZTHELY UTÁN

FEKETE Gábor

Még a friss élmények hatása alatt állva vettem papírra néhány benyomást, véleményemet a konferenciáról. Visszatekintésem nemcsak kurta, de szelektív is, csupán néhány területre terjed ki. Ezt is, és a szubjektivitás vádját is vállalom.

A flóra- és vegetációkutatás jegyében zajló konferenciák megszületése és léte az önszerveződésnek egy figyelemreméltó, követésre érdemes példája. Már egy új korszaknak, a pályázatok, projektek korszakának kezdeményezésre ösztönző terméke. A keszthelyi rendezvény – sorban a hatodik – ezért az ilyen sorozatoknál nem ritkán fellépő kifáradásnak legkisebb jelét sem mutatta. A megszokott arcok mellett örvendetesen (zavarba ejtően) sok új arc felbukkanása is jelzi a téma változatlan vonzerejét, és persze azt, hogy ebben a kis országban bőven akad még feltárni való.

Tarkaságban, a témák sokféleségében nem volt hiány. A sokféleség is sokféle volt: diszciplínákban, taxonómiai egységekben, földrajzi változatosságban stb. volt mérhető.

Talán a leginkább frekvenciált műfaj a florisztika. Új előfordulások bejelentése jellemezte most is az előadások többségét; a néhány mintavételében jól megtervezett táji szintű flórafeltárás volt az, ami – reményeim szerint – példát adott a jövőre. Annak oka, hogy új leletek folytonosan előkerülnek, legalább három: a flóra mobilitása, illetve a felfokozott migráció (adventivek); szoros kapcsolatban ezzel új élőhelyek keletkezése (zavarás hatására); másrészt a floristák nagy (és minden eddigi korszakot meghaladó) száma. A forma-ismeretnek, jó szemnek, a tapasztalatban gyökerező megérzésnek és nem utolsósorban a véletlennek nagy itt a szerepe, ez adja meg a florisztika sava-borsát. Mégis, a florisztika nemcsak a különlegesebb vagy ritkább fajokról szól. Türelmetlenül várom - várjuk a floristáktól (az országos flóratérképezőktől) a szintézist, a ritka, közepesen ritka és gyakori fajok milliányi elterjedési adatának összeillesztését, térképi megjelenítését, az elterjedési képek tipizálását, ezek alapján a flórahatároknak az eddigieknél megalapozottabb megvonását, stb.

Úgy tűnik, hogy az invazív növények problematikája hálás téma, talán, mert többet elárulnak magukról, mint a természetes növényzet már megtelepedett fajai: mérhető a dinamikájuk, élőhely-preferenciájuk folyamatában, szemünk előtt zajlik. Az erre elkötelezett kutatók csapata nem vádolható egyoldalúsággal: analitikus, szintetikus munkák, leírás, kauzális elemzés egyaránt és szimultán folynak ezen a területen.

A korai specializálódás a konferencián is tetten érhető volt. Szomorúan tapasztaltam ennek korlátait. A befelé fordulás jól mérhető volt a hozzászólások kis számában. Pedig Keszthely sok jó alkalmat nyújtott a kitekintésre, a látókör bővítésére. A jövő legígéretesebb útja a különböző területek összekapcsolása. Erre jó példa az alábbi. Nemrég kaptam hazánkfiától, Orlóci Lászlótól egy vaskos kéziratot. Orlóci, aki Kanadában (London) egy nagyhírű statisztikai ökológiai iskolát alapított, az utóbbi évtizedekben a vegetáció szekuláris szukcessziója folyamat-leírására fejlesztett ki módszereket és közöl – mint a mostani is mutatja

–

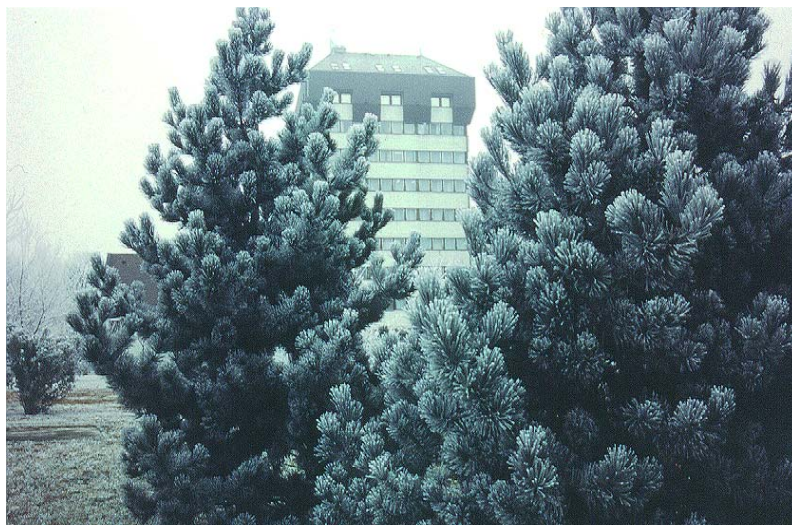
érdekes

dolgozatokat. De vajon honnan veszi az alap-adatokat? Már leközölt eredményeket: lápokban végzett fúrások adatait használja fel. Olyan tanulmányok ezek, ahol az egyes rétegekben nemcsak a pollenszemek taxonómiai azonosítása történt meg, de a makrofossziliák meghatározására is törekedtek. Na de – ezt tanúsították a konferencia poszterei – ilyesmire már mi is képesek lehetnénk, hiszen a különböző üledékgyűjtőkből, jól datált rétegekből a mi szakembereink is sok információt képesek kinyerni! Szinte társulás-szintű szekvenciák tárulnak elénk, ezért kíváncsian figyelem: mikor találunk végre egymásra palinológusok és a vegetációdinamika szakemberei, múlt és jelen ismerői. Mert hogy szükségük van egymásra, mivel a kérdés: hogyan mentek végbe a folyamatok, mindkét felet érdekli.

Természetesen nemcsak az ezeréves léptékű történések az érdekesek. Izgalmas az is, ami százéves skálán történt. Itt már találkozott a múlt- és jelenkutatás, persze, nem is csoda mivel a (növényzeti)-tájtörténetet jórészt a recens növényzet kutatói találták ki és zömmel maguk művelik, és a módszerek sem különböznek nagyon.

Keszthely kiváló házigazdának bizonyult. Szabó István professzor jól kézben tartott, gondos (és kedvesen intézkedő) szervezőgárdát igazgatott. A műsor a jól kiművelt program szerint, gördülékenyen bonyolódott. A további körülmények is ideálisak voltak: a tágas folyosók a posztereknek, de az igen fontos alkalmi csoportosulásoknak, megbeszéléseknek jó kereteket nyújtottak. A szervezők megvalósították azt, amit sok kongresszus, szimpózium nem: valóban elegendő időt hagytak a poszterek bemutatására. Ezt számos szerző ügyesen ki is használta.

Magam szívesen emlékszem vissza a hóba temetkező Keszthelyre, a konferencián eltöltött napokra.

RÉSZLETES PROGRAM**ELŐADÁSOK ÉS ESTI RENDEZVÉNYEK****- február 26. csütörtök -**

11.00 - 14.30 : Regisztráció a konferencia helyszínén, szállásfoglalás, posztterek elhelyezése

A regisztrált résztvevők száma: 240 fő, az előadások és előadók száma: 32, a bemutatott posztterek száma: 110, a kiállítások száma: 10, a bemutatók, könyvkiállítások és vásárok száma: 10 (cönológiai munkacsoport, MÉTA, Flóra, soproni botanika tanszék, mezőgazdasági szakkönyvek, pécsi botanika tanszék, TermészetBÚVÁR, Magyar Madártani Egyesület, nemzeti parkok, stb.).

14.30 - 15.00 : Ünnepeles megnyitó

Az elnökség tagjai: FEKETE Gábor akadémikus, BARTHA Dénes egyetemi tanár, HUSVÉTH Ferenc egyetemi tanár, a Veszprémi Egyetem tudományos rektorhelyettese (a vendégeket az egyetem és a kar nevében köszöntötte), SZABÓ István egyetemi tanár (köszöntés a rendezők nevében).

TAXONÓMIA ÉS SZÜNTAXONÓMIA
(elnök: CSIKY János)

A keszthelyi konferencia első szekciójának előadásai (objektum választás és módszertan tekintetében is) igen változatosak voltak.

VIRÓK Viktor beszámolója az 1997-ben felvetett új magyarországi növényhatározó gondolatának gyakorlati megvalósulásáról tájékoztatott. Az Aggteleki NPI gondozásában készülő kétkötetesre tervezett mű új, egységes ábranyaggal és eredeti kulcsokkal, leíró-magyarító kiegészítésekkel, előreláthatóan 2005-ben jelenik meg. FACSAR Géza a *Rosa* nem hazai képviselőinek kutatása során évtizedek alatt felhalmozott és letisztult tudását osztotta meg a hallgatósággal. Előadásában, az országos flóratérképezés szempontjából még időben, felhívta a terepbotanikusok figyelmét a növényföldrajzi tekintetben (táji és/vagy országos szinten) jelentős rózsa taxonok megfigyelésének,

feljegyzésének fontosságára.

A PINTÉR–KRÍZSIK szerzőpáros nemzetközi együttműködés keretében nemcsak magyarországi, de európai viszonylatban is vizsgálta a *Ceterach* szekció ploidia viszonyait és a populációk kapcsolatrendszerét. A modern genetikai módszereket sem nélkülöző vizsgálatok alapján kiderült, hogy a hazai termőhelyek többségén a diploid *Asplenium ceterach* subsp. *bivalens* alfajt találjuk, míg a tetraploid *A. ceterach* subsp. *ceterach* csak két helyen fordul elő. A genetikai vizsgálatok során kapott eredmények szerint a magyarországi populációk leginkább az olaszországi és dalmáciai populációkkal mutatnak rokonságot. Hasonló, modern genetikai vizsgálatokat alkalmaznak a fiatalabb generációhoz tartozó hazai taxonómusok is. PENKSZA Károly a magyarországi *Festuca ovina* csoporthoz tartozó, nehezen határozható csenkeszeket vizsgálta. A megtervezett és szisztematikusan kivitelezett, évek óta folyó kutatásoknak köszönhetően sikerült pontosítani a *F. wagneri* leírását, tisztázni nomenklatúrai helyzetét, sőt egy új taxon, a *F. pseudovaginata* is leírásra került.

A „debreceni iskola” fiatal kutatói (MOLNÁR V. Attila és munkatársai) a hazai *Ophrys*ok rokonsági fokát vizsgálták a nrDNS ITS régiójának, majd IGS régiójának szekvencia-analízisével. Eredményeik alapján az *O. fuciflora* és az *O. holubyana* egymáshoz közeli, míg az *O. bicornis* ezektől elkülönülő taxonnak bizonyult. GULYÁS és MOLNÁR V. körültekintő, precíz feltárómunkájának köszönhetően a *Bulbocodium vernum* közép-európai elterjedésének eddigi legpontosabb képét tárták elénk. A MEDVEGY–KÁLMÁN szerzőpáros mezoléptékben, transzekt mentén

felvett cönológiai minták elemzésével vizsgálta a *Primula vulgaris* x *P. veris* hibridek termőhelyi preferenciáját. A külföldi botanikusok képviseletében RUDAS Bertalan mutatta be a Zempléni-hegység két kisebb tavának szlovákiai viszonylatban ritka asszociációit.

A szekció záróelőadásában KEVEY Balázs jellemezte a hazai tetőerdők abiotikus és cönológiai viszonyait. Az előadó által elsőként kimutatott két erdőtársulás mellett a tetőerdőkhöz sorolta a Gömör-Tornai-karsztról leírt *Waldsteinio-Carpinetumot* is. Ez utóbbi meglátás-frissítő vitát kavart.

Cs. J.

20.00 órától : Fogadás

Pohárköszöntőt mondott GÁBORJÁNYI Richard egyetemi tanár a Georgikon Kar tudományos dékánhelyettese; rendező: Varga Bt.

Film- és diavetítések:

A Tapolcai-medence természeti értékei (16 mm színes, archív film digitalizált változata), készült 1961-ben, szerkesztő operatőr TUSNÁDY Győző, szakértő ALMÁDI László.

MOLNÁR V. Attila diavetítése a „Flora Macrophotographica Carpato-Pannonica” kiállításához kapcsolódóan.

- február 27. péntek -

JENEY ENDRE (1936-2004)

JENEY Endre Béla a második keresztnévét szinte soha sem használta. Korosztálya Bandi néven szólította.

1936. augusztus 16-án született Debrecenben. 1949-től 1952-ig a Debreceni Mezőgazdasági Technikumban tanult. Biológia tanára SÍROKI Zoltán professzor úr volt, akit mindig mesterének tekintett. 1952-től 1956-ig a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem hallgatója, jeles eredménnyel biológia-kémia szakos középiskolai tanári oklevelet szerzett. Fiatal korától a Magyar Biológiai Társaság tagja, SOÓ Rezső debreceni iskolájának és kutatóműhelyének aktív tagja volt.

Középiskolai tanárként több gimnáziumban oktatott, a tatai Jávorka Sándor Mezőgazdasági Technikumból vonult nyugalomba. A középiskolai tanári pályát igazi hivatásnak tekintette, számos tehetséges diákot segített természettudományi és humán tantárgyakból egyaránt a tanulmányi versenyekre, egyetemi felvételre felkészülések során.

Nyugdíjasként a Botanikai Szakosztály előadói üléseit rendszeresen látogatta. Vácrátóton a MÉTA adatgyűjtés aktív résztvevője volt. Számos szakterületre kiterjedő tapasztalatait, véleményeit a fiatal korosztály érdeklődéssel hallgatta. Botanikai munkásságát tizennyolcezer lapból álló, kiválóan dokumentált magán herbáriuma képviseli.

2002-ben a Pécsen rendezett flóra és vegetáció konferencián, még megtartotta a taxonómia és flórakutatás szekciójában a „*Lycopodiumok a Bakonyalján*” című előadását, ekkor azonban már súlyos beteg volt. Hosszú fájdalmas betegségben 2004. február 11-én hunyt el.

Dancza István

- - -

Bizonyára sokak számára emlékezetes a kissé tartózkodó, megfontolt beszédű *Jeney tanár úr*, aki tapasztalatokban gazdag mondanivalóját mindig jellegzetes, kissé kesernyés humorral, sőt öniróniával fűszerezte. Szerény egyénisége mellett alapos botanikai és helyismeretével nyugtázta le hallgatóit. Az élet megpróbáltatásait nagy bölcsességgel viselte, és diákjait szakmaszeretetre, kitartásra nevelte.

Keszthelyre is kiváló tanítványának meghívására jött el 1986 nyarán, amikor még közeli főemlős elődjeinkre emlékeztető módon rekettéről-rekettére kapaszkodtunk, majd zombékról-zombékra lépkedtünk a Kovácsi-hegy Vad-tavának rejtőzködő, tündérrózsás víztükréhez... Már szinte a célhoz érkeztünk, amikor egy bizonytalan lépést követően, a másfél méter magas zombék megingott, és Tanár Úr, egyensúlyát veszítve, máris nyakig merült a hideg, kristálytiszta lápvízben. Nagy nehezen visszavonultunk, mint vert hódítók. „Na, csak egy száraz gyufám maradt volna” – mondotta elázott dohányzó készségét előhúzva inge felső zsebéből. – Jellemző, hogy a szerencsés balesettel kapcsolatban ennyi megjegyzése volt, s a továbbiakban csak a növényekről és a növénytársulásokról beszélgettünk annak ellenére, hogy a száradás még hosszú időt vett igénybe.

Szabó István

40 ÉVES KESZTHELYEN A NÖVÉNYTANI ÉS NÖVÉNYÉLETTANI TANSZÉK
(elnök: SZABÓ István)

A keszthelyi konferencia az évfordulók jegyében zajlik.

1794-ben született WIERZBICKI Péter, aki 1820 és 1826 között a keszthelyi Georgikon egyik meghatározó botanikus egyénisége volt (lásd még: RUMY Károly György, HUTTER Mihály, SZENCZY Imre). Helyi vonatkozású, reprezentatív műve, a „Plantae Rariores Keszthelyenses”, amelyet a konferencia alkalmából megjelenő, „Prisztler Szaniszló 85 éves” című, ünnepi könyvkiadványban szemelvényesen bemutatunk.

1844-ben született DEININGER Imre, aki 1884-ben lett a keszthelyi tanintézet igazgatója. Botanikai munkásságát (történeti növényföldrajz, régészeti botanika, magvizsgálat) a „Konferencia kiállításai” fejezetben mutatjuk be.

1924-ben született KÁRPÁTI István, aki az 1964-ben önállósult keszthelyi botanika tanszék vezetője és professzora volt 25 éven keresztül, és 1984-ben „Borbás Vince Ökológiai Laboratórium”-ot létesített. Irodalmi munkásságának jegyzéke e kötetben jelenik meg először.

A kiadvány mellékletét képező időrendi táblázat („tanszékfa”) szemlélteti a növénytan, a növényélettan, a növényökológia keszthelyi művelőinek, a fejlődésre ható tudós egyéniségeknek, a keszthelyi botanikai iskolához kötődő tanítványoknak a népes táborát. A külföldi kapcsolatok feldolgozása még nem valósult meg teljesen.

Sz. I.

ORSZÁGOS FLÓRA- ÉS VEGETÁCIÓKUTATÁS I-II.
(elnök: KIRÁLY Gergely)

FEKETE Gábor és BORHIDI Attila akadémikusok (képek az előző oldalon) átfogó előadásait követően, a szekcióban országos léptékű *Cuscuta* tanulmányokról, új moha vörös listáról, ökológiai hálózatról, és egy populáció-dinamikai kutatás és egy regionális flóra (Hevesi-sík) általános érvényű tapasztalatairól számoltak be a szerzők.

Sz. I.

TERMÉSZETES NÖVÉNYZETI ÖRÖKSÉGÜNK. „MÚLT – JELEN – JÖVŐ”
Kerekasztal – BARTHA Dénes vezetésével

A botanikus szakma, főképpen a fiatal botanikus generáció nagy összefogása képpen valósulhat meg a „Természetes növényzeti örökségünk felmérése és összehasonlító értékelése” c. NKFP-projekt. A három évet felölelő, az ország teljes területét lefedő flóra- és élőhely-térképezés egységesítheti a korábbi eltérő nézőpontokat, törölheti a fehér területeket, aktuális információkat szolgáltat, s nem utolsó sorban olyan adatbázist produkálhat, amely a jelen és a jövő botanikus generációi számára erkölcsi, szellemi és anyagi tőkét jelenthet.

A kerekasztal áttekintette a féldős teljesítést, a terepi felmérők felé továbbította az eddigi szakmai és szervezési tapasztalatokat, s nem utolsó sorban további lelkesedésre, összefogásra ösztönözte fiatal botanikusokat, kikben tudatosulnia kell, hogy e vállalat – a jövő érdekében – csak jól lehet teljesíteni.

20.00 – 21.00 : Vacsora

Menü: vörösboros bakonyi szarvaspörkölt. Támogató HM Veszprémi Erdőgazdaság Rt.

Szakest

IPA – NÖVÉNYFAJOK ÉS ÉLŐHELYEK SZEMPONTJÁBÓL FONTOS TERÜLETEK
(BÍRÓ Rebeka és MARCZIN Örs)

A növényfajok és élőhelyek megőrzése szempontjából fontos területek nemzetközi program (Important Plant Areas, IPA) célja – a Biodiverzitás Egyezmény (Bern Convention) 6. Konferenciáján elfogadott botanikai értékek megőrzéséről szóló világstratégia (Global Strategy on Plant Conservation) szellemében – a növényfajok és élőhelyek megőrzése szempontjából fontos területek európai, ill. az egész világra kiterjedő hálózatának létrehozása egységes kritériumrendszer alapján.

IPA területeknek minősülnek azok a természetes vagy féltermészetes vegetációjú területek, amelyek kiemelt botanikai gazdagsággal jellemezhetők, veszélyeztetett vagy endemikus fajokban kimagaslóan gazdag növényközösségek élőhelyei, vagy jelentős botanikai értéket képviselő élőhelyek.

A program koordinátora a Plantlife International (www.plantlife.org.uk) pozsonyi regionális irodája. A január közepén megtartott első, szűkebb körű szakmai megbeszélés alapján a magyar botanikusok a programot messzemenően támogatják, megvalósításra érdemesnek tartják.

M. Ö.

BOTANIKUS ALMANACH

A Magyar Tudományos Akadémia Botanikai Bizottsága elhatározta, hogy a Magyar Botanikus Almanach közreadásával is elősegíti a tudományterület fejlődését. Ebbe a tervezett adatbázisba először az országhatárokon belül élő és alkotó botanikusok kerülnek bele, de az adatgyűjést már a kezdetektől kiterjesztjük az országhatáron túlra, hogy létrehozzuk a magyar botanikusok megközelítően teljes adatbázisát.

Az adatbázisba való bekerülés nincs tudományos fokozathoz vagy címhez kötve. Botanikus az, aki annak vallja magát, és a botanika valamely területén alkotó módon dolgozik/publikál. Az almanach szerkesztői kérik, hogy mindazok, akik vállalják a kötetben való szereplést e-mail-ben vagy postai úton értesítsék a szerkesztőket, hogy részükre az adatlapot megküldhessék.

Szabó T. Attila és Vörös Lajos

MAGYARORSZÁGI LÁPOK
- elsősorban a kis-balatoni síkláp terület -
(BODONCZI László és SZABÓ István)

A hazai lápok a természetes növényzet leginkább megfogyatkozott és átalakított képződményei, ezért a megmaradt lápok védelme a botanikusok és természetvédők egyik legfontosabb feladata. Ezt a helyzetet felismerve, az 1996-os természetvédelmi törvény létüknél fogva (ex lege) védetté nyilvánította őket. A lápvédelem a természetvédelmi hatóság tudomására jutásától érvényes, nem szükséges hozzá a kihirdetés. A törvény rendelkezett a lápok 3 éven belüli felméréséről, és a lápkataszter közzétételéről. Az országos felmérés során kb. 1000 lápot találtak (SULYOK - ILONCZAI 2002).

A Kis-Balaton hazánk legnagyobb egységes, és legjobb állapotban fennmaradt lápterületének része. A Kis-Balaton Víztisztítási Rendszer mindkét üteme fokozottan védett természeti terület. Megvalósítása az 1980-as években kezdődött. Az első ütem területe korábban nem csak láp, hanem szántó és rét is volt. A Zala felduzzasztásával új, összefüggő vízfelszín, régi - új madárparadicsom jött létre. Ezt a természetvédelmi pozitív „mellékhatást” egyoldalúan kiemelve, a beavatkozás káros hatásait nem ellensúlyozták. Például halbiológus vélemény szerint tocsogós-sásos élőhelyek gyors elárasztása miatt a fokozottan védett lápi póc kipusztult. Sajnálatos módon néhány éve tervbe vették, és már elkezdték kivitelezni a 2. ütem (vagyis a régi, lápi és mocsári élőhelyeket, nádasokat tartalmazó rész) elárasztását, s a vízügyi érdekek (Balaton vízének javítása) oltárán szinte teljesen feláldoznák a régi lápi élővilágot. Ez azt jelenti, hogy több mint 1 m magas vizet engednének a mostani élőhelyekre. Ez, azon kívül, hogy szinte minden, a területet alaposabban ismerő botanikus szerint a mostani zombékosok, sásosok, lápok pusztulásával járna, természetesen itt is kipusztulna a lápi póc és más hasonló igényű fajok. Véltetően, mivel a mostani nádasok, sásosok, rekettyefüzlápok mind „belerohadnának” a vízbe, még a víz tisztulása sem vehető biztosra. A vízminőség javulását csak a teljes Zala vízgyűjtőjére kidolgozott átfogó szennyvíz-program hozhat. Egyes vélemények szerint nem a kommunális és ipari szennyvíz okozza a legfőbb gondot, hanem az ún. diffúz szennyeződés. Ez pedig nem csak a torkolat körüli cselekvésre kész: vagyis a teljes Zala vízgyűjtőjén agrár-környezetvédelmi intézkedésekkel kell megakadályozni a szennyezést. Konkrétan a meredek szántók erdő vagy gyeppé művelési ágúvá változtatását: erdőtelepítést, gyepesítést, extenzív művelést, rétegvonal menti talajvédő erdősávok, gyepsávok létesítését. Tovább nem folyhat a fokozottan védett lápterület technokrata szemléletű, a botanikai – és más természetvédelmi szempontokat figyelmen kívül hagyó átalakítása.

B. L. és Sz. I.

A BOTANIKA SE FLORISZTIKAI ADATBÁZISKEZELŐ SZOFTVER
(FARKAS Sándor)

A Botanika SE szoftver egy saját erőből fejlesztett korszerű, térinformatikai háttérrel is rendelkező szoftver, mely alkalmas a hazai edényes flóra és védett moháink pontszerű előfordulási adatainak gyűjtésére, számos attribútummal való rögzítésére. A központi verzió – amely a háttér adatok feltöltésén túl bonyolult lekérdezések és térképi megjelenítések előállítására is képes – Paks székhellyel működik. A felhasználói verziót (telepítő CD, dokumentációk) írásos igénylés alapján kapják meg a jelentkezők.

Az e szoftverrel készülő központi adatbázis különböző botanikai igények kielégítésére alkalmas, így részadatbázisára támaszkodik a készülő Magyarország ritka, védendő növényei (könyv2) kötet, illetve aktuálisan a Széchenyi-pályázat részét képező Védett és veszélyeztetett fajok pontszerű adatainak adatbázisa (VVFPA).

A szoftverrel összefüggő adatgyűjtő munkákra már több mint 200 florista jelentkezett. A szoftver fejlesztése évek óta folyamatos, így számos újítás a telepítés utáni fájlcserekkel, frissítésekkel érvényesíthető.

Elsőként a szoftver telepítésének bemutatása, majd a telepítés utáni további fontos lépések (fájlcsere és frissítések) részletezése történt, majd, részben a felhasználók kérdéseire válaszolva, a szoftver használatával, annak szakmai vonatkozásaival ismerkedhettek meg az érdeklődők.

F. S.

Kísérő rendezvény

A keszthelyi Burgonyakutató Központ érzékszervi minősítéssel egybekötött fajtabemutatója. Keszthelyi burgonyafajták: Hópehely, Loret (Lilla), Rioja (Százszorszép), Góliás. A bemutató vezetője BILINSZKY Aliz tudományos munkatárs.

Kísérő borok

Merlot, Rozália (VE GMK Tangazdaság csersegtomaji szőlészeti és borászati kísérleti telepe, a 'Rozália' nemesítője és a 'Csersegi fűszeres' „atyja” – BAKONYI Károly).

- február 28. szombat -

ÁTFOGÓ TÁJFELDOLGOZÁSOK
(elnök: KEVEY Balázs)

A szekcióban hat előadás hangzott el. A tanulmányozott tájegységek és vegetáció-típusok: Zselic – erdő, Északi-Mezőföld – gyepek, Duna-Tisza-köze, Alföld, Csongrád megye. A témaköröket jelző kulcs-szavak: tájmozaik, fajkoalíciók, történeti és aktuális élőhelyterképezés, a vegetáció eljellegtelenedése, vegetációtérkép.

Sz. I.

REGIONÁLIS ÉS ÖSSZEFOGLALÓ NÖVÉNYFÖLDRAJZ
(elnök: VOJTKÓ András)

A szekcióban elhangzott öt előadás szerzői Illancs löszvegetációjával, az Északnyugat-Dunántúli és a Dunántúli-Középhegység növényföldrajzi jellemzőivel, új lehetőségeivel, a közép-dunai flóraválasztó jelenségével, valamint a Keleti-Cserháiban a flóra és a vegetáció összefüggésével foglalkoztak.

Sz. I.

A BOROS ÁDÁM DÍJ ÁTADÁSA

A Boros Ádám Díjat első alkalommal az Aktuális flóra és vegetációkutatások Magyarországon című konferencián (1998. október 25., Felsőtárkány) adtuk át.

A konferenciát meghirdető és szervező Kosbor Természetvédelmi Egyesület és a Gólyahír internetes újság, készülve a konferenciára, fotókiállítást hirdetett a Magyarországon kipusztult és ismeretlen, illetve a kipusztultnak hitt, de az utóbbi években újra felfedezett növényfajok bemutatására. Ennek kapcsán merült fel az ötlet, hogy a legeredményesebb munkákat valamilyen elismerésben lenne célszerű részesíteni. Kezdetben egy-egy értékes fotó átadása jelentette volna a díjazást. Mivel a konferencia ideje egybeesett BOROS Ádám professzor halálának 25. évfordulójával, adódott a felvetés, hogy hazai flórakutatás egyik meghatározó alakjának emlékére alapítsunk Boros Ádám Díjat a flóra- és vegetációkutatásban kiemelkedő eredményeket elért botanikusok munkájának méltó elismerésére.

Az ötlet megvalósításához MOLNÁR V. Attila, VIDÉKI Róbert és RÉDEI Tamás járultak leginkább hozzá. Az alapító Kosbor Természetvédelmi Egyesület nemes vállalkozásához TÓTH Albert, mezőtúri főiskolai tanár csatlakozott, és vállalta, hogy a díj plakettel és oklevéllel való jutalmazásának megteremti a feltételeit. A díj a botanikus szakmai közösség nagyrabecsülését hivatott kifejezni, gesztus értékű, és nem jár pénzz jutalommal.

A Boros Ádám Díjjal együtt járó bronzplakettet GYÖRFI Sándor Munkácsy- és Mednyánszki-díjas karcagi szobrászművész készítette el. A díófakeretbe foglalt tíz centiméter átmérőjű bronzplakett a tudós arcképét őrzi, Boros Ádám Díj felírással. A portré elkészítéséhez TÓTH István ceglédi fotóművész a tudósról készített fényképét használta fel a szobrász. A díjat elismerő díszoklevél a kisújszállási Legenda Kiadó és Nyomda Kft. művészi munkája.

Az alapítók az első alkalommal az utóbbi tíz év (1985-1998) legjelentősebb felfedezéseit, eseményeit igyekeztek díjazni. A Boros Ádám Díjra az alábbi kategóriákban lehetett jelölteket ajánlani.

- „Az utóbbi tíz év legjelentősebb magyarországi florisztikai felfedezése”. Flóra-, és vegetációtörténeti-, természetvédelmi szempontból kiemelkedő jelentőségű és/vagy hazánkból korábban kizsujtottak hitt, de ismét felfedezett, és/vagy Magyarországról korábban nem regisztráltak, az utóbbi tíz évben kimutatott (vagy tudományra új taxonként leírt) spontán fajokat, illetve megtalálóikat lehetett e kategóriában jelölni.
- „Az utóbbi tíz év legjelentősebb magyarországi botanikai lelőhelye, területe”. E kategóriában az érintetlenség, fajgazdagság, természetvédelmi érték szempontjából – magyarországi léptékben – legértékesebbnek ítéltető, újonnan felfedezett vagy újból megtalált területeket és megtalálóikat lehetett jelölni.
- „Az utóbbi tíz év legjelentősebb magyar botanikai alkotása” (tudományos közlemény, flóramű, könyv, folyóirat, CD, stb.)
- „Az utóbbi tíz év legjelentősebb magyar botanikai kutatási programja.”
- „Az utóbbi tíz év legjelentősebb magyar botanikai rendezvénye, eseménye”.

A díjazással kapcsolatos szervezési feladatokat a Kosbor Természetvédelmi Egyesület végezte és végzi ma is. A Boros Ádám Díj bíráló bizottságának felkért tagjai: BALOGH Márton, BARTHA Dénes, BORHIDI Attila, CZIMBER Gyula, FACSAR Géza, FEKETE Gábor, FELFÖLDY Lajos, ISÉPY István, JAKUCS Pál†, KEVEY Balázs, PAPP Mária, PÓCS Tamás, PRISZTER Szaniszló, SEREGÉLYES Tibor, SIMON Tibor, SZABÓ T. Attila.

Eddig a bíráló bizottság 17 személynek és közösségnek ítélte oda a díjat. A keszthelyi konferencián CSIKY János a nógrádi - gömöri bazaltvidék flórájának feltárásáért, továbbá SZMORAD Ferenc a Nyugat-Dunántúl vegetációjának feltárásáért, átfogó vizsgálatáért nyerte el a Boros Ádám Díjat. A díjakat átadta TÓTH Albert. Hitelesítői: TÓTH Albert, BORHIDI Attila (távollétében BARTHA Dénes), FEKETE Gábor, SZABÓ István.

A Boros Ádám Díj kitüntetettjei 2004-ben

Csiky János

Szmorad Ferenc

Borkóstoló

A KONFERENCIA ZÁRÁSA

A Balaton-felvidék Nemzeti Park Igazgatósága (igazgató: BALOGH László) könyvjutalmat adományozott a konferencia szervezésében áldozatos munkát végző BÓDIS Judit, SZALÓKY Ildikó (a konferencia szervezőtitkára) és SZEGLET Péter számára. A kötetek szerzője és címe: TÓTH Albert, Az Alföld piramisai. Az ajándékokat dedikálta és átadta a szerző. SEBESTYÉN Ákos jutalma A Kis-Balaton és vidéke (szerk. FUTÓ János), átadó SZABÓ István a Kis-Balaton növényvilága c. fejezet szerzője.

Konferenciazáró gondolatokat mondott BARTHA Dénes. A szervező bizottság köszöni MOLNÁR Zsolt, CSIKY János, VIDÉKI Róbert, KIRÁLY Gergely, TÓTH Albert és BARTHA Dénes segítségét az előkészítés során.

19.30 : Borkóstoló.

Vezette BRAZSIL József egyetemi docens, a tanzgazdaság igazgatója, a „Da bibere” Zalai Bor-lovagrend tagja. A bemutatásra kerülő borok az intézmény saját, 2003-as évjáratú termései: Magyar rizling, Vinitor, Pátia, Cserszegi fűszeres, Merlot.

Bankett a kollégiumi menzán

Menü: gulyásleves sertéshússal (támogató a Zalahús Rt.), túróscsusza (támogató a Veszprém-tej keszthelyi üzeme).

Zene: KEVEY Balázs (a hagyomány szerint).

- február 29. vasárnap -

Kirándulási program a szombaton délután érkezett kiadós havazás miatt elmaradt.

POSZTEREK

TAXONÓMIA ÉS FLÓRAKUTATÁS
(elnök: MOLNÁR V. Attila)

A konferencia legnépesebb poszter szekcióját (29 regisztrált és 1 nem regisztrált prezentáció) minden tekintetben a sokszínűség jellemezte. A növények változatos rendszertani helye, az ország legkülönbözőbb tájaira kiterjedő vizsgálata és eltérő közelítésmódok üdítő változatosságot jelentettek. A szekció nevében jelzett tudományterületeken kívül szerepelt még vegetáció- és a mikorrhizakutatás, tudománytörténet. Örömmünkre a hazai kriptogám-kutatás is jelentős mértékben képviseltette magát (7 poszter).

Számos poszter olyan színvonalas és közérdeklődésre számító eredményt mutatott be, amelyek jogot formálhatnának előadásban történő bemutatásra. Több posztert áthatott veszélyeztetett botanikai értékek iránti féltő gondoskodás. A poszterek bemutatásai során, beszélgetés közben nem egy esetben a jelenlévő természetvédelmi szakemberek tanulságos – és néha elkésztítő – gyakorlati tapasztalatairól hallhattunk.

A szekció munkájára a formalitásoktól mentes, közvetlen, baráti hangú eszmecsere volt jellemző. Mindössze néhány posztert bemutató kolléga nem tartotta meg szóbeli ismertetését. A következő konferenciák rendezőinek érdemes odafigyelniük arra, hogy hazánkban ez az egyébként hasznos szokás még nem teljesen közsímet, emiatt nagyobb hírverést kíván. A szekcióban – külön örömmünkre – két külföldi poszter is bemutatásra került. Örömlénk, ha a konferencia nemzetközivé válása folytatódna.

Molnár V. Attila

VEGETÁCIÓKUTATÁS
(elnök: HORVÁTH András)

A 27 poszteren bemutatott tanulmányozott taxonok: *Mycophyta*, *Lichenophyta*, *Pteridophyta*, *Spermatophyta*: *Digitalis*, illetve helyi feldolgozásokban (Iváni-hegy – Budai-hegység) még számos, több faj. A feldolgozott tájegységek: Balaton, Bátorliget, Bereg, Budai-hegyvidék, Cserhát, Dráva, Dunántúli-középhegység, Bakony, Kis-Alföld, Kis-Balaton, Kis-Kunság, Mátra, Mezőség (Erdély), Miskolc környéke, Pilis, Tapolcai-medence, Tard, Tardonai-dombság, Tisza. Témajelző kulcs-szavak: ökológiai hálózat, populációdinamika, vegetáció térképezés, GIS, monitoring, szukcesszió, összehasonlító cönológia, diverzitás, élőhelyi rekonstrukció, mintázatok, háttértényezők, védett fajok; legeltetés felhagyása, úszólápok, szikések, körises égerliget, *Caulalio*.

Sz. I.

FLÓRA- ÉS VEGETÁCIÓTÖRTÉNET
(elnök: MOLNÁR Zsolt)

Ez a szekció a hosszabb időléptékű – évtizedes, évszázados, évezredes – flóra- és vegetációváltozásokkal foglalkozott. Magyarországon régi hagyományai vannak e kutatásoknak, sőt, európai léptékben is úttörő és élenjáró kutatóink voltak és vannak. Napjainkban a gyakorlati természetvédelem is egyre nagyobb figyelmet fordít a hosszabb távot átfogó kutatási eredményeknek. Konferenciánkon egy kisebb poszterszekció foglalkozott a kiskunsági kutatásokról számolt be FEHÉR Balázs és BAGI István. Ismételt vegetációtérképezéssel, cönológiai és flórafelméréssel dokumentálták az egyik kiskunsági szikes tó, a Szappan-szék drámai változásait, degradációját. Évtizedes-évszázados vegetációdinamikai változásokról (hazánkban gyakran tájtörténeti kutatásnak nevezzük az ilyeneket) számoltak be Somogyból JUHÁSZ Magdolna, a Vértes előteréből RIEZING Norbert és a Gödöllői-dombságról BÍRÓ Marianna. Az esettanulmányok részletesen bemutatták a tájak degradációs és regenerációs folyamatait, kitérve a természetvédelmi vonatkozásokra.

Hosszabb időléptékű flóratörténetről nem volt poszter, de megemlítendő SRAMKÓ Gábor előadása a Cserhát környéki flóra lehetséges eredetéről, mozgásairól.

Évezredes léptékű vegetációtörténetről szóltak SÜMEGI Pál geológus iskolájának poszterei: két esettanulmány (JUHÁSZ Imola és SÜMEGI Pál), valamint egy szintézis: a Kárpát-medence 30000 éves vegetációtörténeti rekonstrukciójával (SÜMEGI és mtsai). ZÓLYOMI Bálint és JÁRAINÉ KOMLÓDI Magda kutatásait folytatva, de kihasználva az interdiszciplinaritást (pl. régészet, geológia, archaeozoologia) és a C14-es kormeghatározás lehetőségeit. A csapat óriási munkabírással és nemzetközi kooperációkkal kutatja a Kárpát-medence vegetációjának jégkori és Holocén vegetációtörténetét. Az iskola előtt most az a kihívás áll, hogy az Alföld száraz és lápokban szegény belső térségének elmúlt év-tízezredes történetét rajzolja meg.

Sok sikert kívánunk azokhoz a „nyomozásokhoz”, amelyek célja, hogy elénk fessék a csodálatos hazai táj évszázados, évezredes múltját, mai értékeinek kialakulását. Talán segíteni fog ez nekünk abban, hogy megértsük a mai növényzet jellegzetességeit, jellemző mai folyamatait, várható jövőjét.

M. Zs.

TERMŐHELY-NÖVÉNY KAPCSOLATOK
(elnök: SZEGLET Péter)

A szekcióban igen változatos kutatási témák szerepeltek összesen 19 poszterrel. A legtöbb vizsgálat (szám szerint 5) a talaj-növény kapcsolatot elemezte, a nagy laborháteret igénylő elemakkumulációs vizsgálatokkal három tanulmány foglalkozott. Vízi- és mocsári-, lápi élőhelyen négy kutatócsoport dolgozott, közülük kettő a nádasokat vizsgálta. Érdeemes kiemelni azt a makroléptékű kutatást, amely egy figyelemre méltó hipotézis felállításával a vizenövény élőhelyek makromintázatának

hidrobotanikai, hidrogeológiai háttérét tárta fel. A kriptogám flóra is nagy arányban szerepelt (3 poszter) a bemutatott anyagban, erdőársulások, ill. sziklagyepei vegetáció moha-, illetve páfrányfajai kerültek górcső alá. Két poszter foglalkozott a védett növények termőhelyi körülményeinek bemutatásával, egyikőjük szaporításuk és fenntartásuk problematikáját is elemezte. Az erdőársulások vizsgálatában újszerű megközelítésekkel találkoztunk (3 poszter), a természetes és a telepített gyepek helyzetéről is tudósított egy-egy poszter. A flórafelmérés keretében feltárt, Pest környéki szomorú termőhelyi körülményekről is beszámolt egy poszter. Egyrészt kísérletes munkák kerültek bemutatásra, másrészt sok terepmunkát igénylő leíró, tényfeltáró kutatásokkal is találkozhattunk.

Hasonlóan a témák változatosságához a munkák kivitele is eltérő volt. Láthattunk az egyszerű ábrázolásokkal is jól szemléltetett posztereket, valamint számítógéppel professzionális módon elkészített „alkotásokat” is. A poszterek kivitele olykor árulkodott az egyes kutatóhelyek technikai felszereltségének különbségeiről, de tartalmukat tekintve mindegyik rendkívül értékes munka. A szekciót az elnök eredményesnek ítéli, a résztvevőket kutatómunkájuk folytatására biztatja.

Sz. P.

MAGYARORSZÁGI BOTANIKAI ADATBÁZISOK (elnök: BARTHA Dénes)

Az utóbbi évtized egyik látványos megmozdulása kétség kívül a botanikai adatbázisok létesítése, építése és karbantartása. A pilot projektként tekinthető Flóra adatbázis 1.2 (1995) után taxon-, terület- és tulajdonságcentrikus adatbázisok építése kezdődött meg. Régóta várat magára a hazai herbáriumok egységes adatbázisa, mely azt bizonyítja, hogy nem csak a recens, hanem az archív adatok iránt is nagy az érdeklődés. Ilyen munkálatokba adott bepillantást az MTM Herbarium Carpatopannonicum és az Eszterházy Károly Főiskola Növénytan Tanszékének gyűjteményeit feldolgozó poszter. A herbáriumi adatbázisok építése mellett öröndetes, hogy a korábban kiadott exsiccatum sorozatok feldolgozása is megkezdődött, amit a konferencián a Tuzson-féle „A Magyar Alföld Növényeinek Gyűjteménye” munka is igazolt. A fent említett Flóra adatbázis kiegészítője, a terepi értékelések hasznos segítője lehet majd az az adatbázis, amely a növényfajok életmenet-tulajdonságait foglalja magába. A konferencián bemutatott leglátványosabb, széles körben érdeklődésre számot tartó adatbázisok kétség kívül a (nagy)gombák köréből került ki, internetes látogatottságuk bizonyára rekordokat dönt. Fölmerül a kérdés, hogy lehet-e, kell-e egységesíteni a különféle adatbázisokat, szükség van-e „alapszabályok” kidolgozására, s a jövőben a tervszerűség vagy az ötletszerűség jellemzi-e majd azok építését?

B. D.

KULTÚRNÖVÉNY-BIODIVERZITÁS; MŰVI, TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET NÖVÉNYZETE (elnökök: SZABÓ T. Attila és ÚDVARDY László)

A természet flóra és az emberhatású vegetáció iránti érdeklődés alacsony. Valószínűleg hozzájárult ehhez az előadások és a poszterek csoportosítása is (pl. invázió fajok kutatásának besorolása). A bemutatott anyagok igen érdekesek, a beszélgetések során új együttműködési lehetőségek körvonalazódtak, pl. az autochton és természet flóra molekularis genetikai vizsgálatára (kolonizációs centrum Budapesten, Veszprémben és Keszthelyen). A temetőkertek kutatásának kezdeményezése általános érdeklődést és új együttműködési szándékot váltott ki. A temetők reliktum megőrző képessége miatt a természetes flóra kutatói is érdeklődtek a poszter bemutató iránt.

A települési művi környezethez kötődő fajok sziget-biogeográfiai vizsgálatra alkalmasak, ugyanis a speciális művi környezet szigetszerűen megismétlődik a településeken – pl. több vár flórájának összehasonlító vizsgálata.

Sz.T.A. és U. L.

NÖVÉNYI INVÁZIÓ

(elnökök: BOTTA-DUKÁT Zoltán és DANCZA István)

A vegetáció globális léptékű eljellegtelenedésének, homogenizációjának egyik fontos kiváltó oka a növényi invázió. Ez a fontos témakör 1-2 előadás, illetve poszter formájában minden eddigi Flóra- és Vegetációkutatás konferencián szóba került, és az 1999-es szombathelyi konferencia után másodízben, Keszthelyen is önálló szekciót szenteltek ennek a témakörnek.

A poszterek többsége az özönnövények biológiájával és elterjedésével foglalkozott. Kevesebb volt az élőhelyek előzőnlhetőségének összehasonlítására irányuló vizsgálat, pedig az utóbbi témakör iránt a nemzetközi szakirodalomban egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik, ezért reméljük, hogy az ilyen irányú hazai vizsgálatok gyarapodni fognak. Különösen fontos lenne a hazai kísérletes megközelítés az előzőnlhetőség vizsgálatában. A korábbi konferenciákon ilyen jellegű vizsgálatokról nem számoltak be, most egy poszter ilyen eredményeket mutatott be, és remélhetőleg a jövőben további bővülés várható.

A magyarországi flóra- és vegetáció-felmérési programok keretében az özönnövények elterjedésének és kártételének felmérése is folyik. A 2005-ben záruló program eredményeinek kiértékelése után jó áttekintéssel rendelkezünk majd az időszerű állapotról. Az özönnövények azonban a hazai flóra "legdinamikusabb" tagjai, az említett program nem teszi feleslegessé a későbbi felméréseket, mivel azok lehetőséget teremtenek a változások dokumentálására.

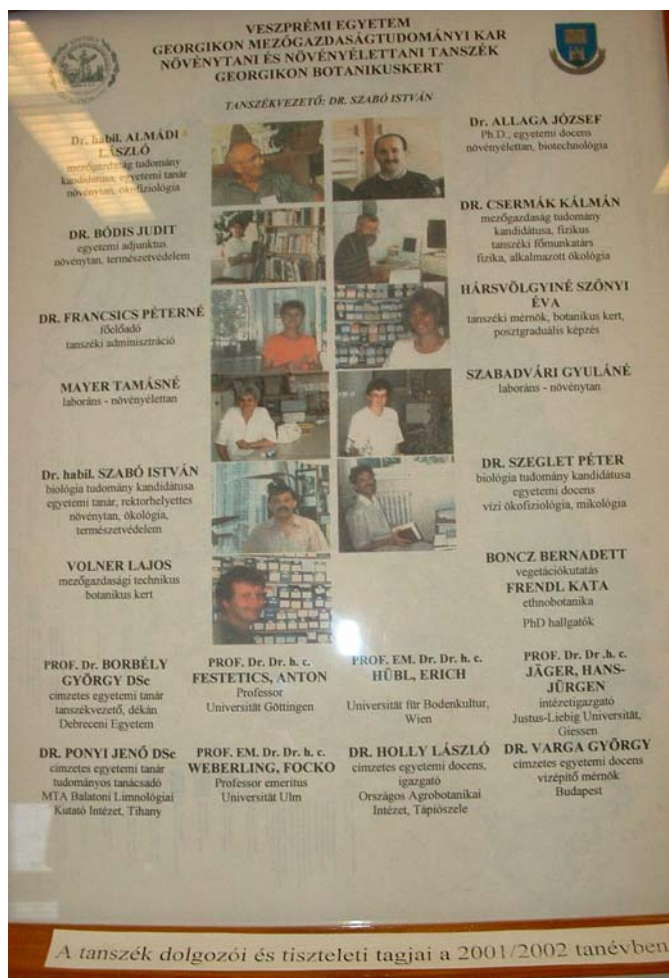
B-D. Z. és D. I.

KIÁLLÍTÁSOK

40 ÉVES KESZTHELYEN A NÖVÉNYTANI ÉS NÖVÉNYÉLETTANI TANSZÉK

A kiállítás helye: D épület 1. sz. előadóterem bejárata mellett, KÁRPÁTI István (1924-1989) emléktáblája körül.

KÁRPÁTI ISTVÁN
(1924, Baja – 1989, Ojcow)

GREGUSS-tanítvány, majd a Soó-féle növényföldrajzi iskola képviselője. A Szegedi Tudományegyetemen kapott természetrajz és földrajz szakos középiskolai tanári oklevelet, majd ugyanott a dunai Alföld ligeterdeiről írott disszertációjával doktorált. Később a növényi produkció-biológiához, és felesége (NAGY Veronika) szakterületéhez, a kísérletes terepi és laboratóriumi növényökológia (hidrobiológia) műveléséhez kapcsolódott.

1950-ben került a vácrátóti kutató állomásra, ahol a mészkedvelő homokpuszták geobotanikai, az ártéri vegetáció termőhelyi, társulási, szindinamikai kutatásával, a társulások éves periodikus ritmusával foglalkozott. 1957-ben lett a biológia tudomány kandidátusa: A magyarországi Duna-ártér ligeterdeinek cönológiai viszonyai. Ekkor alakult ki életre szóló együttműködése az erdészettel és a vízügygel.

1954-ben a később egyetemmé szerveződő Keszthelyi Agrártudományi Főiskola tanszékvezető egyetemi docensévé nevezeték ki. Létrehozta az önálló növénytani és növényélettani tanszékot és az új botanikus kertet, majd később (1984-ben) a BORBÁS Vincéről elnevezett ökológiai laboratóriumot. 1973-ban lett professzor, és 1974-ben a biológia tudomány doktora: Magyarországi ártéri szintek és vizek vegetációjának synökológiai és produkció-biológiai viszonyai c. értekezésével.

Működési területe: növényfajok ökológiai besorolása (a ruderalis munkacsoport vezetője), a vegetáció szinantropizációja, vízi és mocsári makrofitonok fitomassza termelése és tápelem-forgalma, vegetáció-térképezés; Balaton, Kis-Balaton, Szigetköz (Bős-Nagymaros), Dráva (Gyurgyevác), Fertő; rét-legelő és gyomtársulások; Magyarország Kultúrflórája. Legnagyobb hatást a vegetáció és az ártéri szintek fejlődésének kapcsolata, ligeterdők, ártéri erdőtípusok, égeresek, nyárasok, félruderalis gyepek, nádasok, hínárvegetáció kutatása terén gyakorolta.

Növénytársulások KÁRPÁTI István és KÁRPÁTI Vera munkásságából (BORHIDI A. 2003: Magyarország növénytársulásai): *Nymphaetum albo-luteae* Nowinski 28 *nupharetosum* V. Kárpáti 63 (*Myriophyllo verticillati-Nupharetum luteae* W. Koch 26), *Ceratophyllo-Nymphaetum albae* (V. Kárpáti 63) Borhidi 01, *Trapaetum natantis* V. Kárpáti 63, *Bolboschoeno-Phragmitetum* Borhidi & Balogh 70 (*Bolboschoenetum maritimi continentale* Soó, Gelencsér, Kárpáti I. 59 L – apud Soó 1964), *Salicetum purpureae* I. Kárpáti 58 s. str. non Wendelberger-Zelinka 52 (*Rumici crispis-Salicetum purpureae* (Kevey in Borhidi & Kevey 96), *Aegopodio-Alnetum* V. Kárpáti, I. Kárpáti & Jurko 61, *Quercu-Ulmetum hungaricum Alnus glutinosa* typ. I. Kárpáti & I. Tóth 62 (*Paridi quadrifoliae-Alnetum* - Kevey in Borhidi & Kevey 96). Szintaxonómiai hivatkozások száma SOÓ szinopszisában (1964) asszociáció-osztály szinten: KÁRPÁTI V. 24 (*Potametea*), KÁRPÁTI I. 174 (*Potametea* 10, *Phragmitetea* 9, *Isoëto-Nanojuncetea* 2, *Secalietea* 1, *Chenopodietea* 11, *Plantaginetea maioris* 10, *Alnetea glutinosae* 13, *Salicetea purpureae* 37, *Molinio-Juncetea* 2, *Molinietalia* 2, *Arrhenatheretea* 1, *Puccinellio-Salicornietea* 14, *Quercu-Fagetea* 41).

KÁRPÁTI István nekrológja (Bot. Közlem. 1989) nem tartalmazza irodalmi munkásságát. Ezt a hiányt pótoljuk most a magyar botanikus társadalom lehető legbővebb köre számára. Az összeállítás alapja a feleségével és munkatársával közös, 1950 és 1989 közötti, öt kötetes publikációs gyűjteménye, amelyet igyekeztünk kiegészíteni. Az 1990-től megjelent közleményekről sajnos nem maradt fenn gyűjtés. Az évszám nélküli tanulmányokat abban a sorrendben hagytuk, amely szerint a gyűjteményes kötetekben szerepelnek.

Sz. I.

Kárpáti István és Kárpáti Istvánné publikációi

- KÁRPÁTI I. 1948: A „szikes vidék virágos kertje" I-II. Virágkedvelők Lapja (6-7.) 4.
- KÁRPÁTI I. 1948: Tavasz januárban. Virágkedvelők Lapja (3): 1.
- KÁRPÁTI I. (é.n.): Vadontermő szalmavirágaink. Virágkedvelők Lapja.
- KÁRPÁTI I. (é.n.): Védekezés a nyúlragási károk ellen. Kert és szőlő: 16. p.
- KÁRPÁTI I. 1950: Kultúrhatás a természetes táj vegetációjára I. Szegedi Tudományegyetem Biológiai Intézet Évkönyv. 65-72.
- KÁRPÁTI I. 1951: Természetes növénytársulások (phytocoenosis) mint a vízgazdálkodás indikátorai. Agrártudomány 4.
- KÁRPÁTI I.-NÉ. 1952: Új pirostermésű juharváltozat: *Acer campestre* L. f. *tornense* Nagy nova f. Agrártudományi Egyetem Kertészeti Kar évkönyve. Keszthely. 88-91.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1953: A növénytársulások évi periódikus ritmusának vizsgálata. Időjárás 6 (11-12): 1-12.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1954: The Aspects of the Calciphylous Turf in the Environs of Vác-rátót in 1952. Acta Botanica Hung. I. (8): 129-157.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1954: A Vác-rátót környéki mészkedvelő pusztagyep 1952. évi aspektusai. Botanikai Közlemények XLIV.(1-2): 109-114.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1955: Die Überwinterung der Basophilien Sandsteppen bei Vác-rátót im Jahre 1952. Acta Botanica Hung. I (3-4): 247-266. p. Budapest.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ., TAKÁTS L. 1955: Az ebir. Magyarország kultúrflórája. Akadémiai Kiadó, Budapest
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1957: Pôvodný výskyt *Fraxinus oxycarpa* (Willd). v. Československu. XII (3): 170-176.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1956: Natürliches Vorkommen von *Fraxinus oxycarpa* in Ungarn. Acta Botanica Hung. II (4-3): 275-290.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1956: A hegyesfogú és a magas kőris megkülönböztetése. Erdőgazdaság és Faipar.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. (évsz.n): Az ártéri fehéryárasok kialakulása és jelentősége. Erdőgazdaság és Faipar.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1957: A *Fraxinus oxycarpa* Willd. és *Fr. excelsior* L. cönológiai elkülönülése. Erdészeti Kutatások.(1-2): 65-81.
- KÁRPÁTI I. 1958: A hazai Duna-ártér erdei. A kandidátusi értekezés tételei. Kézirat, Budapest
- KÁRPÁTI I. 1958: A szentendrei rózsza. Élővilág III (4).
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1958: Megjegyzések a szürkenyár Duna-ártéri előfordulásához. Erdőgazdaság és Faipar 4: 17-18. p. Budapest.
- MÁNDI GY., KÁRPÁTI I. 1958: Fafajok rügyfakadási hőigényének meghatározása. Időjárás 62 (5): 261-266. p. Budapest.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1958: Elm-ash-oak grove forests turning into white poplar dominated stands. Acta Agronomica Hung. VIII (3-4): 267-283.

- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1958: A hazai Duna-ártér erdőtípusai. Az erdő VII (8): 307-318.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1958: Az ártéri fehérfenyvesek kialakulása és jelentősége. Erdőgazdaság és Faipar 10. 14.
- KÁRPÁTI I., PÉCSI M. 1959: Correlations between the succession of natural groves and the flood-plain levels on the great Hungarian plain. Acta Biologica Hung.
- KÁRPÁTI I. 1959: Országos Növényanatómiai Konferencia. Élővilág IV (1): 54-55.
- KÁRPÁTI I., TÓTH I. 1959: Duna-ártéri ligeterdők cönológiai rendszerének Kárpáti I. és Tóth I. erdőtipológiai felosztásának párhuzamosítása. Az erdő VIII (12): 482-483.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1959: A *Solanum rostratum* Dum. magyarországi előfordulása. Botanikai Közlemények XLVIII (1-2): 68-71.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1959: Band Henrik herbárium a Vácrátóton. Botanikai Közlemények XLVIII (1-2): 114-115.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1959: Die Pflanzenwelt der Litoralregion. Die Binnengewässer Ungarns. 163-174, 283-418.
- KÁRPÁTI I., PÉCSI M. 1959: Alföldi ligeterdők szukcessziójának és az ártéri szintek fejlődésének kapcsolata. III. Biológiai vándorgyűlés előadásainak ismertetése. 28-30.
- KÁRPÁTI I., SZAKÁLY J. 1959: A vegetáció évi periodikus összefüggése a horizontkorlátozás változásaival a Gödi-szigeti többszintű növénytársulásokban. III. Biológiai vándorgyűlés előadásainak ismertetése.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1960: Adatok Albánia flórájához. Kézirat. Vácrátót. 2-39.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1960: Albániai útinapló. Élővilág V(2): 3-9.
- KÁRPÁTI I., PÉCSI M. (é.n) Alföldi ligeterdők szukcessziójának és az ártéri szintek fejlődésének kapcsolata. Kézirat, Keszthely
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1961: Winter dormancy of Hungarian trees and shrubs I. Trees and shrubs of natural groves. Acta Biologica Hung. XI (4): 359-385.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1961: Die zöonologischen verhältnisse der Auenwälder Albaniens. Acta Botanica Hung. VII (3-4): 235-301.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. KRIPPELOVÁ T., KRIPPEL E. 1961: Spolocenstvo topola bieleho a Borievky obyčajnej pri Stúrove. Biológia XVI. (7): 481-492. Bratislava
- MÁNDI GY., KÁRPÁTI I. 1961: Kísérleti adatok fák és cserjék nyugalmi időszakának ismeretéhez. Kertészet. Kísérletügyi Közlemények LIV/C. (3): 69-97.
- KÁRPÁTI I.-NÉ., MÁNDY GY. 1961: Adatok nemesített búzafajtáink gyökérzetének mennyileges viszonyaihoz. Búzatermesztési Kísérletek 1952-1959: 532-547. Budapest.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1961: Adatok Albánia flórájához I. Kézirat. 1-31. Vácrátót
- KÁRPÁTI I. 1961: Botanikai kutatóúton Albániában. Természettudományi Közöny XCII. (7): 302-304.
- KÁRPÁTI I.-NÉ. 1961: Az *Urtica kioviensis* előfordulása és termőhelyi viszonyai a soroksári Duna-ágban.
- KÁRPÁTI I., TÓTH I. 1961-1962: Die Auenwaldtypen Ungarns. Acta Agronomica Hung. XI. (3-4): 421-452.

- KÁRPÁTI I. 1962: Überblick der zöologischen und ökologischen verhältnisse der Auenwälder des Westbalkans. Mitteilungen der Ostalpin- Dinarischen Pflanzensoziologischen Arbeitsgemeinschaft (2): 101-106. Padova
- KÁRPÁTI I., PÉCSI M., VARGA GY. 1962: A vegetáció és az ártéri szintek fejlődésének kapcsolata a Dunakanyarban. Botanikai Közlemények XLIX. (3-4): 299-308.
- KÁRPÁTI I., TÓTH I. 1962: Az ártéri nyárasok erdőtipusai. Magyar nyárfatermesztés. (szerk.: KERESZTESI B.) Akadémiai Kiadó, Budapest. 150-168.
- KÁRPÁTI I., VAJDA L. 1962: Beiträge zur Moosflora Albanien. Fragmenta Botanica. I. 3-16.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1962: The periodic rhythm of the floodplain forests in the flood area of the Danube between Vác and Budapest in 1960. Acta Botanica Hung. VIII. (1-2): 59-91.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1963: A Duna-ártéri félruderális gyepjeinek cönológiai és ökológiai értékelése Botanikai Közlemények 50. (1): 21-33. p. Budapest
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ., JURKO A. 1963: Bachbegleitende Erlenauen im Eukarpatischen und Pannonischen Mittelgebirge. Biológia XVIII. (2): 97-120. Bratislava
- KÁRPÁTI I. 1963: Coenological systematic valuation of the Italian Lowland-Forests. Acta Biologica Hung. XIII: 30-33.
- JESZENSZKY Á., KÁRPÁTI I. 1963: A füge (*Ficus caria*). Magyarország kultúrflórája (Kultúrflóra 18.) VII.(12): 1-76. Akadémiai Kiadó, Budapest
- KÁRPÁTI I. 1963: Coenological systematic valuation of the Italian Lowland-Forests. Acta Biologica Hung. XIII(5): 30-32.
- KÁRPÁTI I.-NÉ. 1963: Die zöologischen, und ökologischen verhältnisse der Wasservegetation des Donau-Überschwemmungsraumes in Ungarn. Acta Botanica Hung. IX (3-4): 323-385.
- KÁRPÁTI I., SZAKÁLY J. 1964: The Significance of the Horizon-constriction examinations in the elucidation of the light energy changes in plant associations of several storeys. Acta Biologica Hung. XV(6): 46.
- KÁRPÁTI I., VARGA GY. 1964: A Gödi-sziget mintaterület vegetációjának áttekintése. Hidrológiai Közöny (3): 139-142. p.
- KÁRPÁTI I., VARGA GY. 1964: A vegetáció kialakulásának és a Duna vízjárásának kapcsolata a Gödi-szigeti mintaterületen. Hidrológiai Közöny (3): 137-138.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1965: Periodische Dynamik der zu *Agropyro-rumicion crispi* gehörenden gesellschaften des Donau-Überschwemmungsgebiets zwischen Vác und Budapest im Jahre 1963. Acta Botanica Hung. XI: 165-195.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1965: Contribution to the Ecology of the steppe vegetation of the Tihany Peninsula. Annal. Biol. Tihany (32): 265-274.
- KÁRPÁTI I., B. MÁRCIS. 1965: Die natürliche Sukzession von Mooren- und Auenwäldern im Überschwemmungsgebiet der Donau im Szigetköz. Kongresszusi tájékoztató IX. Nemzetközi lápkongresszus. Budapest. 44-45.
- KÁRPÁTI I. 1965: Nemzetközi geobotanikai exkurzió a Nyugati-Kárpátokban. Georgikon: 14-16. p. Agrártudományi Főiskola Keszthely.

- KÁRPÁTI I. 1966: A II. Magyar Növényanatómiai Szimpózium. Georgikon Agrártudományi Főiskola, Keszthely
- HORTOBÁGYI T., KÁRPÁTI I. 1966: Virágzás a keszthelyi-öbölben. Georgikon Agrártudományi Főiskola, Keszthely
- KÁRPÁTI I. 1966: Dr. Kárpáti István megemlékező szavai a Bartók-emlékfa ültetésénél. Georgikon (4). Agrártudományi Főiskola, Keszthely
- KÁRPÁTI Z. 1966: Egy új vadontermő magyarkóris-változat. Keszthelyi Agrártudományi Főiskola kiadványai VIII (3): 5-7.
- KÁRPÁTI I. 1966: Bartók Béla emlékfa. Keszthelyi Agrártudományi Főiskola kiadványai VIII (3): 3-4.
- KÁRPÁTI I., SZAKÁLY J. 1966: The connection of the annual periodical rhythm of vegetation with the changes of the blocking of the horizon in the plant associations of several layers of the Danube Island at Göd. Vegetatio Acta Geobotanica XIII (4): 215-232.
- B. ZÓLYOMI, Z. BARÁTH, G. FEKETE, P. JAKUCS, I. KÁRPÁTI, V. KÁRPÁTI, M. KOVÁCS, I. MÁTÉ. 1966: Einreihung von 1400 Arten der ungarischen Flora in ökologische Gruppen nach TWR- Zahlen. Fragmenta Botanica IV (1-4): 101-143.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1967: A Balaton hínárvegetáció szukcessziós dinamikája. Hidrobiológus napok programja: 17. Budapest.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ., TÖLGYESI GY. 1967: Manganese content of aquatic plants. Acta Botanica Hung. 13 (1-2): 95-112.
- KÁRPÁTI I., VEZEKÉNYI E. 1967: A szegletes lednek. Magyarország Kultúrfiórája (Kultúrfióra 28.) III (16): 5-70. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- DR. HORTOBÁGYI T., KÁRPÁTI I. 1967: Nagyméretű vízvirágzás a Balaton délnyugati részén. Botanikai Közlemények 54 (3): 137-142.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1968: A balatoni hínárvegetáció szukcessziós viszonyai. Botanikai Közlemények 55 (1): 51-57.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ., BORBÉLY GY. 1968: Magyarországon elterjedtebb ruderális gymnövények synökológiai besorolása. A Keszthelyi Agrártudományi Főiskola Közleményei X. (13): 13-40.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1968: Növényföldrajzi gyakorlatok. Keszthelyi Agrártudományi Főiskola Növénytan és Növényélettani Tanszék
- KOVÁCS M., KÁRPÁTI I. 1988: Magyarország fontosabb rét- legelő, valamint gymnövénytársulásai. Rajzolta: Bíró Krisztina, részben eredetiben, részben másolatban. Kari jegyzet, Keszthely
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ. 1968/1969: Die zöologische Verhältnisse der Donauauenwälder Ungarns. Verhandlungen der Zoologischen- Botanischen Gesellschaft in Wien: 165-179.
- KÁRPÁTI I. -NÉ., KÁRPÁTI I. 1969: Der Tagesrhythmus des freien CO₂ und absorbierten O₂ in einigen Wasserpflanzen-gesellschaften der Musterfläche bei Vonyarcvashegy. Acta Botanica Hung. 15.(1-2): 81-99.
- KÁRPÁTI I. 1969: Szakvélemény a vízszint változások hatása a Balaton vegetációjának alakulására témakörrel kapcsolatban. Kézirat. Keszthely
- KÁRPÁTI I. 1969: Szakvélemény a Balaton vízpótlásával kapcsolatban. Kézirat.

- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI V., BORBÉLY GY. 1969: Die Vegetation der standig und zeitweilig überfluteten Teile des Neusiedler Sees. Zusammenfassungen der am Natrongewasser Symposium Tihany, Szeged, Szarvas.
- KÁRPÁTI I. 1969: Javaslat a "Balatoni Nemzeti Park" létesítésével kapcsolatban. Kézirat. Keszthely. 1-13.
- KÁRPÁTI I., BEDŐ S. 1970: Hínáros békaszőlő szénával végzett kihasználási kísérletek eredményei. A Keszthelyi Agrártudományi Főiskola Közleményei XII (8): 3-20.
- KÁRPÁTI I., VARGA GY. 1970: A Keszthelyi-öböl hínárvegetációja kutatásának eredményei. A Keszthelyi Agrártudományi Főiskola Közleményei XII (5): 3-67.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI V. 1970: Methodische Probleme in der Erforschung des Periodischen Jahresrythmus der Pflanzengesellschaften.
- KÁRPÁTI I., V. KÁRPÁTI. 1970: Interpretation von Luftaufnahmen für die Vegetations-Kartierung einer Wasserlandschaft. Internationales Symposium Anwendung der Landschaftökologie in der Praxis.
- KÁRPÁTI I. 1970: Probleme der phytozöologischen Rekonstruktion von Moor- und Weinkulturen in Süd-Transdanubien. *Quaestiones Geobiologicae* 7: 151-153. Bratislava
- KÁRPÁTI V., BEDŐ S.-NÉ. 1970: Data to the knowledge of composition of the most frequently occurring reed-grass species in lake Balaton. *Annal. Biol. Tihany* 37: 183-197.
- TÖLGYESI GY., KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI I.-NÉ 1970: Savanyú és meszes homokpuszták növényzetének makro-és mikrotápanyagfelvétele. *Agrokémia és talajtan* 19 (1-2): 55-68.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI NÉ NAGY V., BORBÉLY GY., SZEKÉR L. 1970: A Fertő tavi vegetáció kutatásainak célkitűzése és eredményei. *Hidrobiológiai tájékoztató*. 155-158.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI V. 1971: Die Hochwassertoleranz der ungarischen Donauauen-Vegetation. *Schriftenreihe für Raumforschung und Raumplanung* 11: 146-148. Klagenfurt
- V. KÁRPÁTI, I. KÁRPÁTI 1971: Die Laichkraut des ungarischen Donau- Gebietes in statischer und dynamischer Betrachtung. *14. Arbeitstagung der Sil Arbeitsgemeinschaft Donauforschung Österreich Wien*. 1-12.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI V., SZEKÉR L., BORBÉLY GY. 1971: Die Vegetation der standig und zeitweilig überfluteten Teile des Neusiedler Sees und die Fragen ihrer Dynamik. Aus den Sitzungsberichten der Österreichische Akademie der Wissenschaften 179 (8-10): 251-254. Wien.
- I. KÁRPÁTI, I. NOVOTNY, GY. VARGA. 1972: Aerial Photographs for the assessment of the primary production of the macrophyte vegetation of the Lake Balaton and its variation. *Geodetic and Cartographic Society, Budapest, Hungary XII. Congress. Ottawa*. 13-18.
- I. KÁRPÁTI, V. KÁRPÁTI. 1972: Die Anwendung der TWR- Indikator-konzeption auf Wasser- und Auen-Ökosysteme. *Societas Internationalis Limnologiae (Arbeitsgemeinschaft Donauforschung)*. Göd. 1-12.
- I. KÁRPÁTI. 1972: Forschung, Lehre, Praxis. *Acta Agronomica Hung.* 21: 479-482.
- I. KÁRPÁTI, V. KÁRPÁTI, G. VARGA 1972: Die Methodischen Fragen der Auswertung der Phytomassen- production und der Vegetationskartierung von Potametea-Gesellschaften. *Grundfragen und Methoden in der Pflanzensoziologie (Symposium)*: 443-482.

- KÁRPÁTI I. 1973: Vízépítési biotechnikai szempontból fontos növényfajok a hazai génbankban. *Agrobotanika* XV: 91-101. Tápiószele
- KÁRPÁTI I. 1973: Magyarországi ártéri szintek és vizek vegetációjának synökológiai és produkció-biológiai viszonyai. Doktori értekezés tézisei. 1-16. Keszthely
- M. KOVÁCS, I. KÁRPÁTI 1973: Untersuchung über die Zonations- und Produktionsverhältnisse in Überschwemmungsgebiet der Drau I. Verlandung der toten Arme und die Zonationen des Bodens und der Vegetation im Inundationsgebiet der Drau. *Acta Botanica Hung.* 18: 323-353.
- KÁRPÁTI I. (1973): A Balaton és partvidékének magasabb rendű növényzete. Balaton monográfia. 108-115.
- KÁRPÁTI I. 1974: Az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottsága környezetvédelmi és tájhasznosítási kutatási programja. XVI. Georgikon napok, XI. Biológiai Vándorgyűlés. Georgikon Napok Rendező Bizottság. 27-35. Keszthely
- I. KÁRPÁTI, V. KÁRPÁTI 1974: Jährliche Primärproduktion der Makrophyten-Ökosysteme im Balaton. *Symp. Biol. Hung.* 109-112.
- KOVÁCS M., KÁRPÁTI I. 1974: A Mura és a Dráva ártéri vegetációja. *Földrajzi Értesítő* XXII (1): 21-31. Budapest
- I. KÁRPÁTI, V. KÁRPÁTI. 1974: Die Anwendung der TWR- Indikatorkonzeption auf Wasser- und Auen-Ökosysteme. *Acta Botanica Hung.* 20 (1-2): 83-92.
- I. KÁRPÁTI, V. KÁRPÁTI. 1975: Vergleich der geomorphologischen Schichten mit der Sukzessions-Folge der Vegetation in Auen-Ökosystemen. *Tirage á part de Sukzessionforschung.* 221-225. p. Vaduz
- I. KÁRPÁTI, V. KÁRPÁTI. 1975: Vergleich der geomorphologischen Schichten mit der Sukzessions- Folge der Vegetation in Auen-Ökosystemen. *Internationale Symposien. Sukzessions-forschung.* Rinteln. 4. 219-225.
- I. KÁRPÁTI, V. KÁRPÁTI. 1975: Einfluss des intensiven Pflanzenbaus auf die Ökosysteme von Gewässern. XVII. Georgikon Napok. 1-7. Keszthely
- KÁRPÁTI I. 1975: A Balaton vízének védelmét szolgáló botanikai kutatások. Az 1974 évi környezetvédelmi kutatási eredmények I.: 179-185. Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium, Budapest
- KÁRPÁTI I., VARGA GY. 1976: A keszthelyi és a szigligeti öböl fitomassza-produkciójának mérése. *Baltoni Ankét* 3: 3-18. Keszthely
- TÖLGYESI GY., KÁRPÁTI I. 1977: Zala-menti réti növényzet tápanyagtartalmában megnyilvánuló néhány törvényszerűség 11 elem vizsgálata során. *Agrokémia és Talajtan* 26 (1-2): 63-78. p. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- KÁRPÁTI I. 1977: Balaton makrofiton kutatás és vízminőségvédelem. A XX. Országos Biológus Napok előadásainak kivonata. 11. Budapest
- TÖLGYESI GY., KÁRPÁTI I. 1977: Kimosódás és sóakkumuláció hatása a Zala folyó menti réti növényzet ásványianyag- tartalmára. *Magyar Állatorvosok Lapja* 5: 327-330.
- I. KÁRPÁTI, V. KÁRPÁTI, S. HERODEK. 1977: Production of macro- and microphytes in Lake Balaton. *Symposium on Human Effects on Life in Fresh Waters.*

- KÁRPÁTI V. 1977: A Kisbalaton vízi vegetációja és a jellemző fajok tápanyagakkumulációs képessége. A Biológiai és Orvosi Szakbizottság Ökológiai Munkabizottságának ülése. 131-140.
- I. KÁRPÁTI, V. KÁRPÁTI. 1978: Die Rolle der Wasser-Makrophytencoenosen in der Autoregulation der Ökosysteme. Tirage á part de Sukzessionforschung. 87-84. Vaduz
- KÁRPÁTI I. 1978: Magyarországi vizek és ártéri szintek növényfajainak ökológiai besorolása. A Keszthelyi Mezőgazdaságtudományi Kar Közleményei XX (5): 3-62.
- KÁRPÁTI V., POMOGYI P. 1978: A napi O₂ ritmus és a trofitás összefüggése a Balaton délnyugati öblözeteiben A Keszthelyi Mezőgazdaságtudományi Kar Közleményei XX (7): 3-28.
- KÁRPÁTI I., LANTOS T. 1978: Bioindikátor vízi makrofitonok kutatása a Balatonon I. elterjedési viszonyok. A Keszthelyi Mezőgazdaságtudományi Kar Közleményei XXI (9): 3-41.
- KÁRPÁTI I., POMOGYI P. 1979: A Kisbalaton aerohydatophyton növényeinek tápanyagforgalmi vizsgálata. Országos Vándorgyűlés III (6): 1-6. Magyar Hidrológiai Társaság
- KÁRPÁTI I., ARGHA GY., LANTOS T. 1979: Bioindikátor vízi makrofitonok a Balatonban. Országos Vándorgyűlés III. (7): 1-6. Magyar Hidrológiai Társaság
- V. KÁRPÁTI, POMOGYI P., I. KÁRPÁTI. 1979: Die ökologischen verhältnisse der Lemno-Potamea-Gesellschaften im Balaton und im Neusiedlersee. Documents phytosociologiques N.S. IV: 511-516. Lille
- KÁRPÁTI I., FÜZESINÉ SUSÁN M., FÜZESI I., PÉNZES B. 1979: Klórozott szénhidrogének és poliklórozott bifenilek a Balaton víz, iszap, hínár és hal mintáiban 1978-ban. XX. Balatoni Közegészségügyi Napok. Magyar Higiénikusok Társasága Dél-Dunántúli Tagozata, Somogy megyei Tanács VB Egészségügyi Osztálya, Somogy megyei Közegészségügyi és Járványügyi Állomás. Siófok. 1-13.
- V. KÁRPÁTI, P. POMOGYI. 1979: Accumulation and release of nutrients by aquatic macrophytes. Symp. Biol. Hung. 19: 33-42.
- KÁRPÁTI I. 1979: Ligeterdei ökoszisztémák vizsgálatának eredményei. VEAB Monogr. 10: 24-39.
- KÁRPÁTI V., DINKA M., POMOGYI P. 1980: Ökológiai vizsgálatok a Balaton délnyugati öblözete vízi és mocsári bioegységeiben. A Balaton kutatás újabb eredményei VI (1): 18-38. p. MTA Veszprémi Akadémiai Bizottsága (Monográfia). Veszprém
- I. KÁRPÁTI, V. KÁRPÁTI, P. POMOGYI 1980: Nährstoffakkumulation bei Wassermakrophyten. Acta Botanica Hung. 26 (1-2): 83-90.
- KÁRPÁTI I. 1980: A Balaton makrofiton kutatásainak újabb eredményei. A Balaton kutatás újabb eredményei VI (1): 49-56. MTA Veszprémi Akadémiai Bizottsága (Monográfia). Veszprém
- KÁRPÁTI I., FÜZESINÉ SUSÁN M., FÜZESI I., PÉNZES B. 1980: Klórozott szénhidrogének és poliklórozott bifenilek a Balaton víz, iszap, hínár és hal mintáiban 1978-ban. A Balaton kutatás újabb eredményei VI (1): 5-17. MTA Veszprémi Akadémiai Bizottsága (Monográfia). Veszprém
- KÁRPÁTI I., BÁNYAI L. 1980: A pohánka és a tatárka. Magyarország Kultúrflórája (Kultúrflóra 47.) VII (10): 9-71. p. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- I. KÁRPÁTI, V. KÁRPÁTI. 1980: Die coenologischen Bedingungen und die Standortverhältnisse

der Auenwälder im Donau-gebiet in Ungarn. Internationale Vereinigung für Vegetationskunde Auenwald- Symposium in Baja, Strassbourg. 1-18.

- KÁRPÁTI I., FÜZESINÉ SUSÁN M., FÜZESI I. 1980: Klórozott szénhidrogének és poliklórozott bifenilek a Balaton víz, iszap, hínár és hal mintáiban 1978- ban Növényvédelem XVI (1): 18-25.
- KÁRPÁTI, I. 1982: Die Vegetation der Auen-Ökosysteme in Ungarn. Veröffentlichung der Internationalen Arbeitsgemeinschaft für Clusius-Forschung. Güssing 4. 1-24.
- KÁRPÁTI I. 1983: Az Agrártudományi Egyetem Keszthely Balaton vízminőségvédelmét érintő kutatásai. A Balaton környezetvédelmének időszerű kérdései. MTESZ, Keszthely. 17-48.
- KÁRPÁTI I., SZEGLET P., KÁRPÁTI V. 1983: Vegetationskarte des Naturschutzgebietes Kis-Balaton und seine Primärproduktion. BFB-Bericht. 47. 183-196.
- KÁRPÁTI I. 1985: Az ártéri szintek geomorfológiai- és vegetáció-szukcesszójának kapcsolata. In: A cönológiai szukcesszió kérdései (szerk. FEKETE G.) Biológiai Tanulmányok 12. 73-81.
- KÁRPÁTI I. és mtsai. 1985: A balatoni nádasállományok felmérése és minősítése. Kézirat. 1-94. Keszthely
- SZEGLET P. KÁRPÁTI V. 1985: Die Veränderung des Bioelementgehaltes bei *Phragmites australis* und *Typha angustifolia*. BFB-Bericht. 55. 67-70.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI V., GACSÓ L., SZEGLET P. 1986: Die Vegetationskarte des Inneren und Auseren Sees in Tihany. BFB-Bericht. 58. 55-60.
- KÁRPÁTI I., SZEGLET P., NAGY V. 1987: A kisbalatoni természetvédelmi terület vegetáció-térképe. Tudomány-Természet-Társadalom. Környezettudományi kutatások az MTA területi Akadémiai Bizottságainál. 272-319. Budapest
- KÁRPÁTI I., SZEGLET P., TÓTH L. 1987: Die Vegetationskarte der Bozsauer-Bucht. BFB-Bericht. 63. 63-68.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI V. 1989: Ruderalization of the wetland vegetation of lake Balaton (Hungary). Braun-Blanquetia 3. Spontaneous vegetation in settlements. p. 165-168.
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI V., SZEGLET P., TÓTH I. 1989: Ökologische Untersuchungen in den Schilfbeständen des Neusiedler Sees. I. BFB-Bericht 71. 101-110.
- KÁRPÁTI I. 1991: Prospective Ecological Effects the Djurdjevac Barrage. Geogicon for Agric: 3(1) 1-18 + 1 – IV
- KÁRPÁTI I., KÁRPÁTI V., SZEGLET P. – TÓTH I. 1991: Die ökologischen Auswirkungen des Wasserkraftwerkes Djurdjevac. BFB - Bericht 76 73-83.
- SZABÓ I., KÁRPÁTI V., SZEGLET P. 2001: A keszthelyi „Borbás Vince Ökológiai Laboratórium” oktatási és kutatási eredményei. Collecta Clusiana 6. 115-123. Veszprém (Bio tár Electronic Series)

Szabó István és Szeglet Péter

Képek és táblázatok a tanszék tevékenységéből

A kiállítás helye: Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar D épület, Kárpáti István emléktáblája az I. sz. előadóterem bejáratánál.

Prof. Dr. Kárpáti István fényképe,

A botanika művelői Keszthelyen a Georgikon alapításától („tanszékfa”),

A tanszék munkatársai és címzetes tagjai a 2000/01 tanévben (fényképekkel).

A további tételek két, üveges tárolóban vannak elhelyezve:

A botanikus kert légifényképe (foto: SZEGLET Péter),

A kert első dolgozói (foto: SZABÓ István),

Az A - épület botanikus kertje a XX. század elején (fénykép, alaprajz; CSANÁDY G-tól.)

Index Seminum 1968 – 2003,

PRISZTER Szaniszló: A növényiszervtan terminológiája (Keszthely, 1963 – új, átdolgozott kiadása várható digitális változatban is);

A tanszék munkatársainak kiállított önálló vagy társszerzős művei
(könyvek, tanulmányok, szakértői munkák)

- Dr. SZABÓ István – Dr. ALMÁDI László: A növénytan és növényélettan története Keszthelyen. Keszthely, 1999. Georgikon kiskönyvtár 6. Tudománytörténeti füzet
- A növényiszervtan terminológiája. Háromnyelvű szakszótár. Összeállította Dr. PRISZTER Szaniszló. Rajzolta Dr. CSAPODY Vera. Keszthely, 1963
- A VI. Magyar Növényanatómiai Szimpózium Előadásainak összefoglalói. VI.th Symposium of the Hungaria Plant Anatomy Abstracts of Papers. 1991. augusztus 29-30. Pannon Agrártudományi Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar, Növénytan és Növényélettani Tanszék Keszthely (Szerk.: SZABÓ I.)
- XI. Magyar Növényanatómiai Szimpózium programja, előadásainak és posztereinek összefoglalói 2001. augusztus 23-25. VE Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Növénytan és Növényélettani Tanszék, Keszthely (Szerk.: SZABÓ I.)
- Peat Use and Peatland-Conservation. Abstracts of Papers. IPS Symposium 1990, Keszthely (Szerk.: SZABÓ I.)
- Dr. KÁRPÁTI István - Dr. KÁRPÁTI Istvánné: Növényföldrajzi gyakorlatok. Keszthelyi Agrártudományi Főiskola Növénytan és Növényélettani Tanszék, 1968
- Gábor UHERKOVICH – Kálmán CSERMÁK: Beiträge zur Kenntnis der Algenvegetation auf der Sedimentoberfläche im Schilfgürtel des Plattensees (Balaton, Ungarn). Limnologica 22. (2.) 165-187. 1992
- JESZENSZKY Árpád – KÁRPÁTI István: A füge. *Ficus carica* L. Magyarország kultúrflórája. Főszerkesztők: ERDEI Ferenc – JÁVORKA Sándor – MÁTHÉ Imre VII. kötet Kristályvirágfélék – Diófélék 12. füzet (36 ábrával)
- CSERMÁK Kálmán: „Víz alatti talajok szerepe a tavak környezetvédelmében” címmel megrendezett tudományos konferencián 1998. október 6-án elhangzott előadások és korreferátumok, Keszthely, 1999 (Szerk.: CSERMÁK K.)
- CSERMÁK Kálmán, CSERMÁK Aliz, FISCHL Géza, MÁTÉ Ferenc, NÉMETH József, SZABÓ István, SZEGLET Péter és TÁLOS Tibor: Az üledék és a nádas hozzájárulása a Fertő-tó öntisztulásához. Készült az Európai Unió Phare CBC - Magyarország-Ausztria támogatásával. Keszthely, 2000 (Szerk.: CSERMÁK K.)
- Dr. SZABÓ István: Termikus gyomszabályozási, növénykezelési technológia biológiai alapjai. Orosháza 2001
- CSERMÁK Kálmán: Hallgatói füzetek 1. Földünk jövője. VE GMK Keszthely, 2002
- Vezető füzet a Kovácsi-hegyi „Buruczky Ferenc” tanösvényhez. Köszöntő és BURUCZKY Ferenc életrajza (SZABÓ István) Összeállította: Fehér Holló Természetvédelmi Egyesület. Kiadja: Vindornyaszőlős Község Önkormányzata, 2002
- Útmutató a Növénytan és Növényélettani Tanszéken oktatott tantárgyakhoz. Oktatási segédlet az oktatott tárgyakkal, tantárgyi követelményekkel, gyűjthető és védett növényfajok listáival, a herbárium készítésének szabályaival. Megjelenik évente. Szerkesztő munkaközösség vezetője: SZABÓ István
- ALLAGA József, BORKA Gyula, SZABÓ Pálné: Növényélettani gyakorlatok. Oktatási segédlet II. éves általános agrármérnök és III. éves agrárkémia szakos hallgatók számára. 4. javított kiadás

- Dr. KOVÁCS Margit - Dr. KÁRPÁTI István: Magyarország fontosabb rétegű, valamint gyomnövény-társulásai. Rajzolta: BÍRÓ Krisztina, részben eredetiben, részben másolatban. Kari jegyzet, Keszthely, 1988
- Dr. SZABÓ István: Általános biológia. Biológia – mérnökök számára. Keszthely, 2002. (CD kiadás is.)
- BORBÉLY György: Agrobotanikus kert kultúrflóra gyűjteményének ismertetése. Oktatási segédlet. Keszthely, 1971
- Guide der Exkursionen der Geobotanischen Studienreise, Redakteur: I. KÁRPÁTI. Ungarn, Keszthely, 16-29. 7. 1968. Institutum Botanicum Schole Superioris Agrarium, Keszthely
- HUNYADI Károly – BÉRES Imre – KAZINCZI Gabriella: *Gyomnövények, gyomirtás, gyombiológia*. Mezőgazda Kiadó, Bp., 2000. Lektorálta, és kéziratának felhasználását engedélyezte: ALMÁDI László
- TURCSÁNYI Gábor szerk.: Mezőgazdasági növénytan. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Bp., 2000. Egyes fejezetek szerzői: ALMÁDI László (morfológia, Dilleniidae), SZABÓ István (Caryophyllidae, Asteridae, Liliidae, Ökológia)
- SZABÓ István: SZENCZY Imre keszthelyi botanikai tevékenysége. In: BALOGH L. és KÖBÖLKÜTY K.: SZENCZY Imre emlékezete. Berzsényi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely, 1998
- SZABÓ István: A Kis-Balaton növényvilága. In: A Kis-Balaton térsége. Szerk.: FUTÓ János. A Balaton-felvidék természeti értékei II. Kiadó: a BFNP Igazgatóság, Veszprém, 2001
- Dr. SZABÓ István, Dr. MÜLLER Róbert: Keszthely története I. Keszthely természeti képe (SZABÓ István). Keszthely Város Önkormányzata, Castellum-Press Könyv- és Lapkiadó Kft. gondozásában, 2000
- SZABÓ István tanulmányai a Hévízi-tó növényeiről és a hévízi lápteknő természeti értékeiről: Hévízi Könyvtár 15. A Hévízi forrástó ökológiai állapota. Szimpózium és Kiegészítő anyagok. Szerk.: PONYI Jenő. Hévíz, 1999-2002. Nereus Bt. 2002
- Hévíz, Művészeti és Művelődési folyóirat. VI. évf., 1998/1.sz. VI. évf., 1998/2.sz.
- SZABÓ István: A múlt: Borbás Vince és a Balaton első botanikai monográfiája. Borbás emlékelőadások – 2000. Borbás Memorial Lectures 2000. Collecta Clusiana 6. Biotár electronic Series. Veszprém University Press. Veszprém, 2000/2001
- SZABÓ István: A délnyugat-magyarországi fehér virágú nárciszok. *Kitaibelia* VI. 3. 323-328. Debrecen, 2001
- SZABÓ István: Melegvízi növényfajok Hévíz és Keszthely vizeiben. *Bot. Közlem.*, 89. 1-2, 2002
- SZABÓ István: A Keszthelyi-hegység növényvilágának kutatása. *A Bakonyi Természettudományi Múzeum Közleményei*. 6. 1987
- SZABÓ István – BOTTA-DUKÁT Zoltán – SZEGLET Péter: A vegetáció kis léptékű, korai változásainak jelentősége a Kis-Balaton természetvédelmi biológiai monitorozásában. *Természetvédelmi közlemények* 7, 75-88. 1998
- KÁRPÁTI István: Prospective Ecological Effects the Djurdjevac Barrage. *Georgicon for. Agric.* 3(1) 1–18 + 1 – IV 1991
- A Keszthelyi M. Kir. Gazdasági Tanintézet Tanári Kara által készített és az 1896. évi ezredéves országos kiállításon kiállított tárgyak jegyzéke. Tanintézeti Kiadványok 37. száma. Kiadja: A Keszthelyi M. Kir. Gazdasági Tanintézet 1896

- KÁRPÁTI István és munkatársai: A Balaton nádas állományának térképe 1986
- SZABÓ István: A Balaton természetvédelmi botanikai kutatása, különös tekintettel a parti lágyszárú növényállományokra. Magyar Vízivad Közlemények, 6. Sopron 2000
- KÁRPÁTI, I. – SZEGLET, P. – KÁRPÁTI, V.: Vegetationskurte des Naturschutzgebietes Kisbalaton und seine Primärproduktion. BFB-Bericht, 47. 183-196. 1983
- SZEGLET Péter – DONGÓ Anita – SZABÓ István: Tiszta tenyészetek szerepe a mikorrhizagombák termesztésbe vonásában. Mikológiai Közlemények, Vol. 41. No2-3 p. 117-128. 2002
- SZEGLET Péter – SZABÓ István – DÖMÖTÖRFY Zsolt – BUSICS Imre – TAKÁCS András Attila: A Velencei-tó nádas állományának felmérése. Hidrológiai Közöny, 81. évf. 2.sz. 2001
- SZABÓ István – SZABÓ László: Emlékezés Boros Ádámra. A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei 13/1978
- SZABÓ István: Magyar Herbáriumok – A Tapolcai Polgári Iskola herbáriuma Redl Gusztávtól. Bot. Közlem. 89. kötet 1-2 füzet, 2002
- SZABÓ István – BÓDIS Judit – ZENTAI Kinga – SZEKERES Rita: A Balaton-parti legeltetéses állattartás tapasztalatai természetvédelmi szempontból. Gyepgazdálk. Közlem. 2004

Fali képek formájában készült szemléltető ábrák

- A Balaton vegetációjának legelterjedtebb szukcessziós irányai és zonációi
Tervezte: Dr. Kárpáti István, rajzolta: Bíró Krisztina
- A balatoni hínárvegetáció és jellemző fajelemei (idealizált szelvény)
Dr. Kárpáti István tervei alapján rajzolta: Bíró Krisztina
- A *Consolido regalis* (-*Stachyetum annue*) aspektusai Ubrizsy Gábor felvétele alapján
Tervezte: Dr. Kárpáti István, rajzolta: Bíró Krisztina
- Ártéri félruderális gyepek évi periodikus ritmusa.
Tervezte: Dr. Kárpáti István, rajzolta: Bíró Krisztina

Keszthelyi vonatkozások a magyar növénytani bibliográfiában (1578-1900)

GOMBOCZ Endre, Budapest, 1939

(A könyv eredeti szedése szerint jegyzetelte: dr. FRANCICS Péterné.)

I. Általános jellegű művek és dolgozatok**3. Kézikönyvek***Lánghy István* I. Trautmann Lipót.**III. Történet, pedagógia, népies botanika.****1. A botanika története***Rumy Károly György*: Das Georgikon zu Keszthely und der polnische Botaniker Wierzbicki.

Hesperus (Prága) 1820. XXVI. köt. Beilage Nr. 9. 70-71. I.

- - Ki volt első alkotója a növények sexuelle systemájának [Über Adam Zaluzianski und sein botanisches Werk.] *HasznMul.* 1834. II. köt. 141-143. I.**2. Életrajzok, nekrológok***Lencsés Antal*: Tekintetes Fazekas Mihály Fő Hadnagy Ur halhatatlan Magyar Fűvész árnyékához. *HasznMul.* 1828. I. köt. 153-154. I.**3. Egyes botanikusokra vonatkozó dolgozatok****Wierzbicki Péter**:*Rumy Károly*: Das Georgikon zu Keszthely und der polnische Botaniker Wierzbicki.

Hesperus (Prága). 1820. évf. XXVI. köt. Beil. No. 9. 70-71. I.

[*] Wierzbicki Péterről. *TudGyűjt.* 1821. III. köt. 115. I.[*] Wierzbicki Péter herbariuma. *TermTudFüz.* 1878. II. 58. I.**IV. Alaktan****2. Szövettan***Balás Árpád*: A kovasav és a búza megdülése. *Erd. és GazdLapok.* 1867. VI. köt. 233-237. I.**3. Vegetatív szervek morfológiája***Deininger Imre*: A növények gyökérzete, viszonyban a talajműveléssel és trágyázással. [Die Bewurzelung der Pflanzen und das Bestellen des Bodens sowie die Düngung.] *FöldmÉrd.* 1878. VI. köt. 6-7, 15-16, 40-41. I.**V. Ökológia****2. A hő és a növény***Sporzon Pál*: A hónap és egyéb téli takarónak hatása a növényekre. *ErdLapok.* 1867. VI. köt. 93-96. I.**VI. Általános és fizikai élettan****1. Kézikönyvek, összefoglaló természetű dolgozatok***Sporzon Pál*: A növény életéről és ennek feltételeiről. *GazdasFüz.* 1862. I. köt. 407-424. I.

3. Növekedés és fejlődés

a) Periodicitás

Rumy Károly: Fűzfákba oltott vagy szemzett almák. *HasznMul.* 1835. II. köt. 400. I.

c) Oltás, dugványozás

Lencsés Antal: A szőlő termékenyítéséről. A szamóca eper (*Fragaria vesca* L.) termékenyítéséről. *HasznMul.* 1839. I. köt. 120. I.

VII. Kémiai élettan

1. Táplálóanyagok, anyagfelvétel

Asbóth Sándor: A fának mesterséges táplálása. *A kert* 1896. II. köt. 510-512. I.

Pethe Ferenc: A földművelési kémia gyökere egymásból folyó leckékben, melyeket a földművelés előmozdítására igyelő társaság előtt tartott Humphry Davy. Anglusból fordította s jegyzésekkel bővítette Kisszántói ...Bécs, Nemzeti-Gazda hiv., ny. Haykul A. 1815. 8o. 440. I. egy tábla rajzzal.

Sporzon Pál: A televényről. *Mgazda (Érkövy)* 1861. III. köt. 81-83. I.

-- A földterő-fogyasztás. *GazdasFüz. (Érkövy)* 1862. I. köt. 257-274. I.

-- Áttekintése a különböző időkben és népeknél használt földjavító és termékenyítő eszközöknek. *GazdasFüz.* 1862. I. köt. 307-323. I.

-- A talajról. *GazdasFüz. (Érkövy)* 1862. I. köt. 503-531. I.

-- A trágyázás és a trágyaszerek. *GazdasFüz. (Érkövy)* 1862. I. köt. 599-620, 691-738. I.

-- A növények táplálkozása. *Die Ernährung der Pflanzen. ErdLapok* 1867. VI. köt. 253-258, 313-319, 379-384. I.

-- A televény (korhany, humus) és annak befolyása a növények táplálkozása s díszlésére. *ErdLapok.* 1867. VI. köt. 473-476. I.

6. Növények kémiai összetétele

Liebbald Béni: A burgonya alkatrészeiről. *FöldmÉrd.* 1875. II. köt. 109-110. I.

b) Szénhidrátok és fehérjék

Asbóth Sándor: Van-e a gabonaneműekben cukor? [Enthalten die Getreidearten Zucker?] *MathTermTudÉrt.* 1888 VI. (1887/8.) köt. 125-129 I.

-- Enthalten die Getreidearten Zucker? *ChemZtg.* XII. köt. 25-26, 53. I.

VIII. Keresztezés, öröklés, fajkeletkezés

Mokry Sámuel: Búzanemesítés. 4 ábrával. [Weizenzüchtung.] Gyula, Dobay J. 1875. 8o. 64. I.

X. Rendszertan

5. Gombák

Rumy Károly: Verzeichniss und Beschreibung der Carpatischen Blätterschwämme (agarici) im Zipser Comitate in Ungarn. *Isis (Oken).* 1834. 656-664. I. Mauksch Tamás nyomán.

Szenczy Imre: A gombák. *Tudománytár.* 1837. II. köt. 245-263. I.

9. Magyar növények

- Balás* Árpád: Az élődi fagyöngy vagy gyimbor (*Viscum album*) Schouw nyomán. ErdLapok. 1863. II. köt. 321-329. I.
- Mokry* Sámuel: Élő kerítés *Maclura aurantiaca*-ból. TermTudKözl. 1883. XV. köt. 238. I.
- Rumy* Károly: Berichtigung über die serbischen Apfelkräuter Jurgeta und Patlidschan, sammt einigen Notizen über die eszbare Kürbissart Bundela und die Wintermelone Dumlek. Oekon.Neuigkeit.u.Verh. (Praga, André) 1818. januári szám.
- Sporzon* Pál. Még valami a ternyötiszafáról. (*Taxus baccata*; - Eibe.) ErdLapok 1867. VI. köt. 319-325. I.
- Szenczy* Imre: Fehér fagyöngy és európai gyimbor. (*Viscum album*, et *Loranthus europaeus*). Tudománytár 1839. V. köt. 255-265. I.
- Sporzon* Pál: A villámnak egyenes hatása a növényekre. ErdLapok 1866. V. köt. 331-332. I.
- Szenczy* Imre: Növényvándorlás. [Pflanzenwanderung.] MOTVándorgyMunk. 1863. VIII. (1847) köt. 229-232. I.

XI. Növényföldrajz

3. Alkalmazott növényföldrajz

b) Kultúrnövények eredete és története

Deininger Imre: Adatok kultúrnövényeink történetéhez. A lengyel-i őskori telep növénymaradványai. Keszthelyi gazd. tanint. évk.1892. 1891. köt. 21-49. I. 1 tábla.

c) Növényhonosítás. Akklimatizáció.

- Lovassy Sándor*: A nilusi lótuszvirágok Hévvízen. KeszthelyiHirl. 1898. 38. sz. szept. 11.
- - Növényhonosítási kísérletek a Hévvízen s a Szöllőhegyen. [Akklimatisationsversuche in Héviz] KeszthelyiHirl. 1898. 26.
- - Újabb növényhonosítási kísérletek a Hévvízen. [Neuere Akklimatisationsversuche in Héviz.] KeszthelyiHirl. 1899. 9.sz.
- Rumy* Károly: Acclimatisirung des chinesischen Bergreisses (*Oryza mutica seu montana*) in der symrischen Militär-Gränze 1819. LandwZeitung Halle 1820. Novmeber.
- - A buzér (*Rubia tinctoria*, Krapp, Färberröthe). HasznMul. 1840. II. köt. 170-171. I.
- R.: A sója takarmánynövényről. FöldmÉrd. 1877. IV. köt. 73. I.
- Wierzbicki* Péter: A gyapotbokorról és annak műveléséről. MOTVándorgyMunk. 1844. IV. köt. 10. I.

4. Magyarország növényföldrajza és flórája

a) Vegyestartalmú növényföldrajzi és florszítikai dolgozatok

- Balás* Árpád: Magyarországi fontosabb vadontermő és meghonosodott fák és cserjék rendszeres leírása. Dr. Maly K. J. nyomán, Selmecey, Mihálik J. 1870. VIII., 76. I.
- Rumy* Károly: Jegyzéke azon festőnövényeknek, mellyek Magyarországon, Slavoniában, Horvátországban és Erdélyben találhatók, festésre azonban eddig nagyobb részint nem használhatók, de kísértéseket érdemelnek. MOTVándorgyMunk. 1846. VI. köt. 320-325. I.
- Rumy* Károly: Über *Dentaria glandulosa* Kit. Flora. 1834. XVII. I. köt. 131. I.
- Pethe* Ferenc: A *Syringa Josikaea* felfedezéséről. NemzTársalk. 1830. 344. I.
- [*] Über *Syringa Josikaea* und *vulgaris*. Flora. 1831. XIV. I. köt. 399-400. I.

b) Rendszertani dolgozatok

Vitaceae

Lencsés Antal: Oenologiai eszméltetés. HasznMul. 1830. I. köt. 137-140. l.

e) A Kis-Alföld flórája Pozsony környékével

Kis József: A Fertő tavának geographiai, historiai és természeti leírása. Rummy, Monumenta Hungarica. 1816. II. köt. Pest IV, 191-287. l.

i) Az Északnyugati Kárpátok flórája

Rummy Károly: Über Dentaria glandulosa Kit. Flora. 1834. XVII. l.köt. 131. l. - Isis (Oken) 1834. 654-656. l.

j) Erdély és az Északkeleti Kárpátok flórája

Pethe Ferenc: A Syringa Josikaea felfedezéséről. NemzTársalk. 1830. 344. l.

k) Az Alduna flórávidéke

Wierzbicki Péter: Über die Vegetation der Orawiczaer Gegend im November 1838. Flora 1839. XXII. l. köt. 255-256. l.

- - Übersicht botanischer Excursionen, die P. Wierzbicki im Jahre 1839 zu Orawicza und in den umliegenden Gegenden zu machen Gelegenheit hatte. Flora 1840. XXIII. l. köt. 363-368, 375-380. l.

- - Bericht über botanische Excursionen im Banate. Flora 1842. XXV. l. köt. 257-270, 273-280. l.

- - Verzeichniss derjenigen phanerogamen Pflanzen, welche im Banate seit dem Erscheinen von A. Rochel's botanische Reise in das Banat im Jahre 1835 (Pesth und Leipzig 1838) von - wildwachsend vorgefunden worden sind. Flora 1845. III. (XXVIII.) l. köt. 321-325. l.

Rummy Károly: Szerém éghajlata Szalvóniában. MOTVándorgyMunk. 1842. II. (1841) köt. 50-54. l.

- - Über das Klima Sirmiens. Vers. ung. Aerzte u. Naturf. 1846. (C. A. Zipser) 48-55. l.

l) Horvát-Szlavonország és Fiume flórája

Wierzbicki Péter: Verzeichniss von 17 auf der Ivančica 1820 gefundenen Pflanzen. André's Hesperus (Prag) 1820. XXVII. Beil. 27. 203. l.

5. Magyarországon kívüli területek növényföldrajza és flórája*Ausztria*

Szenczy Imre: Rándulás Carinthiába, Glockner hegyéig. Tudománytár 1836. XI. köt. 206-234. l.

Szenczy Imre: Az Aetna, növényföldrajzi tekintetben. Philippi után. UjMSzle. 1856. VI. évf. l. köt. 109-127. l.

[*] A feketeerdő (Schwarzwald) legnagyobb jegenyefenyője. ErdLapok. 1878. XVII. köt. 125. l.

[*] Európa növényei és éghajlata Homeros óta. KertLapok. 1892. VII. köt. 219-221. l.

BÍRÓ KRISZTINA MUNKÁI

Szakmai életrajz

BÍRÓ Krisztina 35 éve foglalkozik tudományos illusztrációk készítésével. Gimnáziumi és egyetemi tanulmányok után 1969-ben agrármérnöki diplomát szerzett. A növényábrázolás mesterfogásait dr. CSAPODY Vera botanikus növényfestőtől tanulta. 1979-től a Magyar Köztársaság Művészeti Alap Alkalmazott Grafikai Szakosztályának tagja. 1994-ben ötödik magyarként regisztráltak a Hunt Institute for Botanical Documentation alapítványánál (Carnegie Mellon University, Pittsburgh, Pennsylvania, USA).

1971-től máig 28 kiállításon mutatta be munkáit. Könyvillusztrálásait 8 esetben jutalmazták Nívó Díjjal. 2004-ig 133 szakkönyvben és szakkikkben megközelítően 4000 tudományos illusztrációja jelent meg az alábbi témakörökben:

- botanikai illusztrációk,
- gyomnövények, gyom csiranövények és gyommagok,
- kultúrnövények, dísnövények,
- mezőgazdasági gombakórokozók mikroszkópikus ábrái és kárképeik,
- mezőgazdasági rovarkártevők és kárképeik,
- háziállatok anatómiai ábrái.

BÍRÓ Krisztina intézeti mérnökként 1972 óta a Veszprémi Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Keszthelyen lévő Növényvédelmi Intézetében dolgozik.

A kiállított illusztrációk

- Mezei zsurló, *Equisetum arvense* L. a) sporangiophora, b) sporangium, c) spóra, d) termőszárak, e) meddőszárak, f) tarackrendszer
- Közönséges farkasalma, *Aristolochia clematitis* L. a) mag, c) csíranövény, b) termés, d) kifejlett növény
- Királydinnye, *Tribulus terrestris* L. a) virág, e) mag, b) termés felülnézetben, f) csíranövény felülnézetben, c) termés oldalnézetben, g) csíranövény, d) résztermés, h) virágos növény
- Fekete peszterce, *Ballota nigra* L. a) mag, b) csíranövény, c) kifejlett növény
- Fekete csucor, *Solanum nigrum* L. a) mag, c) csíranövény, b) csíranövény felülnézetben, d) virágos növény
- Repsényretek, *Raphanus raphanistrum* L. a) mag, d) hajtás, b) csíranövény felülnézetben, e) becőtermés, c) virágos hajtás a becőkkel
- Sédkender, *Eupatorium cannabinum* L. a) termés, c) csíranövény, b) termés a repítőkészülékkel, d) virágos növény,
- Erdei iszalag, *Clematis vitalba* L. a) termés, c) csíranövény, b) terméscsoport, d) virágos hajtás
- Háromszínű árvácska, *Viola tricolor* L. a) mag, c) levél a pálhalevelekkel, b) csíranövény, d) virágos hajtás
- Fekete üröm, *Artemisia vulgaris* L. a) termés, d) csíranövény, b) levélalak, e) virágos növény, c) csíranövény felülnézetben
- Szúrós szerbtövis, *Xanthium spinosum* L. a) termés, c) csíranövény, b) csíranövény, d) kifejlett növény
- Fehér mécsvirág, *Melandrium album* (MILL.) Garcke a) mag, d) tok hosszmetszete, b) csíranövény, e) nővirágú egyed virágos hajtása, c) hímvirágú egyed virágos hajtása
- Szulák keserűfű, *Bilderdykia convolvulus* (L.) DUM. a) termés, c) csíranövény, b) csíranövény felülnézetben, d) virágos növény
- Nád, *Phragmites australis* (CAV.) TRIN. a) kalászka, c) buga, b) levéllemez alap, d) rizóma
- Pirók ujjasmuhar, *Digitaria sanguinalis* (L.) SCOP. a) szemtermés, c) és d) csíranövények, b) levéllemez alap, e) virágos növény
- Termesztett köles, *Panicum miliaceum* L., a) termés, b) virágos növény
- Közönséges kakaslábfű, *Echinochloa crus-galli* (L.) P.B a) szemtermés, c) csíranövények, b) levéllemez alap, e) virágos növény
- Közönséges aggófű, *Senecio vulgaris* L., a) termés, c) csíranövény, b) csíranövény felülnézetben, d) virágos növény
- Vetési boglárka *Ranunculus arvensis* L., Vetési katicavirág *Nigella arvensis* L., Csabaire *Sanguisorba minor* Scop., Komlós lucerna *Medicago lupulina* L., Tarka koronafürt *Coronilla varia* L., Fekete bükköny *Vicia angustifolia* Grufbg., Takarmány bükköny *Vicia sativa* L., Borzas lednek *Lathyrus hirsutus* L., Vad murok *Daucus carota* L., Tüskés ördögbozskor *Caucalis platycarpus* L., Csillagfű *Sherardia arvensis* L., Puha gólyaorr *Geranium molle* L., Bürök gémmorr *Erodium cicutarium* (L.) Hérit, Királydinnye *Tribulus terrestris* L., Napraforgó kutyatej *Euphorbia helioscopia* L., Vetési kutyatej *Euphorbia exigua* L., Csikos ezerjófű *Centaurium pulchellum* (Sw.) Druce., Folyondár (apró) szulák *Convolvulus arvensis* L., Parlagi mizsót *Lappula squarrosa* (Retz.) Dum., Parlagi nefé-

lejcs *Myosotis arvensis* (L.) Hill., Farkasszem *Lycopsis arvensis* L., Kalinca infű *Ajuga chamaepitys* (L.) Schreb., Maszlag *Datura stramonium* L., Pipacs *Papaver rhoeas* L., Repcsényretek *Raphanus raphanistrum* L., Kék búzavirág *Centaurea cyanus* L., Közönséges aggófű *Senecio vulgaris* L., Parlagfű *Ambrosia elatior* L., Tyúkhúr *Stellaria media* (L.) Cyr., Fehér mécsvirág *Melandrium album* (Mill.) Garcke, Fodros lórum *Rumex crispus* L., Réti lórum *Rumex obtusifolius* L., Lenvadóc *Lolium remotum* Schrnk., Átoktüske *Cenchrus pauciflorus* Benth., Héla zab *Avena fatua* L., Közönséges gyíkfü *Prunella vulgaris* L., Kacstalan lednek *Lathyrus nissolia* L., Őszi oroszlánfog *Leontodon autumnalis* L., Bab *Phaseolus vulgaris* L., Fekete fenyő *Pinus nigra* Arn., Páfrányfenyő, ginkgó *Ginkgo biloba* L., Szelídgesztenye *Castanea sativa* Mill., Közönséges búza *Triticum aestivum* L., Kemény v. üvegszemű búza *Triticum durum* Desf., Mandulapalka *Cyperus esculentus* L., Borsmustár *Eruca sativa* Mill., Piros tündérrózsa *Nymphaea rubra* Roxb., Havasi istác *Armeria alpina* Willd., Bögrevirág *Campanula medium* L., Bugás lángvirág, flox *Phlox paniculata* L., Pipacs *Papaver rhoeas* L., Óriás margitvirág *Chrysanthemum latifolium*, Kerti árvácska *Viola x Wittrockiana* Gams., Kínai szegfű *Dianthus chinensis* L., Fokföldi ibolya *Saintpaulia ionantha* H. Wendl., Rózsalong *Weigela florida* (Bge.) DC., Árvácska *Viola x Wittrockiana* Gams., Törökrózsa *Hibiscus syriacus* L., Boglárkacserje *Kerria japonica* (L.) DC., Leander *Nerium oleander* L., Közönséges orgona *Syringa vulgaris* L., Rózsás liliomfa, magnólia *Magnolia x soulangiana* Soul.-Bod., Magas szarkaláb *Delphinium x cultorum* Voss., Körömvirág *Calendula officinalis* L., Széleslevelű tárnics *Gentiana kochiana* Perr. et Song., Rózsaszín margitvirág *Chrysanthemum coccineum*, Mecseki zergevirág *Doronicum orientale* Hoffm., Citromsárga liliom *Hemerocallis citrina* Bar., Tigrisliliom *Lilium tigrinum* Gawl., Holland tulipán *Tulipa hollandica*, Pompás tulipán *Tulipa gesneriana* L., *Sophranitis coccines* Rchbf., *Vanda faustii* Rchbf., *Cymbidium* hibrid, *Cattleya trianae* Rchbf., Korcs nőszirm *Iris spuria* L., Sárga nőszirm *Iris pseudacorus* L., Apró nőszirm *Iris pumila* L., Holland nőszirm *Iris hollandica*,

Nádrozsda *Puccinia phragmitis*, *P. magnusiana*

Szőlőperonoszpóra (Szőlőragya) *Plasmopara viticola* (Berk. et Curt.) Wilson

Búza feketerozsda A) teleutotelepek búzaszáron, B) uredotelepek búzaszáron és a levélhüvelyen, C) fertőzött pelyvalevél, D) teleutotelepek, E) uredotelepek, F) spermogóniumok és ecidiotelepek mahónia levelén, G) ecidiumok sóskaborbolyán, H) teleutospórák, I) uredospórák

Zab koronásrozsda (*Puccinia coronata*) A) zablevél uredotelepekkel, E-F) ecidiumok varjútövisen, B) zablevél teleutotelepekkel, G) ecidiospórák, C) uredotelepek, H) uredospórák, D) teleutotelepek, I) teleutospórák

Árpa lisztharmat A) lisztharmat fertőzött növény, C) tünetek kalászon, B) lisztharmat tünetek levelén, D) a kórokozó konidiumláncai, E) kleisztotécium aszkuszokkal

Árpalevélfoltosságok és kórokozók A) levélcsíkoság, E) *Drechslera graminea*, B) hálózatos levélfoltosság, F) *D. teres*, C) tintafoltosság, G) *Bipolaris sorokiniana*, D) fahéjbarna foltosság, H) *D. tritici-repentis* konidiumok

A napraforgó alternáriás betegségei A) levéltünetek, D) *Alternaria helianthi* konidiumok, B) jellegzetes orsó alakú szárfoltok és bélszövetfertőzés, E) *A. helianthificiens* hosszú, csőrös konidiumai, C) tányérfertőzés tünetei

Aszkohítás levél- és hüvelyfoltosság lóbabon A) levélfoltok, B) hüvelyfoltosság

Fehérpenészes szár- és tányérrothadás napraforgón A) fertőzött, pusztuló növény, D) csírázó szklerócium apotéciumokkal, B) fekete szkleróciumok a szár belsejében, E) fonalas parazfitisek között lévő aszkuszok aszkospórákkal, C) szkleróciumrács

Anatómiai ábrák – háziállatok

A ló csontváza. Az izomrost térbeli szerkezete. A tyúk izmai. A ló felületes izmai. A mirigyvéggkamra szerkezete. A tyúk gyomra és bélcsöve

Rovarok

Malcus stysi, *Malcus Vasarhelyii*, *Malcus spinosus*, *Bathyplectes curculionis*
THOMSON

Európai cseresznyelégység imágója, lárva és károsítása *Rhagoletis cerasi* LINNÉ

Földközi-tengeri gyümölcslegység imágó, lárva és károsítás *Ceratitis capitata*
WIEDEMANN

Kálló cserebogár *Polyphylla fullo* LINNÉ

Japán cserebogár imágó és lárva anális lemezének sertézettsége *Popillia japonica*
NEWMAN

Gabonafutrinka imágó, lárva és a lárva kártétele búzán *Zabrus tenebrioides* GOEZE

Illusztrált könyvek, szakkikkek és egyéb munkák jegyzéke

Kárpáti István 1967: Növénytani atlasz 60 morfológiai rajz. Agrártudományi Főiskola, Keszthely

Bíró Krisztina 1970: *A növényábrázolás művészete* cikk és színes illusztráció a címlapon. Természet Világa, Bp. 101. évf., 12.sz.

Ott István 1971: A baktériumok elősködői a fágok c. cikkhez színes illusztráció a címlapon. Természet Világa, Bp., 102. évf., 6.sz.

- Szanyi László 1972: Szinapszis c. cikkhez színes illusztráció a címlapon. Természet Világa, Bp., 103. évf., 11.sz.
- Debreczy Zsolt 1973, 1977: Dísznövények c. Búvár Zsebkönyvben 116 növényfaj színes képe (1.-2.-3. kiadás) Móra Könyvkiadó, Bp., 1983.
- Almádi L. – Bíró K. – Hunyadi L. 1974: Fontosabb gyomfajok csíranövényeinek határozója c. egyetemi jegyzetben 110 csíranövény rajza. ATE, Keszthely
- Panorama: Balaton c. könyvben 17 vízinövény faj rajza. Kárpáti István fejezetéhez. Medicina Könyvkiadó, Bp., 1974.
- Németh Márton 1975: Ampelográfiai Album 3. kötetében 7 szőlőfajta színes képe. Mezőgazdasági Kiadó, Bp.
- Mudich Antal 1970: Növényvédelmi mikológia c. egyetemi jegyzetben 108 mikroszkopikus gombafaj rajza. ATE, Keszthely
- Bolláné Kerescsmár Lujza 1975: A narancssárga búza gubacszúnyog lárvájának előfordulása c. cikkben 5 rajz a rovarról. Növényvédelem, Bp., XI. évf., 1. sz.
- Láng Géza 1976: Szántóföldi növénytermesztés c. könyvben 150 növényfaj rajza. Mezőgazdasági Kiadó, Bp.
- Pócs Tamás 1978: Kultúrnövények I. c. Búvár Zsebkönyvben 113 növény színes képe. Móra Kiadó, Bp.
- Járainé-Bíró K. 1978: Kultúrnövények II. c. Búvár Zsebkönyvben 100 növényfaj színes képe. Móra Kiadó, Bp.
- Kovács Margit – Kárpáti István 1979: Magyarország fontosabb rét-, legelő, valamint gyomnövénytársulásai c. egyetemi jegyzetben 26 növényfaj rajza. ATE, Keszthely
- Pflanzenschutz mit Vernunft c. cikkhez 6 színes illusztráció. Offenburg, 1979. áprilisi szám
- Medimpex képes levelezőlapokhoz 3 színes illusztráció gyógynövényekről. Medimpex, 1979. Bp.
- Balázs Klára 1979: Ismerjük meg a rózsza károsítóit c. cikkhez 6 színes illusztráció a hátsó borítón. Kertészet és Szőlészet, Bp., 28. évf., 23. sz.
- Hunyadi Károly 1979: A vadzab (*Avena*) fertőzöttség felismerése és a fontosabb fajok meghatározása c. cikkhez 3 rajz. Növényvédelem, Bp., XV. évf., 5.sz.
- Szabó István 1979: A Keszthelyi-hegység érdekes növényei c. cikkhez színes illusztráció a címlapon. Búvár folyóirat, Bp., XXXIV. évf. 11.sz.
- Nemes Ferenc: Szántóföldi növénytermesztés c. könyvben 7 növényfaj színes képe. Mezőgazdasági Kiadó, Bp.
- Szabó István 1980: A zöld pántlikafű taxonómiai értékelése a virágzat morfológiai vizsgálata alapján c. cikkhez 5 tusrajz. Botanikai Közlemények 67 kötet, 1 füzet Bp.
- Béres Imre – Hunyadi Károly 1980: A parlagfű (*Ambrosia elatior*) biológiája c. cikkhez rajzok. Növényvédelem, Bp., XVI. évf., 3. sz.
- „Compact Katalógus” c. kereskedelmi kiadványban színes illusztrációk trópusi fűszernövényekről. Közgazdasági és Jogi Kiadó, 1980. Bp.
- Agócsy Pál 1980, 1985: Kaktuszok és pozsgás növények c. Búvár Zsebkönyvben 100 növényfaj színes képe (1.-2. kiadás) Móra Kiadó, Bp.

- Kiss Ervin 1981: Az üzemek kedvezőbb tökeformát keresnek c. szőlészeti cikkben 2 rajz szőlő metszémódokról. Szőlőtermesztés és Borászat, Kecskemét
- Hunyadi Károly – Almádi László 1981: Szántóföldi gyomfajok csíranövényei és herbicidérzékenységük c. könyvben 176 növényfaj rajza. Mezőgazdasági Kiadó, Bp.
- Hunyadi Károly 1981: Gyomnövények, gyomirtás c. egyetemi jegyzetben 150 növényfaj rajza. ATE, Keszthely.
- Sáringer Gyula 1981: Kertészeti növényvédelem c. könyvben 25 rajz. Akadémiai Kiadó, Bp.
- Bolláné Kerescsmár Lujza 1981: Adatok a citromsárga búza gubacsszúnyog biológiájához c. cikkhez 5 rajz a rovarról. Növényvédelem, Bp. XVII. évf., 10-11. sz.
- Kovács András 1981: Növénytermesztés praktikum c. könyvben 150 rajz. Mezőgazdasági Kiadó, Bp.
- Észak-magyarországi Vegyiművek 1981: Alirox A 80 EC nevű gyomirtószer prospektusában 7 növény színes képe Sajóbáony
- Bodó Klára 1982: Kisdobosok évkönyve 1982 c. könyvben 18 növény, illetve rovarfaj színes képe. Móra Kiadó, Bp.
- Debreczi Zsolt 1982: Fák, bokrok c. Búvár Zsebkönyv átdolgozott kiadásában 100 növényfaj színes képe. Móra Kiadó, Bp.
- Mezőgazdasági Lexikon c. könyvben 20 kultúrnövény rajza. Mezőgazdasági Kiadó, 1982. Bp.
- Hably Lilla 1983: Ősnövények c. Búvár Zsebkönyvben 110 szépiabarna illusztráció kövületekről. Móra Kiadó, Bp.
- Fischl Géza 1983: Kukoricabetegségek atlasza c. egyetemi jegyzetben 48 rajz. ATE, Keszthely
- Szabó István 1983: A tűzliliom c. cikkhez színes illusztráció a címlapon. Élet és Tudomány, Bp., XXXV III. évf., 20. sz.
- Bíró Krisztina 1983: Nützlinge im Garten c. cikkhez 8 színes illusztráció rovarfajokról. Gartenmagazin für Alle, Wien, decemberi szám
- Kádár Aurél 1983: Gyomirtás, vegyszeres termésszabályozás c. könyvben 60 növényfaj rajza. Mezőgazdasági Kiadó, Bp.
- Kölüs Gábor 1983: Vadlexikon: vad takarmánynövények c. cikksorozatban összesen 33 színes illusztráció növényfajokról. Nimród folyóirat, Bp.
- Észak-magyarországi Vegyiművek Anelda plus 80 EC című gyomirtószer prospektusában 8 növényfaj színes képe. Sajóbáony, 1984
- Szirtes Viktória 1984: Hormonális szabályozás, levéltrágyázás c. könyvben 23 rajz. Mezőgazdasági Kiadó, Bp.
- Haraszi Ede 1985: Mérgező növények, növényi mérgezések c. könyvben 65 növényfaj rajza. Mezőgazdasági Kiadó, Bp.
- Bozai József – Ángyán Ferenc 1985: Kertészeti növények kártevői c. egyetemi jegyzetben 23 rajz rovarfajokról. ATE, Keszthely
- Seprő Imre 1986: Fontosabb kertészeti kártevők c. könyvben 20 rovarfaj rajza. MÉM Növényvédelmi és Agrokémiai Központ, Bp.

- Eöri Teréz 1986: A vadrepce termesztése c. könyvben 3 rajz. Mezőgazdasági Kiadó, Bp.
- Bencze Lajos 1986: Erdei lexikon c. cikksorozatban összesen 92 színes illusztráció növényfajokról. Nimród, Bp.
- Nádasy Miklós – Sáringer Gyula 1986: Vizsgálatok a lucerna csipkézőbarkóval c. cikkben 3 tusrájz. Növényvédelem, Bp. XXII.évf., 8.sz.
- Tuba Zoltán 1987: Vízínövények c. Búvár Zsebkönyvben 124 növényfaj színes képe. Móra Kiadó, Bp.
- Hunyadi Károly 1987: Gyomnövények c. Búvár Zsebkönyvben 106 növényfaj színes képe. Móra Kiadó, Bp.
- Nimród Füzetek 1987: 500 kérdés a vadgazdálkodásról c. kötetben 19 rajz növényfajokról. Nimród Szerkesztőség, Bp.
- Kiss Ervin 1987: Az egyesfüggöny tökeművelési mód kialakítása c. kötetben 36 rajz szőlő metszémódokról. Ma újdonság, holnap gyakorlat c. sorozatban. Mezőgazdasági Kiadó, Bp.
- Hunyadi Károly: Szántóföldi gyomnövények és biológiájuk c. könyvben 124 növényfaj rajza. Mezőgazdasági Kiadó, Bp.
- Vadász Gemenc falinaptárba 12 színes illusztráció növényfajokról. Nimród Szerkesztőség, Bp., 1988.
- Fischl Géza 1989: A napraforgó betegségei c. egyetemi jegyzetben 19 rajz. PATE, Keszthely
- Solymosi Péter 1989: Nehezen irtható egyéves gyomok, „Nehezen irtható évelő gyomok”, „gyomirtószer-ellenálló gyomok” c. cikkekhez 13 növényfaj rajza. Kertészet és Szőlészet, Bp. 38. évf. 25-26-27. sz.
- Járainé dr. Komlódi Magda 1989: Kultúrnövények 3. c. Búvár Zsebkönyvben 97 növényfaj színes képe. Móra Kiadó, Bp.
- MOHOSZ 1989: Magyar Horgász c. szaklapban Vízi és vízparti növények c. cikksorozatba 20 növényfaj rajza. MOHOSZ, Bp.
- Mein schöner Garten c. kertészeti lap Garten Praktisch c. rovatában 8 színes kép hasznos rovarokról. Offenburg, 1989 júliustól 1990 februárig
- Irfata olasz vetőmagcég oktató programjába beépítve (computer) 100 rajz gyommagokról. Bologna, 1990.
- Kósa Géza 1991: Magvak, termések c. Búvár Zsebkönyvben. Móra Kiadó, Bp.
- Radics László 1991: Ételek erdő, mező növényeiből c. könyvben 30 növényfaj rajza. Mezőgazdasági Kiadó, Bp.
- Fischl Géza 1991: A szója betegségei c. egyetemi jegyzetben 40 rajz mikroszkópikus gombákról és kárképről. PATE, Keszthely
- Fischl Géza 1991: Az árpa betegségei c. egyetemi jegyzetben 20 rajz mikroszkópikus gombákról és kárképről. PATE, Keszthely
- Szabó István – Bíró Krisztina 1991: Balatonfelvidéki növénykalauz c. cikksorozatban 17 növényfaj rajza. Keszthely és Vidéke c. hírlap, Keszthely
- Rakk Zsuzsanna – Fischl Géza – ifj. Kovács János 1992: Újabb károsítók fellépése a paprikatermesztésben c. cikkben rajz. Növényvédelem, Bp. XXVIII. évf. 5-6.sz.

- Rakk Zsuzsanna – Varga Katalin 1992: Adatok a repceszár-ormányos őszi törzsének kártételéről és a védekezés lehetőségei c. cikkben rajz. Növényvédelem, Bp. XXVIII. évf. 7-8. sz.
- Herpay Zsuzsa 1992: Kiskert a ház körül c. könyvben 15 növényfaj rajza. PATE, Keszthely.
- Fischl Géza 1992: A cukorrépa betegségei c. egyetemi jegyzetben 43 rajz mikroszkópikus gombákról és kárképükről. PATE, Keszthely
- K. Hunyadi 1992: Germination of field bindweed (*Convolvulus arvensis L.*) and hedge bindweed (*Calystegia sepium (L./R.Br.)* seeds c. cikkben 2 tusrajz illusztráció. Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten und Pflanzenschutz, Sonderheft XIII. Verlag Eugen Ulmer Stuttgart.
- Kádár Aurél 1993: Gyomirtó és természetszabályozó szerek használata c. könyvben 50 növényfaj rajza. Factum Bt., Bp.
- Béres Imre – Bíró Krisztina: A parlagfű életciklusa és fenofázisainak időtartama c. cikkben tusrajz illusztrációk. Növényvédelem, Bp. 29. évf. 3-4. sz.
- Bíró Krisztina 1993: Felhívás a parlagfű irtására c. cikk és rajz illusztráció. Genyessediai Híradó c. önkormányzati kiadvány, 1993 június.
- Bíró Krisztina 1993: Felhívás a parlagfű irtására c. cikk és rajz illusztráció. Egészségkereső c. ÁNTSZ Zala Megyei Intézetének kiadványa, Zalaegerszeg, 1993 júniusi szám
- Bálint György 1993: Egy veszedelmes gyomnövény c. cikkben rajz. Magyar Nők Lapja, Bp. 1993 augusztus 6.
- Bíró Krisztina 1993: „Felhívás a parlagfű irtására” c. cikk és rajz illusztráció. Keszthely és Vidéke c. hírlap, Keszthely, 1993. aug. 27.
- Béres Imre – Hoffmanné Pathy Zsuzsa – Hoffmann L 1993: A parlagfű (*Ambrosia elatior*) c. cikkben tusrajz illusztráció. Agrofórum, Szekszárd, IV. évf. 8.sz.
- Koroknai B. – Scheer S. 1993: A parlagi ecsetpázsit (*Alopecurus myosuroides*) c. cikkben tusrajz illusztráció. Agrofórum, Szekszárd, IV.évf. 9.sz.
- Rakk Zsuzsa – Bürgés György 1994: Pusztít a borókaszú c. cikkben rajzok. Növényvédelem, Bp. 30.évf. 1.sz.
- Béres I. – Hoffmann L. – Hoffmanné Pathy Zs. 1994: A nagy széltippan (*Apera spica-venti*) c. cikkben tusrajz illusztráció. Agrofórum, Szekszárd, V. évf., 2. sz.
- Gara Sándor – Kazinci Gabriella – Radvány Béla: A ragadós galaj (*Galium aparine*) c. cikkben tusrajz illusztráció. Agrofórum, Szekszárd, V. évf. 3. sz.
- Bíró Krisztina 1994: Irtuk a parlagfüvet! c. cikk és rajz illusztráció. Zalai Hírlap, Zalaegerszeg, 1994. május 19.
- Husvéth Ferenc 1994: Háziállatok élettana és anatómiája c. könyvben 70 tusrajz illusztráció. Mezőgazda Kiadó, Bp.
- Mörk Leonóra 1994: A főbűnös a parlagfű c. cikkben rajz. Magyar Nők Lapja, Bp. 1994. máj. 22.
- Hunyadi K. – Gara S. – Nagy L. – Bíró K. 1994: A fenyércirok (*Sorghum halepense*) c. cikkben tusrajz illusztráció. Agrofórum, Szekszárd, V. évf. 7. sz.
- Bíró Krisztina 1994: Összefogással gyomláljuk ki a parlagfüvet c. cikk és rajz illusztráció. Kertészet és Szőlészet, Bp. 43. évf., 22.sz.
- Bíró Krisztina 1994: Közellenségünk a parlagfű c. cikk és rajz illusztráció. Élet és Tudomány, Bp. 1994. június 10.

- Bíró Krisztina 1994: Hasznos rovarok c. cikk és rajz illusztrációk. Zalai Hírlap, Zalaegerszeg, 1994. június 23.
- Batári Ferenc 1994: *Az oszmán-török szőnygművészet* c. könyvben színes illusztrációk festő növényekről. Helikon Kastélymúzeum, Keszthely
- Dancza István 1994: *A mandulapalka (Cyperus esculentus L.) előfordulása Keszthely-Hévíz határában* c. cikkben rajz. Növényvédelem, Bp. 30. évf. 10. sz.
- Radics L. – Gazdagné Torma M. – Scheer Cs. 1994: A vadzab (*Avena fatua*) c. cikkben tusrájz illusztráció
- Fischl Géza 1994: Distribution of *Phaeocystostroma ambiguum (Mont.) Petr.* in Hungary c. cikkben tusrájz illusztráció. Cereal Research Communications, Vol. 22. No 3.
- Béres I. – Bíró K. 1995: Ismerjük fel az allergiát okozó parlagfűvet! C. színes A/2 méretű plakáton illusztráció a növényről. Budapest Főváros Önkormányzata, Főpolgármesteri Hivatal, Bp. 1995 március
- Dancza István – Béres Imre – Bíró Krisztina 1995: A mandulapalka c. cikkben tusrájz illusztráció. Agroforum, Szekszárd, VI. évf., 2. sz.
- Heltay István (szerk.) 1995: Vadásziskola c. sorozatban Vad és élőhelye 1.-ben 10 tusrájz illusztráció. Hubertus Kft., Bp.
- Heltay István (szerk.) 1995: Vadásziskola c. könyvben 10 tusrájz. Hubertus Kft., Bp.
- Iványi K. – Kismányoky T. – Ragasits I. 1995: Növénytermesztés gyakorló gazdáknak c. könyvben 51 növényfaj tusrájz illusztráció. Mezőgazda Kiadó, Bp.
- Karamán I. – Horváth K. 1996: Ebszikfű (*Matricaria maritima ssp. inodora*) c. cikkben tusrájz illusztráció. Agroforum, Szekszárd VII. évf. 3. sz.
- Horváth József (szerk.) 1996: Szántóföldi növények betegségei és kórokozói c. könyvben 81 tusrájz illusztráció. Mezőgazda Kiadó, Bp.
- Mikulás József 1996: A betyárkóró (*Coryza canadensis (L.) Cronq.*) c. cikkben tusrájz illusztráció. Agroforum, Szekszárd, VII.évf. 5.sz.
- Hunyadi K. – Kocsondi T. – Hartmann F. 1996: Aprószulák (*Convolvulus arvensis L.*), sövényzulák (*Calystegia sepium (L.) R.Br.*) c. cikkben tusrájz illusztrációk. Gyakorlati Agroforum, Szekszárd, VII.évf., 11.sz.
- Fischl Géza 1996: A lucerna betegségei c. könyvben 36 tusrájz illusztráció. Keszthelyi Akadémia Alapítvány, PATE Keszthely
- „HÉVÍZ” című művészeti és művelődési folyóiratban 10 növényfajról tusrájz illusztrációk. Hévíz, 1997. V.évf., 2.sz.
- Fischl Géza 1997: A Balaton nádasainak növényegészségügyi helyzete, a nádpusztulás okainak összefüggésében c. kutatási jelentés - 5 tusrájz a nádbetegségekről. PATE Keszthely
- Reader's Digest c. folyóirat 1997 augusztusi számában színes illusztráció a parlagfűről (6. old.). Reader's Digest Kiadó Kft., Bp.
- Lánszki Imre 1997: A közönséges kakaslábfű (*Echinochloa crus-gallii (L.) P.B.*) c. cikkben tusrájz illusztrációk. Gyakorlati Agroforum, Szekszárd, VIII. évf. 4. sz.
- Hunyadi K. – Kazinczi G. – Berzsényi Z. 1997: A fekete csucor (*Solanum nigrum (L.)*) c. cikkben tusrájz illusztráció. Gyakorlati Agroforum, Szekszárd, VIII.évf. 6. sz.

- Kazinczi G. – Hunyadi K. – Matók I. 1997: A fehér libatop (*Chenopodium album L.*) c. cikkben tusrajz illusztrációk. Gyakorlati Agroforum, Szekszárd, VIII.évf. 8. sz.
- Kádár Aurél 1997: Vegyszeres gyomirtás és természabályozás gyakorlata c. könyvben 76 tusrajz illusztráció. FACTUM Bt., Bp.
- Janser G. – Mészáros Z. – Sáringer Gy. 1998: Szántóföldi és kertészeti növények kártevői c. könyvben 102 tusrajz illusztráció. Mezőgazda Kiadó, Bp.
- Ragasits István 1998: Búzatemesztés c. könyvben 3 tusrajz illusztráció. Mezőgazda Kiadó, Bp.
- Csíbor I. – Hartmann F. – Princzinger G. – Radvány B. 1998: Veszélyes – 24, a leggyakoribb gyomnövények és az ellenük való védekezés c. könyvben 30 tusrajz illusztráció. Mezőföldi Agroforum Kft., Szekszárd
- Radics László 1998: Gyommaghatározó c. könyvben 321 tusrajz illusztráció. Mezőgazda Kiadó, Bp.
- Hunyadi K. – Béres I. – Kazinczi G. 2000: Gyomnövények, gyomirtás, gyombiológia c. könyvben 180 tusrajz illusztráció. Mezőgazda Kiadó, Bp.
- Husvéth Ferenc 2000: A gazdasági állatok élettana az anatómia alapjaival c. könyvben 82 tusrajz és 2 színes akvarell illusztráció. Mezőgazda Kiadó, Bp.
- Dancza István – Király Gergely 2000: A *Senecio inaequidens DC.* előfordulása Magyarországon c. cikkben 2 tusrajz illusztráció. Kitaibelia c. folyóirat V.évf. 1. füzet Vol. 5. No 1. Károlyi Árpád emlékszámban, Debrecen
- Dancza István – Fischl Géza 2000: Adatok a *mandulapalka (Cyperus esculentus L. var leptostachyus Boeck.)* keszthelyi előfordulásához c. cikkben 2 tusrajz illusztráció. Acta Agronomica Óváriensis Vol.42.No.1. Mosonmagyaróvár.
- E. Kondorosy 2000: Three new species of *Malcus STAL, 1859 (Heteroptera, Malcidae)* from Vietnam c. cikkben 3 tusrajz. Acta Zoologica Scientiarum Hungaricae 46/3 Bp.
- Vendrei Zsolt 2000: Konferencia a gabonabetegségekről c. tudósításban 1 tusrajz illusztráció. Gyakorlati Agroforum, Szekszárd, 11. évf. 1.sz.
- Tolnai Borbála 2000: Mákszemnyi szerencse – avagy a mák szerepe az orvostudományban c. cikkben 1 fekete-fehér illusztráció. Természet Világa, Bp. 131. évf., 6. sz.
- Gáspár Istvánné 2000: Helyzetkép az amerikai kukoricabogár Bács-Kiskun megyei elterjedéséről c. cikkben 1 tusrajz illusztráció. Növényvédelem c. folyóirat, Bp. 36. évf.,
- Lukács É. – Kazinczi G. – Béres I. 2000: A nád (*Phragmites australis (Cav.) Trin. Ex Steudel*) nevezéktana, morfológiája c. cikkben 1 tusrajz illusztráció. Magyar gyomkutatás és technológia, I.évf. 1. sz.
- Solymosi Péter – Horváth Zoltán 2001: Hibridszádor (*Orobancha cernua Loefl. X O. cumana Wallr.*) populációk megjelenése és morfológiai jellemzése Bács-Kiskun megyében c. cikkben 3 tusrajz illusztráció. Magyar gyomkutatás és technológia c. lap Mosonmagyaróvár, II. évf.1. sz.
- Seprős Imre 2001: Kártevők elleni védekezés I.-II. c. könyvben 119 tusrajz illusztráció. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Bp.
- Simon Tibor 2001: A magyarországi edényes flóra határozója. Harasztok-Virágos növények c. könyvben 1 tusrajz illusztráció. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.
- Solymosi Péter – Horváth Zoltán 2002: Lappangó gyomosító növényünk a szilkesark c. cikkben 1 tusrajz illusztráció. Gyakorlati Agroforum, Szekszárd, 13. évf. 2. sz.

- Iványi K. – Kismányoky T. – Ragasits I. 2002: Növénytermesztés c. könyvben 43 tusrájz illusztráció. Mezőgazda Kiadó, Bp.
- Szabó István 2002: Melegvízi növényfajok Hévíz és Keszthely vizeiben c. cikkben 4 tusrájz illusztráció. Botanikai Közlemények, 89. kötet, 1-2 füzet, Bp.
- Elek Henriett – Fischl Géza 2002: A repce (*Brassica napus L.*) betegségei, a főmász levélfoltosság és szárrák jelentősége c. cikkben 1 tusrájz illusztráció. Olaj, szappan, kozmetika c. lap 51 évf. 1.sz.
- Gyommentesen Európába! c. kiadványban tusrájz illusztrációk a parlagfűről. Növényvédelmi és Talajvédelmi Központ Szolgálat, Bp.
- Radics László (szerk.) 2003: Szántóföldi növénytermesztés c. könyvben 35 tusrájz illusztráció. Szaktudás Kiadó Ház, Bp.

Kiállítások, díjak, művészeti alap tagság

- Regisztráció: Hunt Institute for Botanical Documentation (Carnegie Mellon University, Pittsburgh, Pennsylvania, USA)
- 1969-ben kiállítás: Országos Biológus Napok alkalmából (SZOT Szanatórium, Balatonfüred)
- 1971-ben kiállítás: „Pflanzenaquarellen” címmel Martin-Luther-Universität Sektion Biowissenschaften Halle/DDR
- 1976-ban: XII. Biológiai Vándorgyűlés alkalmából (Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen)
- 1977-ben Nívódíj a Kulturális Minisztériumból a „Kultúrnövények I.” c. könyv illusztrálásáért
- 1978-ban I. díj az Alkotó Ifjúság pályázaton a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemtől
- 1978-ban kiállítás: „Dísznövények akvarelleken” címmel (Városi Könyvtár, Keszthely)
- 1978-ban kiállítás: Vízinnövény akvarellel részvétel a keszthelyi Balatoni Múzeum „Balaton” című kiállításán
- 1979-ben felvétel a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagjai közé
- 1979-ben kiállítás a Georgikon Napok alkalmából (Agrártudományi Egyetem, Keszthely)
- 1979-ben kiállítás a Bábolnai Napok alkalmából (Mezőgazdasági Kombinát, Bábolna)
- 1979-ben Nívódíj a Kulturális Minisztériumtól a „Kultúrnövények II.” c. könyv illusztrálásáért
- 1983-ban kiállítás: „Fák, bokrok akvarell képei” címmel (Művelődési Központ, Keszthely)
- 1983-ban kiállítás: „Fák, bokrok akvarell képei” címmel (Zalaegerszegi Ifjúsági és Művelődési Központ)
- 1984-ben kiállítás: „Mézelő növények” címmel a Méhészeti Világkongresszus alkalmából (Sportcsarnok, Budapest)
- 1985-ben kiállítás: „Vadtakarmány növények” címmel a Vadászati Téli Egyetem alkalmából (Agrártudományi Egyetem, Keszthely)
- 1985-ben kiállítás: „Természeti környezetünk” címmel közös kiállítás Dr. Lovas Béla mikrofotóival (Balatoni Múzeum, Keszthely)
- 1986-ban kiállítás: „A Balaton és az Ember” c. állandó kiállításon részvétel ma élő és kihalt növény- és rovarfajokról készült színes akvarellel (Balatoni Múzeum, Keszthely)

- 1988-ban Nívódíj a Kulturális Minisztériumtól a „Gyomnövények” c. könyv illusztrálásáért
- 1988-ban kiállítás: „Gyommagok tusrajzokon” címmel (PATE Központi Könyvtára, Keszthely)
- 1989-ben kiállítás: „Gyomnövények akvarell képeken” címmel (Művelődési Központ, Keszthely)
- 1990-ben kiállítás: „Növények és rovarok akvarell képeken” címmel (Csokonai Művelődési Központ, Keszthely)
- 1991-ben kiállítás: „Ősnövények” címmel kiállítás (PATE, Központi Könyvtár, Keszthely)
- 1992-ben kiállítás: „Növényvédelmi témájú rajzok” címmel kiállítás a II. Növényvédelmi Fórum alkalmából (PATE Keszthely)
- 1992-ben kiállítás: „Biologie in der Kunst-Kunst in der Biologie” címmel (Stadtbibliothek-Reutlingen, W-Deutschland)
- 1993-ban kiállítás: „Növényvédelmi témájú rajzok” címmel kiállítás a III. Növényvédelmi Fórumon (PATE, Keszthely)
- 1993-ban kiállítás: „Oszmán-török szőnyegkiállításon részvétel festőnövényekről készült színes akvarell képekkel (Helikon Kastélymúzeum, Keszthely)
- 1994-ben kiállítás: „Növényvédelmi témájú rajzok” címmel kiállítás a IV. Növényvédelmi Fórum alkalmából (PATE, Keszthely)
- 1994-ben Szerzői Nívódíj a Pro Agricultura Pannoniae Alapítványtól (PATE Keszthely)
- 1994-ben regisztráltak ötödik magyarként a Hunt Institute for Botanical Documentation-nál, melynek székhelye a Carnegie Mellon University Pittsburgh, Pennsylvania, USA
- 1995-ben kiállítás: részvétel az IAB IAL Symposium on Foliicolous Cryptogams c. rendezvényen Eger, 1995 aug. 29-től szept. 2-ig
- 1995-96 kiállítás: részvétel az „8th International Exhibition of Botanical Art and Illustration”-on (Carnegie Mellon University, Pittsburgh, Pennsylvania, USA)
- 1996-ban kiállítás: „Növényvédelmi témájú rajzok” címmel a VI. Növényvédelmi Fórumon (PATE Keszthely)
- 1996 szeptemberben: Tankönyv Nívódíj a Művelődési és Közoktatási, valamint a Földművelési Minisztériumtól Husvéth Ferenc: „Háziállatok anatómiája és élettan” c. könyv illusztrálásáért
- 1997-től állandó kiállítás növényaquarellekből a hévízi, tófürdő bejárati folyosóján.
- 1997-ben Tankönyv Nívódíj a Művelődési és Közoktatási, valamint a Földművelési Minisztériumtól Horváth József: „A szántóföldi növények betegségei” c. tankönyv illusztrálásáért
- 1993-ban Tankönyv Nívódíj az MKM és a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztériumtól a Jenser G. – Mészáros Z. – Sáringer Gy.: „Szántóföldi és kertészeti növények kártevői” c. könyv illusztrálásáért
- 2002-ben kiállítás: „A kártevők elleni védekezés című könyv illusztrációiból” címmel a XII. Növényvédelmi Fórumon (VE Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar, Keszthely)
- 2002-ben Tankönyv Nívódíj az Intézményközi Tankönyvkiadási Szakértő Bizottságtól a Hunyadi Károly – Béres Imre – Kazinczi Gabriella: „Gyomnövények, gyomirtás, gyombiológia” c. könyv illusztrálásáért

Munkásságáról megjelent cikkek

- Búvár c. folyóirat 1969. év 6. sz. 382 old. „XII. Országos Biológus Napok” c. cikk
- Napló (Veszprém Megyei napilap) 1969. év szept. 20.száma „A tudománynak fel kell ismerni a társadalom igényeit” c. cikk
- Zalai Hírlap 1979. év július 8. sz. „Növényábrázolás művészfokon” c. cikk
- Zalai Szövetkezeti élet 1979. év októberi száma „Szenvedélye a botanika és a rajz” c. cikke
- Zalai Hírlap 1983. év február 12. száma „Lila akác és tűzviola c. cikke
- Zalai Hírlap 1985. év január 22. száma „Gazdag kiállítási program a keszthelyi Balaton Múzeumban” c. cikk
- Zalai Hírlap 1988. év október 26. száma „A természetszeretet és a tehetség találkozása” c. cikk
- Zalai Hírlap 1985. év június 13. száma „Természeti környezetünk képekben” c. cikk
- Nimród c. vadászati folyóirat 1986. év szeptemberi száma „Modelljei a virágok” c. cikk
- Seregélyi György: „Magyar festők és grafikusok adattára” c. könyv 73 oldalán életrajzi leírás
- Keszthelyi Hírlap 1990. év november 2. száma „A tökéletesség büvöletében” c. cikk
- Keszthely és Vidéke 1991. év december 13. száma „Évmilliók üzenete” c. cikk
- Reutlinger General-Anzeiger c. újság 1992. június 26. száma „Biologie und Kunst aus Ungarn” c. cikk
- Reutlinger General-Anzeiger c. újság 1992. július 4/5 száma „Mit Tuschefeder und Aquarellpinsel ins Detail” c. cikk
- Wochenblatt c. újság 1992. július 2-i számában rövid híradás a reutlingeni kiállításról
- Wochenblatt c. újság 1992. július 2-i száma „Biologie in der Kunst – Kunst in der Biologie” c. cikke
- General Anzeiger 1992. július 11-i száma „Zu wünschen waren weitere Veranstaltungen dieser Art”
- Südwestpresse 1992. július 16-i száma „Von Duschabe zur rauhen Alb” c. cikkének részlete
- Wochenblatt 1992. július 16-i száma „Da würd” ich hingehen” c. cikk
- Hallo Reutlingen-Tübingen 1992. augusztus 8-i száma „Kunst als Kopie” c. cikke
- Georgikon a Keszthely és Vidéke c. lap melléklete 1994. januári számában „Négyszemközt Bíró Krisztina növényillusztrátorral” c. cikke
- J.J. White, A.M.Farola, S.M.Tomasic: „8th International Exhibition of Botanical Art and Illustration” Hunt Institute for Botanical Documentation, Carnegie Mellon University, Pittsburgh, Pennsylvania 1995. Szöveg a 109. oldalon, tusrasz illusztrációk a 10. oldalon
- Növényvédelem c. folyóirat 1997. márciusi szám Arcképcsarnok című rovatában „A művész” c. cikk
- Balogh Margit (szerk): „Ki kicsoda a magyar mezőgazdaságban? I. kötet A-H 154 old. (476)
- Révai Új Lexikona III. kötet Bib-Bül 99. old. Életrajzi adatok Babits Kiadó, Szekszárd, 1998
- Balogh Lajos - Vig Károly: „Vízkeleti Vargha Andor növényábrázolásai (1924-1926) a szombathelyi Savaria Múzeumban”
- SAVARIA a Vas Megyei Múzeumok Értesítője Szombathely 2002-ben megjelent számában rövid ismertető a „Szemelvények a magyar növényábrázolás történetének jeles oldalairól” című fejezetében
- Hermann Péter (szerk.): Biográf „Ki kicsoda 2000 évtől évente megjelenő kötetekben életrajzi adatok. Enciklopédia Kiadó, Bp., majd Poligráf Kiadó, Bp., 2000-től

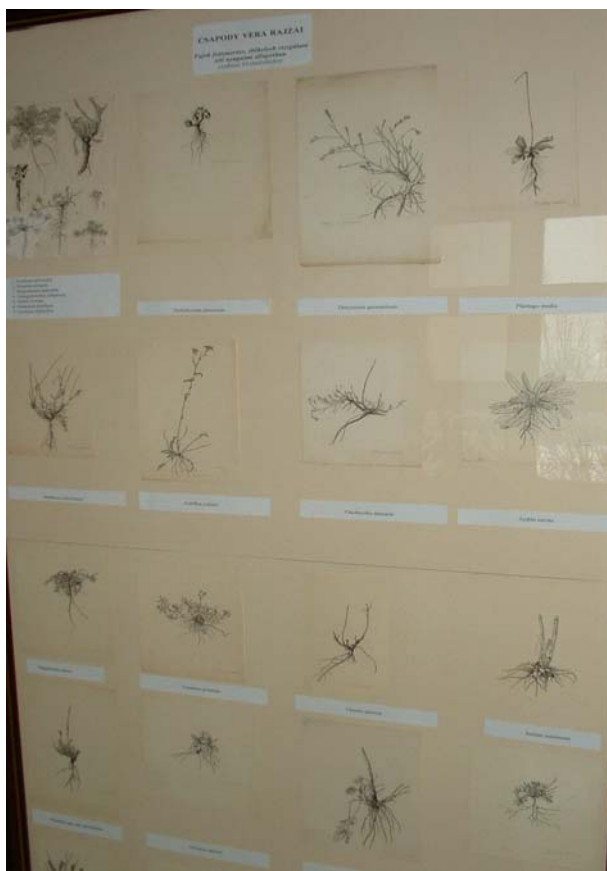
B. K.

CSAPODY VERA ISMERETLEN RAJZAI

Évelő fajok nyugalmi állapotban (a keszthelyi növénytani tanszék gyűjteményéből).
Fajok felismerése, élőhelyek vizsgálata téli nyugalmi állapotban szakmai kiránduláshoz.

A nyugalmi állapotban ábrázolt fajok:

Erodium neilreichii, *Onosma arenaria*, *Hypochoeris maculata*, *Tetragonolobus siliquosus*, *Arabis hirsuta*, *Geranium pusillum*, *Veronica triphyllos*, *Helichrysum arenarium*, *Dorycnium germanicum*, *Plantago media*, *Scabiosa ochroleuca*, *Achillea collina*, *Onobrychis arenaria*, *Arabis turrata*, *Sanguisorba minor*, *Veronica prostrata*, *Ononis spinosa*, *Sedum maximum*, *Dianthus giganteiformis* ssp. *pontederae*, *Veronica spicata*, *Potentilla recta*, *Genista tinctoria*, *Linum tenuifolium*, *Plantago lanceolata*, *Centaurea bibersteinii*, *Luzula campestris*, *Viola rupestris* (nómenklátúra az ábrázolóművész szerint).

DEBRECZY ZSOLT ÉS RÁCZ ISTVÁN – A VILÁG MÉRSÉKELT ÖVI NYITVATERMŐI

(Életrajzok a *International Dendrological Research Institute (I.D.R.I.)* honlap felhasználásával.)

Dr. DEBRECZY Zsolt a Nemzetközi Dendrológiai Kutató Intézet (IDRI) igazgatója. Kapcsolatban van a Magyar Erdészeti Kísérleti Intézettel. Dr. DEBRECZY keszthelyi egyetemi tanulmányait követően 30 éves gyakorlatot szerzett szinökológiában és dendrológiában, illetve ötéveset briológiaiában. Disszertációjában szinökológiával és vegetáció térképezéssel foglalkozott. Munkaviszonyát a Természettudományi Múzeumban kezdte 1965-ben a növényföldrajzi csoport tagjaként, és a bryológiai gyűjtemény kurátora lett. 1971-ben dendrológiai dokumentációs projektet (DDP) kezdeményezett és a világflóra gyűjtemény kurátora lett. Több ezer vázlatot készített a dendrológiai atlaszt illusztráló tusrajzokhoz (Dr. CSAPODY Vera, G. NAGY Nóra, VARGA Emma számára). A dendrológiai dokumentációs projekt táljai számára mérsékelt égövi expedíciókat szervezett. 1988 és 1991 között a Harvard Egyetem Arnold Arborétumának beszállítója és vendégkutatója volt, és jelenleg – 1991 óta – az IDRI tudományos igazgatója. Az általa vezetett nagyobb expedíciók több kutatóutat tartalmaznak Észak-Amerikában, Mexikóban, Taiwanon, Kínában, Japánban, Új-Zélandon és Tasmaniában. Több utat részben vagy teljes egészében az Earthwatch támogatott. DEBRECZY alapító tagja az 1994-ben Magyarországon létrehozott Nemzetközi Dendrológiai Dokumentációs Alapítványnak.

Dr. Zsolt DEBRECZY is the research director of the International Dendrological Research Institute (I.D.R.I.). He is also affiliated with the Hungarian Forest Research Institute. Dr. DEBRECZY's expertise comes from 30 years of experience in synecology and dendrology and 5 years in bryology. His dissertation focused on plant synecology and vegetation mapping. Dr. DEBRECZY began working at the Natural History Museum, Budapest, Hungary in 1965 with

the plant-geographical work group and as curator of the Bryological collection. In 1971, he initiated the Dendrological Documentation Project and became curator of the World Flora Herbarium. Thousands of his sketches provided the basis for the black ink drawings (Dr. Vera CSAPODY, Nóra G. NAGY, Emma VARGA) used as dendrological illustrations in the atlas. He organized the DDP team's expeditions, which included most parts of the temperate world. He was Mercer Fellow and Visiting Scientist at the Arnold Arboretum of Harvard University (1988-1991) and currently is the Research Director of the IDRI since 1991. Major expeditions led by DEBRECZY include several research trips to North America, Mexico, Taiwan, China, Chile, Japan, New Zealand and Tasmania. Several of these expeditions received full or partial support from Earthwatch. Debreczy is a founding member of the International Dendrological Documentation Foundation, established in Hungary in 1994.

Dr. RÁCZ István a Magyar Természettudományi Múzeum tagja 1976-óta. Tájérendező és erdészbotanikus fokozattal dendrológus és dendrológus dokumentációs szakértő lett, különleges jártassággal a dendrológiai fényképezésben és illusztrálásban. Számos botanikai könyv és újságcikk társszerzője (elsősorban Dr. DEBRECZYvel). Fényképeit tág körben használják a botanikai és kertészeti közlemények, és nagyobb részét képezik annak a gyűjteménynek, amely a Dendrológiai Dokumentáció és a Dendrológiai Atlasz Projekt során gyűlt össze. Dr. DEBRECZYvel együtt a Harvard Egyetem Arnold Arborétumának beszállítója és vendégkutatója volt. RácZ tagja az IDRI-nek, és a DDP csoport valamennyi expedíciójának, valamint elnöke az 1994-ben Magyarországon alapított Nemzetközi Dendrológiai Dokumentációs Alapítványnak.

Dr. István RÁCZ has been a staff member of the Hungarian Natural History Museum since 1976. With degrees in Landscape Architecture and Forest Botany, he is an expert in dendrology and dendrological documentation with special skill in dendrological photography and illustration. He is author or co-author of several botanical books and a large number of magazine articles (mostly with Dr. DEBRECZY). His photographs are widely used in botanical and horticultural publications and are a major part of the rich collection accumulated during the Dendrological Documentation and Dendrological Atlas Project. With Dr. Zsolt DEBRECZY he was associated Mercer Fellow and Visiting Scientist at the Arnold Arboretum of Harvard University. RácZ is an associate to IDRI and participant in all dendrological expeditions of the DDP team, as well as Chair of the International Dendrological Documentation Foundation, established in Hungary in 1994.

Dr. BIRÓ Gyöngyi a Hungarovin (Magyar Borászati Vállalat) mikrobiológiai laboratóriumának vezető asszisztense volt Budapesten 1974 és 1978 között, majd a Természettudományi Múzeum kutatókönyvtárában helyezkedett el 1979-ben. Elsősorban a DDP csoporttal dolgozva, részt vett a dendrológiai atlasz készítésének minden szakaszában és a projekt valamennyi gyűjtő és dokumentációs feladatában. Botanikai tevékenységének központjában a kiadói munka állott, elsősorban a DDP csoport 250 – köztötte 15 könyv – publikálásával, akár eredeti formában, akár fordításban. 1983-ban doktorált brio-(mikro-)ökológia szakterületen. Dr. DEBRECZYvel együtt a Harvard Egyetem Arnold Arborétumának beszállítója és vendégkutatója volt (1988-1991). Jelenleg az IDRI tudományos könyvtárosa.

Dr. Gyöngyi BIRÓ was assistant leader of the microbiological laboratory of Hungarovin (Hungarian Viniculture Company), Budapest (1974-1978) before she joined the research library of the Museum of Natural History in 1979. Working primarily with the DDP team, she

has been participating in all phases of the preparation of the atlas, and took part in most of the collecting and documentation tasks of the project. Her focus in botanical activity was editorial work, mainly in context with the 250 publications, including 15 books, which the DDP team produced either as original work or as translation with regional application. Her studies in (bryo-) micro-ecology resulted in her dissertation in 1983. She was an associate researcher with Dr. DEBRECZY as Mercer Fellow and Visiting Scientist (1988-1991) at the Arnold Arboretum of Harvard University. She is currently research librarian of IDRI.

DEININGER IMRE – A MÉLTATLANUL ELFELEDETT BOTANIKUS ÉS MEZŐGAZDA

Deininger Imre

(Esztergom 1844 – Budapest 1918)

a keszthelyi M. Kir. Tanintézet igazgatója (1884 – 1892)

DEININGER Imre munkásságát az utódok csaknem elfeledték. GOMBOCZ Endre a Kárpát-medence jeles növénykutatóinak emléket állító könyvében (1936) meg sem említi, hogy ő volt nálunk a történeti növényföldrajzi kutatások elindítója, hiszen nem csupán kultúrnövénykutatással foglalkozott, hanem a növényvilág holocénkori leleteit is meghatározta. RAPAICS (1934) látta meg benne az új magyar botanikai kutatási ág megteremtőjét, és munkásságát helyesen értékelte.

Annak ellenére, hogy DEININGER munkáit a régészeti növénytan figyelembe vette, a régészeti kutatás bibliográfiájában (1954) sem szerepelt. Életművének első méltó értékelését FÜZES Miklós adta a Georgikon alapításának 175. évi jubileumi kötetében (1972).

DEININGER a gimnázium elvégzése után az esztergomi érseki uradalomban szerzett gazdasági gyakorlatot, majd 1867-ben Magyaróvárott magasabb mezőgazdasági tanulmányok elvégzését tanúsító oklevelet kapott. 1868-ban kinevezték Debrecenbe, ahol a felsőbb tanintézet földműves iskoláját, gazdaságát és kísérleti terét kezelte, botanikus kertet létesített, amelyben később nemesítési kísérletekbe kezdett. Növénytant, növény szerkezeti- és élettant, továbbá termesztéstant oktatott. 1872. évi német tanulmányútja során ismerte fel a vetőmagvizsgálat jelentőségét a rossz, illetve hamisított magvak okozta károkat. Ásványvíz és közettani vizsgálatokat végzett; felhívta a botanikusok figyelmét arra, hogy a hortobágyi puszta helyén valaha erdő díszlett.

1874-ben Magyaróvárra helyezték át, ahol a növénytani és növénytermesztési előadásokon túl a kísérleti teret kezelte, átalakította az akadémia kertjét, 1878-ban vetőmagvizsgáló állomást létesített. Közben a fenyegető filoxeravész kormánybiztosa lett, és elsőként közölte e szőlőkártevő megjelenését a Kárpát-medencében.

A magyar archaeobotanika (régészeti növénytan) létét 1876-tól eredeztetik, amikor HEER 1865-ös munkájának példáján elindulva DEININGER közölte az aggteleki barlang települési rétegének és a felsődobszai várdombnak a régészeti gabonaleleteit.

DEININGER 1884-ben, előléptetéssel áthelyezve, a keszthelyi tanintézet igazgatója lett, ahol elődje a magyaróvári mintára vetőmagvizsgáló, ő pedig vegykísérleti állomást szervezett. Energiája jelentős részét az igazgatási munka kötötte le, de ő hívta fel a figyelmet a balatoni hínárveszélyre (ebből bontakozott ki a tó tudományos kutatása, és annak eredményeit bemuta

tó könyvsorozat), és feldolgozta a lengyeli őskori telep ásatásaiból származó növényi leleteket.

1892-ben a gödöllői koronaerádalom jószágigazgatójának nevezték ki. Életének további szakaszáról keveset, nyugdíjas éveiről semmit sem tudni. 1899-ben a vaskoronarend lovagja lett. Halálát hírül adták az újságok; a szaklapok és a Keszthelyi Hírlap is megemlékeztek róla. A rákoskeresztúri temetőben helyezték örök nyugalomra.

(Forrás: FÜZES Miklós: DEININGER Imre élete és munkássága. Georgikon 175. Mezőgazdasági Kiadó Budapest, 1972)

A kiállítási tárló tartalma

Deiningger arcképe (olajfestmény a Georgikon Kar dékáni hivatalától kölcsönözve).

A Balatoni Múzeum Deininggerrel kapcsolatos dokumentumai:

- A Keszthelyi M.Kir. Gazdasági Tanintézet régi épülete (képes levelezőlap)
- Festetics György gróf szobrának leleplezése – képes levelezőlap Deiningger üdvözlő soraival, Mérei Ignác kiadása Keszthelyen. 1902. 124.sz.
- Deiningger Imre: Svédországi második utazásom. Budapest. Az Athenaeum R. Társulat Könyvnyomdája, 1892

- Deininger Imre: Adatok kultúrnövényeink történetéhez. A Lengyel-i őskori telep növénymaradványai Nagy-Kanizsa, 1892 (Külön lenyomat a keszthelyi m.kir. gazdasági tanintézet 1891-iki évkönyvéből.)
- Frech Miklós és Gyulai Ferenc tanulmányai
- archaeobotanikai leletek a budai várnegyedből
- szenült kelta archaeobotanikai leletek Fenékpusztáról

Sz. I.

MOLNÁR V. ATTILA – FLORA MACROPHOTOGRAPHICA CARPATO-PANNONICA

Életrajz

1969-ben született Veszprémben. Középiskolás kora óta foglalkozik a hazai flóra kutatásával és fényképezésével. 1994-ben szerzett biológus diplomát a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen. Diplomamunkáját a hazai orchideafajok szaporodásbiológiai-, populációdinamikai vizsgálatából írta. 1994-1997 között doktori ösztöndíjas, azóta a Debreceni Egyetem Növénytan Tanszékének oktatója.

Fő tudományos érdeklődési köre: európai orchideák és iszaplakó növények rendszertana, elterjedése, biológiája, Magyarország veszélyeztetett és kevésbé ismert növényfajai. Doktori disszertációját 2000-ben védte meg, témája hazai iszaplakó növényfajok rendszertani-, florisztikai vizsgálata volt.

Főbb művei: Vadon élő orchideák. A hazai növényvilág kincsei. - Kossuth Könyvkiadó, 1995 (Társ szerzők: Sulyok József és Vidéki Róbert); Magyarország védett növényei (szerk.: Farkas Sándor). - Mezőgazda Kiadó, 1999 [A szerkesztő munkatársa, szerző és fotós.]

Számos külföldi tanulmányutat is tett, a Kárpát-medencén kívül elsősorban a Földközi-tenger vidékére (Törökország, Görögország, Kréta, Szicília, Olaszország, Szardínia, Horvátország), ahol a mediterrán orchideákat kutatta.

A KITAIBELIA című botanikai-termesztvédelmi folyóirat társ-alapítója, szerkesztője. Több mint 30 tudományos közleménye és több mint 150 ismeretterjesztő írása jelent meg.

(www.botany.ttk.unideb.hu Dr. Molnár V. Attila orchideás honlapja)

A képek jegyzéke

1. *Oxalis corniculata* L. – Szürke madársóska
2. *Gladiolus imbricatus* L. – Réti kardvirág
3. *Sempervivum marmoreum* Griseb. – Rózsás kövirózsa
4. *Cynosurus cristatus* L. – Taréjos cincor
5. *Drosera rotundifolia* L. – Kereklevelű harmatfű
6. *Salvia glutinosa* L. – Enyves zsálya
7. *Vaccinium oxycoccos* L. – Tőzegáfonya
8. *Allium carinatum* L. – Szarvas hagyma
9. *Anthericum liliago* L. – Fürtös homokliliom
10. *Listera ovata* (L.) R.Br. – Tojásdad békakonty
11. *Veronica polita* Fr. – Fényes veronika
12. *Corallorhiza trifida* Chatel. – Korallgyökér
13. *Datura stramonium* L. – Csattanó maszlag
14. *Myriophyllum verticillatum* L. – Gyűrűs süllőhínár
15. *Pedicularis palustris* L. – Posványkakastaréj
16. *Hammarbya paludosa* (L.) O. Kuntze – Tőzegorchidea
17. *Vicia sylvatica* L. – Ligeti bükköny
18. *Scabiosa ochroleuca* L. – Vajszínű ördög szem
19. *Ambrosia artemisiifolia* L. – Parlagfű
20. *Lindernia procumbens* (Krock.) Philcox – Heverő iszapfű
21. *Himantoglossum caprinum* (M-Bieb.) Spreng. – Bibor sallangvirág
22. *Polygonum aviculare* L. – Madárkeserűfű
23. *Cimicifuga europaea* Schipzinskij – Poloskamag

Életrajz

PAPP Erzsébet 1923. szeptember 1-én született, erdélyi származású tisztviselő család harmadik gyermekeként. Iskoláit Kispesten kezdte, majd a Práter utcai leány liceumot elvégezvén a Kecskeméti Református Tanítóképzőben diplomázott 1942-ben. Tanítói pályafutása az őrszentmiklósi osztatlan iskolában kezdődött, majd 1943-ban beiratkozott a szegedi polgári-iskolai tanárképzőbe, ahol 1947-ben tanári diplomát kapott. 1948-tól 1958-ig tanított és állami gondozottak nevelője volt. 1949-ben és 1951-ben elutasították felvételét a Képzőművészeti Főiskolára. 1958-ban a Kertészeti Egyetem külső hallgatója lett, 1962-ben diplomázott. Egyetemi tanulmányainak idején a Kertészeti Kutató Intézetben, valamint az Út- és Vasúttervező Vállalatnál dolgozott.

1965-ben az Országos Agrobotikai Intézetben kezdett dolgozni segédkutatóként, és onnan vonult nyugdíjba, egy rövidebb, a budapesti Gyógynövény-kutató Intézetben és a Kertészeti Egyetemen töltött munkaviszonya után.

Fő tudományos érdeklődési területe a magbiológia. Egyetemi szakdolgozatának témája a magvak raktározásának kérdései. 1971/72-ben a koppenhágai „Staatsfrokontrol” magvizsgáló intézetben Brassica fajok megkülönböztetésével foglalkozott, amelyből közleménye jelent meg. 1972-ben az ELTE-n doktorált FRENYÓ Vilmosnál: búzafajok ökológiai vizsgálata a szemfejlődéssel kapcsolatban, MÁNDY György módszerével.

Közleményei elsősorban magélettani tárgyúak: utóérés, raktározás, öregedés, sótűrés, a csírázás kardinális pontjai. Számos könyv társszerzője. Fontosabb saját művei: Diszfüvek, díszpázsitok és kerti gyeppek (SÍPOS Elekkel; Mezőgazdasági Kiadó 1975), Vetőmagvizsgálati zsebkönyv (SZABÓ Lászlóval és WALCZ Ilonával; Mezőgazdasági Kiadó 1986), egyetemi magélettani jegyzet.

A rajz és festészet mindig vonzotta. Agrobotanikai kutató munkáját egybekötötte a növények ábrázolásával. Elsősorban a fajon belüli, a kultúrfajokra, a fajtákra jellemző nagy változékonyság megörökítése érdekli. Számos könyvet, monográfiát – közöttük Kultúrflóra-sorozat köteteket, *Trifolium*, *Vicia*, *Medicago* monográfiákat – illusztrált. 1990 óta készít az Agrobotanikai Intézet növénygyűjteményből akvarelleket az MTA megbízásából. Az Akadémia 760 db akvarelljét őrzi, amelyekhez most származási, történeti, alaktani leírásokat készít. Ezt a sajátos, ember alkotta változékonyságot bemutató művészi alkotásaiból már több kiállítást rendeztek, pl. 1997-ben Keszthelyen, majd Szombathelyen. Munkásságáért Széchenyi emlékéremmel tüntették ki.

Tudománytörténeti kutatásai során az Országos Agrobotanikai Intézet történetét dolgozta fel, valamint értékes adatokat gyűjtött BOROS Ádám professzor munkásságához.

A rajzok és festmények jegyzéke

Dasypyrum villosum, *Capsicum annuum*, *Helianthus tuberosus*, *Setaria italica*.

Helianthus annuus tájfajták változékonysága

9291–54	Máriabesenyői tf.	M.
V–291–23	Nyíregyházi tf.	39
V–291–65	Ceglédi tf.	1
V–291–69	Bükki 20 tf.	5
41291–60	Rika, Oroszország	
V 291–14	Mátraverebély magyar tf.	
V 291–55	Martfői tf.	3

A *Setaria italica* kalászképző bugán

megfigyelhető méretbeli változás a háziasítás során a vad alakhoz közeli formához képest

I–9–55	Szlovák „A” tf.	1995
I–9–100	Sásd „A” tf.	
I–9–70	Románia	
I–9–51	M00-moo-gu. Kína	
I–9–110	Nagybugaci tf.	
I–9–91	Osoaka, Japán	
376–94	Németország	
875–94	Németország	
197–95	Svájc	

Dasypyrum villosum (L.) Borbás

A fajon belüli genetikai változékonyság megnyilvánulása a füzérkéken

Dasypyrum füzérkének változékonysága

Genotípusok: MB 12, KK 2, SV 2, MB 8, OL 6

A paprika (*Capsicum annuum* L.)
fajták termésének változatossága
A provar. *rectuminocrassum* és a
provar. *ceratoides* alakkörön belül

- A paprika fajták kialakulása
- 1109 Szegedi 179 Minősített fajta
- 21. 429 Kalocsai determinált 601 Tordas
- 195. 423 Kalocsai merevszárú 622 Tordas, 1973
- 5167-89 Erős hegyes Pásztó
- 2785-89 Szegedi 703 Tordas
- 1031 Budai csipős hajtás, minősített fajta
- 1140 Szegedi 178, minősített fajta

Életrajz

SEREGÉLYES Tibor az ELTE biológia-kémia szakának elvégzésétől (1972.) 1986-ig az Eötvös Loránd Tudományegyetem Növényrendszertani és Ökológiai Tanszékén volt oktató, rendszertant, növényföldrajzot és ökológiát tanított. Több szakdolgozatnak, doktori disszertációnak volt témavezetője, főleg növényföldrajzi térképezés, cönológia és természetvédelem témakörében. Az egyetemen töltött idő alatt elsősorban a Gerecse-hegység botanikai feltárásával, a dabasi láprétek növényzetének változásaival, védett növények megtartásának lehetőségeivel, cönológiai tabellák számítógépes értékelésével foglalkozott. A kezdetektől együttműködött a Természetvédelem szakembereivel, bővítésre javasolta a dabasi Turjános TT-t, részt vett a Gerecse TK, a szomódi páfrányos és más területek védelmének szakmai előkészítésében, a természetvédelem számára folyamatosan szakmai segítséget adott.

1986-ban átment az (akkori) Környezetvédelmi Intézetbe dolgozni, ahol feladata a védett területek fenntartási és fejlesztési terveinek elkészítése, ill. az ezekben való részvétel volt elsősorban. Felelős tervezője volt az Ócsai TK, a Sárréti TK, a Fertő-tó TK, a Hansági TK, a Dabasi Turjános TT Fenntartási és Fejlesztési Terveinek. Szakértőként közreműködött számos más munkában is (Dinnyési-Fertő, Tokaj – Bodrogszeg, Pusztaszer, HNP, ANP, stb.). Részt vett a Természetvédelmi Információs Rendszer kidolgozásában.

1989-ben elhagyta az Intézetet, azóta ugyanazt a munkát folytatja független szakértőként. Feleségével együtt számos természetvédelmi területen végzett természetvédelmi célú vegetációtérképezést. Ehhez metodikailag jelentősen megújította a korábban alkalmazott térképi módszertant. Készített természetvédelmi kezelési és rekonstrukciós terveket, amelyekből azóta sok meg is valósult. Sokéves tartamvizsgálatokat végzett a hortobágyi szikeseken és a dabasi lápréteken. Kutatócsoport vezetőjeként és szerkesztőként részt vett a Balaton-felvidéki Nemzeti Park előkészítő tanulmányának összeállításában.

1992 óta tevékenysége egyre inkább a környezeti hatástanulmányok – azon belül az élővilág-védelmi részek – készítése felé tolódott. Az elmúlt években írt élővilág-védelmi részt környezetvédelmi felülvizsgálatokhoz, részt vett roncsolt területek rekultivációs tervének kidolgozásában, és további élőhely-rekonstrukciós, rehabilitációs tervek készítésében. Részt vett természetvédelmi koncepciók kidolgozásában (Nemzeti Természeti Terv, Nemzeti Környezetvédelmi Program, Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer stb.).

Több, a botanikai természetvédelemmel kapcsolatos tudományos és ismeretterjesztő cikket publikált, valamint – Németh Ferencsel közösen – két, a hazai vadvirágokról és védelmükről szóló könyvet jelentetett meg. 1998-ra készült el a Nemzeti Tankönyvkiadónál a SIMON Tibor professzossal közösen írt *Növényismeret* c. munka. Részt vett a Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer kimunkálásában, amelyről kötet is megjelent. 1998. év végén készítette el SZOLLÁT Györggyel közösen a hazai élőhely típusokat több száz képpel bemutató CD-ROM-ot. 30 éve foglalkozik növények és növénytársulások szakszerű fotózásával. Számos fotója jelent meg különböző folyóiratokban, könyvekben (pl. BORHIDI: Magyarország növénytársulásai, Akadémiai Kiadó, 2003. Magyar tudománytár, 2003.). A mintegy 40 ezer képből álló archívum valószínűleg a legnagyobb ilyen jellegű gyűjtemény ma Magyarországon. 1999 január–februárjában ebből egy válogatást önálló fotókiállításon mutatott be a Természettudományi Múzeumban. – 1996-ban természetvédelmi, tudományos és ismeretterjesztő munkájáért Pro Natura emléklappal tüntették ki.

A kiállított képek jegyzéke

Zápor a Fáni-völgyben

A botanikusok címermadara

Légifotó az ócsai Nagy-erdőről és a Szénégető-rétről

Janka-liliom (*Lilium jankae*) Bulgáriában a Vitosán

Magyar kikerics (*Colchicum hungaricum*) a Szársomlyón, a „művészbánya” fölött

Tavirózsa (*Nuphar luteum*) és nyílfü (*Sagittaria saggitifolia*) Fenékpusztánál

Farkasszőlő (*Paris quadrifolia*) fenyőerdőben, esőben a Kis-Fátrában

Tátogó kökörtő (*Pulsatilla patens*) a Bárori-legelén

Tengerparti liliom a Ropotamo torkolatánál, Bulgáriában

Iris unguicularis a Peloponnéz-sz-félszigeten

Újra vannak pipacsmezők! (Kerekegyháza)

Tengerszem Bulgáriában, a Pirin-hegységben

Tél a védett Táni-völgyben

Euphorbia- „fák” és *Ceropegia* Tenerifén

900 éves román stílusú kolostor Grúziában, Ikatónál

Magyarföldi husáng (*Ferula sadleriana*) a Pilis-tetőn

Xerotherm tölgyes ősszel a Nagy-Kevély oldalában

Turbánliliom (*Lilium martagon*) a bükki Nagymezőn

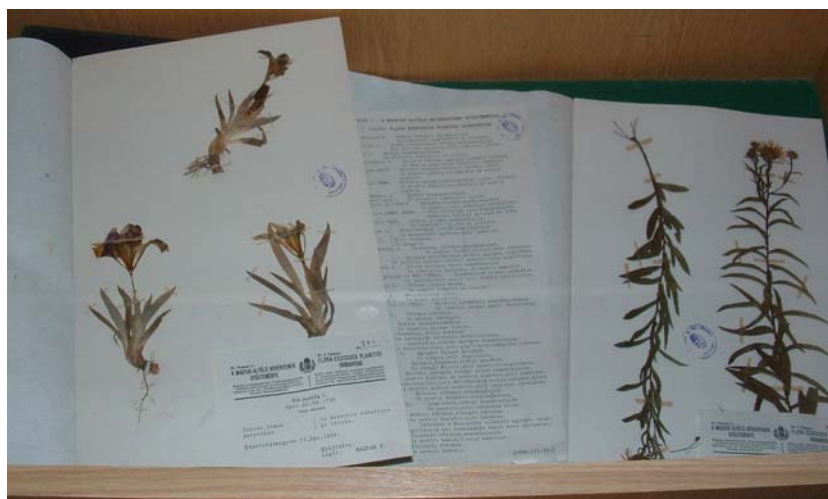
TUZSON CENTENNÁRIUM

Tuzson János professzorra emlékezik Bátorliget
BORONKAY Ferencné

1870. május 10-én Szászcsanádon született. Selmecbányán lett főiskolai hallgató, erdészetet tanult; Berlinben és Münchenben, majd a Kolozsvári Egyetemen fejezte be tanulmányait, s lett doktorné 1899-ben. Selmecbányán az erdészeti főiskolán tanársegéd volt 1894-től, majd ugyanott 1898-tól az erdészeti kísérleti állomás adjunktusa. A növénytan helyettes tanára 1902 és 1904 között az erdészeti főiskolán. 1904-től Budapesten dolgozott, mint a Kir. József Műegyetem adjunktusa, 1905-től magántanára. Itt az összehasonlító növényhistológia c. tantárgyat oktatta, de tanított technológiai mikológiát is.

Kutatási területe a fás növények szövettana, majd a növényrendszertan és a növényföldrajz felé fordult, megalapította a budapesti egyetem növényföldrajzi intézetét. 1911-ben tartotta székfoglaló értekezését a Magyar Tudományos Akadémián, 1929-től a Fűvészkert vezetését is átvette. Felfedezte a Bátorligeti-öslápot, az ottani glaciális-posztglaciális növény- és állatfajokat. Legkiemelkedőbb irodalmi munkája a Rendszeres növénytan és A Magyar Alföld növényföldrajza. Munkásságának tartalmas ága volt a paleobotanika. Sokoldalú tevékenysége az erdészeti, a növénykörtani kutatásokra is kiterjedt, de rendszeresen foglalkozott fosszilis növényekkel, a honi fosszilis flórával.

TUZSON János professzort, mint embert, főként megalkuvás nélküli nagysága és végtelen hazaszeretete jellemezte. A magyar botanika és mezőgazdasági tudomány kiemelkedő egyénisége 1943. december 18-án hunyt el.

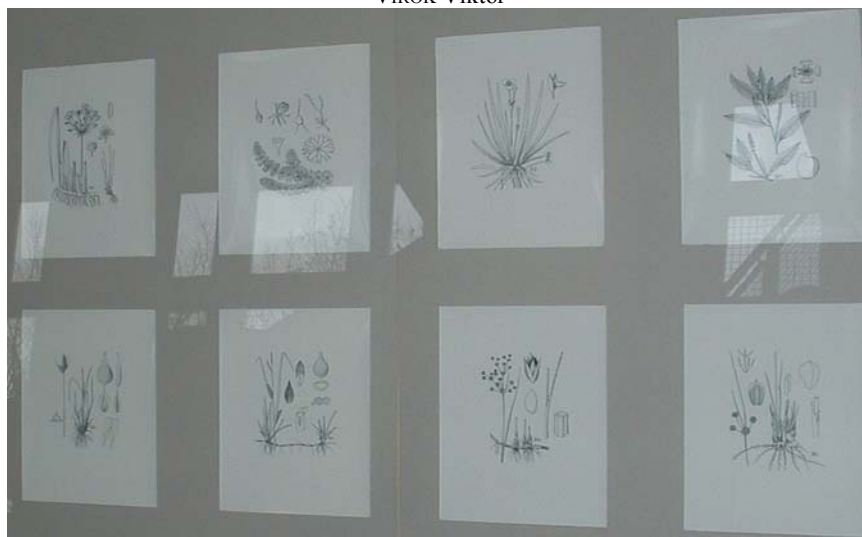

Tuzson János és a "Magyar Alföld Növényeinek Gyűjteménye" exsiccatum sorozat
VIDÉKI Róbert

Tuzson János, a XX. század első felében tevékenykedő magyar botanikusok egyik kiemelkedő alakja szerteágazó munkásságának alapos feldolgozásával még adós az utókor. Méltatlanul kevésbé ismert az irányításával készült „A Magyar Alföld Növényeinek Gyűjteménye” exsiccatum sorozat is, amely számos hazai és határon túli növénytárban, kutatóintézetben, oktatási intézményben megtalálható.

2003-ban, a Nyugat-Magyarországi Egyetem, Növénytani Tanszéke tulajdonában lévő több exsiccatum sorozat egyikéről hallgatói közreműködéssel digitális fényképek készültek. A digitális archiválás célja az volt, hogy az exsiccatum sorozat a szakmai közönség számára hozzáférhetővé váljon. A digitális formában közreadott herbáriumok nem ismeretlenek a világon; számos gyűjteményt lehet az interneten keresztül megtekinteni.

A KÉSZÜLŐ ÚJ MAGYAR NÖVÉNYHATÁROZÓ
VIRÓK Viktor

A magyar növényhatározóknak DIÓSZEGI és FAZEKAS fűvészkönyve (1807) óta gazdag története van. Általában elég sok idő telt el várakozással egy-egy újabb kiadásra. Így volt ez 1968 és 1991 között is, amikor kis híján negyed századot kellett várni a súlyos szerkesztési és nyomdahibákkal terhelt határozó felváltására. A SIMON Tibor szerkesztésében megjelent új kiadás (1991) azokat kiküszöbölte, ám számos taxonómiai, ökológiai, növényföldrajzi korszerűsítése mellett nem bizonyult tartósnak a Flora Europaea atlaszában (1986-1997) és kötetében (1993) közzétett helsinki (1983) taxonómiai revízió miatt.

Debrecenben, 1997-ben az *Aktuális flóra- és vegetációkutatás Magyarországon I.* konferencián vetődött fel a gondolat, hogy szükség lenne új növényhatározóra. A résztvevők fontosnak tartották, hogy az új kiadványban javításra kerüljenek a nevezéktani hibák, a mű használja fel a hazai és nemzetközi taxonómiai kutatások újabb eredményeit, a taxonlista egészüljön ki az újonnan előkerült és várható fajokkal, bizonyos (konzervációbiológiai és természetvédelmi kezelési szempontból fontos) adventív és kultúrtaxonokkal, illetve minden fajról készüljön új habitus- és részletrajz. Időközben BORHIDI Attila 1998-ban a hazai fajok legnagyobb részére nézve összefoglalta az új neveket. 2000-ben, pedig ugyancsak SIMON szerkesztésében megjelent több mint 80 flórakutató és taxonómus szíves közreműködésével vagy adatainak átengedésével a magyar flóra legújabb határozókönyve a nevezéktani, taxonómiai változásokkal, az újonnan előkerült fajokkal, további cönológiai, ökológiai, természetvédelmi ismeretekkel, valamint CSAPODY Vera hagyományos ábraanyagának bizonyos mértékű kiegészítésével.

A Debrecenben felvetett új növényhatározó munkálatai 2000 februárjában kezdődtek el, amikor az együttműködők megállapodtak a kötet szerkezetének főbb vonásairól, és lefektették a határozókulcsok és rajzok készítésének alapelveit. Döntöttek az első körben (az egyes növénycsaládok kulcsai elkészítésének felelőseként) bevonandó botanikusok és grafikusok személyéről. Ugyanebben az évben Csillebércen találkoztak a rajzolók, ahol BIRÓ Krisztina és F. GYURKÓ Gizella vezetésével elméleti és gyakorlati felkészítő munka folyt.

2001-ben a 16 családfelölő újabb botanikus taxon-specialistákat vont be, így jelenleg 21 szakember vesz részt a munkában. A 14 grafikus növényrajzait rajztechnikai szempontból BIRÓ Krisztina, szakmailag FELFÖLDY Lajos lektorálja. A rajzolók felelős botanikusok folyamatos ellenőrzése mellett dolgoznak. A növényrajzok habitus- és részletrajzokat, illetve estenként mikroszkópikus bélyegeket tartalmaznak. Minden részletrajz méretarány-vonalat kap. A határozókulcsokat FELFÖLDY Lajos és taxononként változóan még egy botanikus lektorálja. A határozókulcsok szerkezetének és tartalmának – az általános kulcsszerkesztési elvek mellett – további szabályait: (1) minden nemzetségről készül néhány mondatos tömör leírás; (2) a differenciális bélyegeken alapuló kulcs mellett mellette egy – taxononként többé-kevésbé azonos szerkezetben összeállított – leíró rész foglalja össze az adott növényfajra vonatkozó legfontosabb információkat; (3) a fajkon belül a fontosabb infraspecifikus taxonok is határozhatóak legyenek; (4) gyakorlatias megjegyzések segítsék a határozást; (5) a nomenklatúra alapja új taxonlista legyen. A lektorált és kijavított rajz, illetve kézirat további szakmai gondozását és nyomdai előkészítését MOLNÁR V. Attila végzi folyamatosan.

Előzetes számítások szerint a határozókönyv megközelítőleg 2700 taxont tartalmaz, és ikerkötetként jelenik meg, 125 x 195 mm-es méretben. Az első kötet a határozókulcsok mellett tartalmazza a fontosabb botanikai szakkifejezések ábrákkal szemléltetett magyarázatát. A második kötetben oldalanként négy-négy növényrajz szerepel. Minden rajz alatt olvashatók az adott taxon legfontosabb azonosítási adatai (magyar név, tudományos név, magasság, virágszín, virágzási idő).

Jelenleg a határozókulcsok és rajzok egyharmada készült el. Ez év végéig kell a szerzői munkákat befejezni, és 2005-ben várható a kiadás. A kiadvány elkészítését az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság pályázatból finanszírozza. A munkacsoport arra törekszik, hogy a kereskedelmi ár csak a nyomdaköltséget tartalmazza. A kötet várhatóan szemlélet- és gyakorlatbeli áttörést hoz határozókönyveink hagyományaihoz képest!

A növényhatározó képeiből

I. tárló

Triglochin maritimum - Rajzoló: Kóra Judit, botanikus: Molnár V. Attila
Crocus variegatus - Rajzoló: Kóra Judit, botanikus: Molnár V. Attila
Epipactis microphylla - Rajzoló: Kóra Judit, botanikus: Molnár V. Attila
Sparganium erectum - Rajzoló: Kóra Judit, botanikus: Molnár V. Attila
Ophrys fuciflora - Rajzoló: Kóra Judit, botanikus: Molnár V. Attila
Corallorrhiza trifida - Rajzoló: Kóra Judit, botanikus: Molnár V. Attila
Gladiolus palustris - Rajzoló: Kóra Judit, botanikus: Molnár V. Attila
Asphodelus albus - Rajzoló: Kóra Judit, botanikus: Molnár V. Attila
Ruscus aculeatus - Rajzoló: Kóra Judit, botanikus: Molnár V. Attila
Typha latifolia - Rajzoló: Kóra Judit, botanikus: Molnár V. Attila

II. tárló

Fagus sylvatica - Rajzoló: Povics Noémi, botanikus: Bartha Dénes
Quercus robur - Rajzoló: Povics Noémi, botanikus: Bartha Dénes
Castanea sativa - Rajzoló: Povics Noémi, botanikus: Bartha Dénes
Populus alba - Rajzoló: Povics Noémi, botanikus: Bartha Dénes
Stellaria media - Rajzoló: Hock Zsófia, botanikus: Felföldy Lajos
Heliotropium supinum - Rajzoló: Hock Zsófia, botanikus: Felföldy Lajos
Anchusa barrelieri - Rajzoló: Szövényi Péter, botanikus: Felföldy Lajos
Myosotis stricta - Rajzoló: Szövényi Péter, botanikus: Felföldy Lajos
Festuca rubra - Rajzoló: Varga Edit, botanikus: Penksza Károly
Festuca heterophylla - Rajzoló: Varga Edit, botanikus: Penksza Károly

III. tárló

Butomus umbellatus - Rajzoló: Bíró Krisztina, botanikus: Felföldy Lajos
Ceratophyllum demersum - Rajzoló: Bíró Krisztina, botanikus: Felföldy Lajos
Stratiotes aloides - Rajzoló: Bíró Krisztina, botanikus: Felföldy Lajos
Potamogeton lucens - Rajzoló: Bíró Krisztina, botanikus: Felföldy Lajos
Amaranthus powellii - Rajzoló: Bíró Krisztina, botanikus: Felföldy Lajos
Amaranthus crispus - Rajzoló: Bíró Krisztina, botanikus: Felföldy Lajos
Carex otrubae - Rajzoló: Bíró Krisztina, botanikus: Lájér Konrád
Carex melanostachya - Rajzoló: Bíró Krisztina, botanikus: Lájér Konrád
Juncus atratus - Rajzoló: Bíró Krisztina, botanikus: Lájér Konrád
Scirpoides holoschoenus - Rajzoló: Bíró Krisztina, botanikus: Lájér Konrád

KÖNYVBEMUTATÓ: PRISZTER SZANISZLÓ 85 ÉVES

Köszöntések és tanulmányok

Szerk: SZABÓ István és CZOMA Lászlóné

© Veszprémi Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar, Keszthely, 2004

Szedés, nyomás, kötés: Ziegler Nyomda Keszthely

ISBN 963 90 96881

Készült 700 példányban B/5 formátumban, 9,1 (A/5) ív terjedelemben, 300 g félmatt műnyomó papír, 7-103 pp., 10 színes tábla, 7 színes és 2 fekete-fehér fénykép, 1 színes és fekete-fehér ábra, kötés: színes fóliázott papírborító.

Pótlás: Javítások

SzTA

A szerkesztői előszó után a kötet négy fő fejezetre tagolódik.

1) Köszöntések és fogadásuk. A felszólalók köszöntéseiből teljességében körvonalazódik PRISZTER Szaniszló szakmai munkássága, tudományos és emberi kiválósága (PENKSZA Károly, BORHIDI Attila, SZABÓ T. Attila, SURÁNYI Dezső, MOLNÁR Edit, Bényeiné HIMMER Márta, SZABÓ László Gy.). A fejezet – szerkesztői vélemény alapján – egy előadás (ISÉPY István) és egy tanulmány (SZABÓ István) előszavával kibővült. Az ünnepelt válasza további tényadatokat és tapasztalatokat tartalmaz.

2) Előadások: ALMÁDI László (A növény szervtan terminológiája), ISÉPY István (A magyarországi botanikus kertek jövője).

3) Egy botanikai könyvkincsről, amelynek feltárásában az ünnepeltnek is érdemei vannak (Peter WIERZBICKI 1820-ból fennmaradt illusztrált, kéziratos keszthelyi flóraműve): PRISZTER Szaniszló (Előszó egy kiadóra várakozó feldolgozáshoz), SZABÓ István (Wierzbicki és Keszthely. A „Plantae Rariores Keszthelyenses”), PRISZTER Szaniszló (Észrevételek Wierzbicki képeihez és azok szövegéhez).

4) Életút munkásság (életrajz, fontosabb publikációk témakörök szerint, botanikai tárgyú, jelentősebb publikációk (1942-2002), számottevőbb szerkesztői munkásság, jelentősebb elismerések), amelynek különös értéke az, hogy az ünnepelt állította össze.

A kötet tartalmazza a 2002. december 16-i ünnepi ülés résztvevőinek névsorát a jelenléti ív alapján.

Sz.I.

BESZÁMOLÓK ÉS CIKKEK A KONFERENCIÁRÓL

A REVIEW

of the Proceedings of the Sixth Conference on Flora and Vegetation in the Carpathian Basin

(26-29. February 2004, Keszthely, Hungary).

SZABÓ T. A., BARTL K.

(BioTár Electronic. A Free Online Journal. Amplicon – Book Reviews.

<http://binet-biotar.vein.hu> BTN: 1060)

The volume of Proceedings, as well as the Conference as a whole is a record achievement: the Department of Plant Systematic and Physiology in Keszthely, Georgikon Faculty of Veszprém University (a sister department connected closely with the Botanical Department of the Biological Institute of Veszprém University) has got the right of organizing four months before the Sixth Hungarian Conference on Flora and Vegetation in the Carpathian Basin and the first announcement has been sent about two month's before the conference. The editors and organisers were surely pressed by deadlines and schedules.

The table of content of the volume is organised as follows (number of contributions in brackets): Taxonomy and syntaxonomy (9 titles), The 40th Anniversary of the Department of Plant Systematic and Physiology in Keszthely (5 titles); Studies on Flora and Vegetation in Hungary (7 titles); Past – Present – Future [of Hungarian botany]: Round Table Discussion (1 title); Regional studies (6 titles); Phytogeography: regional and general (5 titles); Taxonomical and floristic studies (28 titles); General studies on vegetation (23 titles); History of flora and vegetation (9 titles); Studies on plant-and-habitat relations (19 titles); Hungarian botanical databases (7 titles); Biodiversity of cultivated plants (3 titles); Vegetation of settlements and man made habitats (5 titles); Invasive plants (14 titles)

The most intensively studied geographical areas were (number of selected titles in brackets): Észak-Dunántúl (Northern Transdanubia, 17 titles), Alföld (Great Plain, 15 titles), Északi-Középhegység (North Mountain of medium height, 11 titles), Balaton, Kis-Balaton (Lake Balaton, 7 titles). Some relatively neglected fields were: cultivated plants and vegetations of man made habitats.

The Sixth Conference on Flora and Vegetation in the Carpathian Basin mobilised 207 authors. These authors presented 33 plenary lectures and 108 posters, as well as participated in 5 workshops and many professional discussions. The most productive authors were BALOGH L., BOTTA- DUKÁT Z., BIDLÓ A., DANCZA I., HEIL B., KIRÁLY G., KOVÁCS G., SZABÓ I., VOJTKÓ A.

The conference was a representative meeting of Hungarian botanists working exactly in an area which is reintegrating now officially in the European Community. This is a special reason why the absence of abstracts written in other EU languages is a fail. It is true that most of the materials published only in Hungarian in this volume will be also published *in extenso* in Hungarian botanical journal *Kitaibelia*, but this will be not identical with the conference volume.

The volume of proceedings documents, that the 6th Conference on Flora and Vegetation in Carpathian Basin was really beneficial for all participants.

The organisers must be acknowledged for their care and congratulated for the speed in organising of this conference.

Some examples for generic plant names in the titles of lectures and posters presented in the Conference: *Anagramma*, *Asarum*, *Asclepias*, *Asplenium*, *Asteraceae*, *Botrychium*, *Bulbocodium*, *Carex*, *Ceterach*, *Cetraria*, *Chrysopogon*, *Cuscuta*, *Cyperus*, *Dianthus*, *Digitalis*, *Fallopia*, *Helianthemum*, *Himantoglossum*, *Impatiens*, *Leucobryum*, *Ophrys*, *Panicum*, *Primula*, *Pseudolysimachion*, *Reynoutria*, *Rosa*, *Scirpus*, *Solidago*, *Trifolium*, *Triticum*

A hatodik kárpát-medencei flóra és vegetáció-kutatási konferencia
előadás- és poszter-kötetének áttekintése (2004. február 26-29. Keszthely)
SZABÓ T. A.
BioTár Electronic. E-folyóirat. Amplicon sorozat – Könyvszemlék
<http://binet-biotar.vein.hu> BTN: 1060

A kötet éppúgy, mint a konferencia – rekord teljesítménye a Veszprémi Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kara Növényteni és Növényélettani Tanszékének, Keszthelyen (amely testvérintézményként szoros kapcsolatban áll a Veszprémi Egyetem Biológiai Intézetének Botanika Tanszékével), mert a szervezés jogát csak két hónappal a konferencia kezdete előtt kapta meg. A szerkesztőknek és szervezőknek kemény határidőkkel kellett megküzdeniük.

A kötet tartalomjegyzéke a következő szerkezetet mutatja (zárójelben a témakörbe sorolt közlemények száma látható): Taxonómia és szüntaxonómia (9), 40 éves Keszthelyen a Növényteni és Növényélettani Tanszék (5), Országos flóra- és vegetációkutatás (7), „Múlt – jelen – jövő” kerekasztal beszélgetés [a magyarországi botanikáról] (1), Átfogó tájfeldolgozások (6), Regionális é összefoglaló növényföldrajz (5), Taxonómia és flórakutatás (28), Vegetációkutatás (23), Flóra- és vegetációtörténet (9), Termőhely-növény kapcsolatok (19), Magyarországi botanikai adatbázisok (7), Kultúrnövény biodiverzitás (3), Művi, települési környezet növényzete (5), Növényi invázió (14).

A leginkább tanulmányozott földrajzi területek a következők voltak (zárójelben a kapcsolódó munkák száma): Észak-Dunántúl (17), Alföld (15), Északi-középhegység (11), Balaton, Kis-Balaton (7). Mivel a konferencia a természeti és a természetközeli élőhelyek botanikai értékeinek felmérését vonultatta fel, viszonylag háttérbe szorult a természet növények és ember alkotta élőhelyek növényzetének témaköre.

A Flóra- és Vegetációkutatás a Kárpát-medencében konferenciasorozat hatodik rendezvénye 207 szerzőt hívott össze, akik mintegy 33 plenáris előadást és 108 táblát (pósztert) mutattak be. A legtöbb közleménnyel a következő szerzők jelentek meg a konferencián: BALOGH L., BOTTA- DUKÁT Z., BIDLÓ A., DANCZA I., HEIL B., KIRÁLY G., KOVÁCS G., SZABÓ I., VOJTKÓ A. A konferencia példaadó találkozó volt a magyar botanikusok számára egy olyan térségben, amely most éppen visszaintegrálódik az Európai Közösségbe. Ez egy különlegesen jó alkalom lehetett volna arra, hogy az összefoglalók egyéb európai nyelven is elkészüljenek.

A recenzált kötet is igazolja, hogy konferencia igen hasznos volt a résztvevők számára, ezért köszönet és dicséret illeti a keszthelyi szervezőket, illetőleg a társszervező soproni Erdőmérnöki Kar Növényzeti Tanszékét.

Néhány példa a konferencia-előadások címében előforduló fontosabb nemzetségnevekre: *Anagramma*, *Asarum*, *Asclepias*, *Asplenium*, *Asteraceae*, *Botrychium*, *Bulbocodium*, *Carex*, *Ceterach*, *Cetraria*, *Chrysopogon*, *Cuscuta*, *Cyperus*, *Dianthus*, *Digitalis*, *Fallopia*, *Helianthemum*, *Himantoglossum*, *Impatiens*, *Leucobryum*, *Ophrys*, *Panicum*, *Primula*, *Pseudolysimachion*, *Reynoutria*, *Rosa*, *Scirpus*, *Solidago*, *Trifolium*, *Triticum*.

Hivatkozás – Reference

SZABÓ I., HERMANN T., SZALÓKY I. (szerk.) 2004, Aktuális flóra és vegetáció-kutatás a Kárpát-medencében. Előadások és poszterek. Összefoglaló kötet. Veszprémi Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Növényzeti és Növényélettani Tanszék – Keszthely (jogtulajdonos). Kiadványszerkesztő: Hermann T., Nyomdai munkák Központi Könyvtár és Levéltár. 300 példány, 145x205 mm, pg. I-XII (Műsorfüzet: bevezető, tartalom + 300 példány), 1-144, XIII-XX (Névmutató, technikai oldal).

HELYI SAJTÓ

NÖVÉNYZETI ÖRÖKSÉGÜNK

A magyar botanikus társadalom legfontosabb fóruma

Keszthely (s.j.) – A magyar botanikus társadalom legfontosabb fórumaként, „Aktuális flóra- és vegetációkutatás a Kárpát-medencében” címmel mintegy 260 magyar és külföldi szakember részvételével kezdődött négynapos konferencia tegnap délután a Georgikon Kar Festetics úti épületében.

A házigazda intézmény, valamint a soproni Erdőmérnöki Kar által szervezett, sorrendben hatodik rendezvény témájával kapcsolatosan dr. Szabó István, a keszthelyi Georgikon professzora bevezetőjében úgy fogalmazott: számtalan esetben vetődik fel a kérdés, hogy milyen értékekkel is gazdagítja hazánk az Európai Uniót? Nos, természetes növényzeti örökségünk számbavétele és összehasonlító értékelése a közelmúltban szervezeten megkezdődött

a Széchenyi-program támogatásával. A szakemberek bizakodnak, hogy nem törik meg a lendület és több évtizedes lemaradásunk bepótolható. Nem kétséges, hogy a botanikusok hasznosságára a társadalom is ráébred, és az egészséges emberi jövő érdekében még nem lesz késő, amikor véleményükre is adnak a rövid távú gazdasági érdekek érvényesítésével szemben.

A konferenciát több kiállítás gazdagította, de az érdeklődők megtekinthették a soproni egyetem által a növényzeti örökséget bemutató felmérés anyagát is.

(Zalai Hírlap, 2004. február 27.)

A KÁRPÁT-MEDENCE BOTANIKAI AKTUALITÁSAI Flóra- és vegetációkutatás

Az elmúlt héten rendezték meg Keszthelyen, a Georgikon Karon a magyar botanikus társadalom legfontosabb fórumának tartott négy napos konferenciát „Aktuális flóra- és vegetációkutatás a Kárpát-medencében” címmel. Az egyetem Festetics úti épületében megtartott fórumot a házigazda intézmény és a Soproni Erdőmérnöki Kar szervezte, s az alapítás óta eltelt évtized során ez volt a hatodik rendezvény.

Dr. Szabó István, a Georgikon Kar Növényzeti és Növényélettani Tanszékének tanszékvezető professzora beköszöntőjében szökött arról, hogy a 2004-es esztendő – az Európai Unióhoz való csatlakozásunk éve – rendkívül gazdag keszthelyi vonatkozású évfordulókban. A város 50 éve kapta vissza ismét városi rangját, valamint néhány éves kényszerszünet után az agrárfelsőoktatási intézményét, a Georgikont. 1844-ben született Deininger Imre, az archeobotanika és a magyar történeti növényföldrajz úttörője, aki 1884-ben a keszthelyi gazdasági tanintézet igazgatója lett. 1964-től önálló növényzeti és növényélettani tanszék képviseli a két évszázados botanikai tevékenységet Keszthelyen, s a tanszék első vezetője, Kárpáti István 1924-ben született, és 1984-ben ő alapította meg az egyetemen a „Borbás Vince” Ökológiai Laboratóriumot.

A professzor a botanikusok munkájáról szólva elmondta, számtalan esetben vetődik fel a kérdés, milyen értékekkel gyarapítja hazánk az Európai Uniót? A közelmúltban a Széchenyi-program támogatásával szervezeten megkezdődött a növényzeti természeti örökségünk számbavétele, s a szakemberek bíznak abban, hogy töretlen lendülettel behozható a több évtizedes lemaradás a florisztikai és vegetáció térképezés terén.

– Öröndetes – mondta dr. Szabó István –, hogy több új szakfolyóirat is meggyökerezett, s ezek megvilágításában fény derül arra, mennyi új feladat vár ránk, botanikusokra a flóra- és vegetációkutatás, az ökológia terén, elsősorban természetvédelmi, tájgazdálkodási, területfejlesztési vonatkozásokban. A botanikusok tevékenységének hasznosságára a társadalomnak is rá kell ébrednie, hiszen az egészséges emberi jövő kialakításában szükség van a véleményükre, szemben a rövid távú gazdasági érdekek érvényesítésével. A konferencián a közel háromszáz szakember a számtalan előadás mellett több kiállítást is megtekinthetett, amelyek betekintést nyújtottak a kutatások ábraanyagaiba, emléket állítottak a jubilálóknak, s a fotókiállítások mellett Bíró Krisztina könyvillusztrációiból is ízelítőt nyújtottak.

(Hévíz, Keszthely és Vidéke, A Balatoni Régió hetilapja, 2004. március 4. XV. évf. 4. sz.)

CÍMLAPKÉP

Gymnocoronis spilanthoides DC. – vízi bojt (Rajz: Bíró Krisztina)

A *Gymnocoronis* nemzetség öt faja közép- és dél-amerikai. E fajt onnan először Ausztráliába hurcolták be dísznövényként. Hazánk flórájára nézve új faj, és a Hévízi-tó levezető csatornájában telepedett meg először, valószínűleg dísznövény honosítók tevékenysége következtében. Hydato-helofiton életformájú, nagytermetű, lágyszárú évelő. Entomofil, virágzatainak mézédess illata átható. Lassan áramló vizek, töltések mentén dúsán virágzik, télen a víz felszínéig elfágy. (Szabó I. 2002: Melegvizi növényfajok Hévíz és Keszthely meleg vizeiben. Bot. Közlem. 89. 105-115.)

A KONFERENCIA TÁMOGATÓI

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM
 NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM
 ERDŐMÉRNÖKI KAR – SOPRON
 HM VESZPRÉMI ERDŐGAZDASÁG RT. – VESZPRÉM
 BAKONYERDŐ ERDÉSZETI ÉS FAIPARI RT. – PÁPA
 BALATON-FELVIDÉKI NEMZETI PARK
 VESZPRÉMTEJ TEJIPARI VÁLLALAT ÜZEMEGYSÉGE – KESZTHELY
 KESZTHELYI POLGÁRMESTERI HIVATAL
 GYENESDIÁS NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
 HELIKON KASTÉLYMÚZEUM – KESZTHELY
 GEORGIKON MAJORMÚZEUM – KESZTHELY
 CSOKONAI ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT – KESZTHELY
 VE GEORGIKON MEZŐGAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
 TANGAZDASÁG
 CSERSZEGTOMAJI SZŐLÉSZETI–BORÁSZATI KÍSÉRLETI TELEPE
 BURGONYAKUTATÓ INTÉZET
 ZALAHÚS RT. – ZALAEGERSZEG
 B08 KAMERARENDSZEREK BT.
 MÉRY-PÉKSÉG – KESZTHELY

*

A KONFERENCIA SZERVEZŐ BIZOTTSÁGA

DR. BARTHA DÉNES (elnök, Sopron), DR. SZABÓ ISTVÁN (elnök, Keszthely), SZALÓKY ILDIKÓ
 (titkár, Keszthely), DR. ALMÁDI LÁSZLÓ (Keszthely), DR. BÓDIS JUDIT (Keszthely),
 DR. CSERMÁK KÁLMÁN (Keszthely), DR. CSIKY JÁNOS (Pécs), HÁRSVÖLGYINÉ SZÓNYI ÉVA
 (Keszthely), KÓSA ESZTER (Keszthely), MOLNÁR ZSOLT (Vácrátót), DR. SZEGLET PÉTER
 (Keszthely), VIDÉKI RÓBERT (Sopron)

*

RENDEZŐK

FRANCISCS Péterné adminisztrátor, SZABADVÁRI Gyuláné és MAYER Tamásné laboráns,
 VOLNER Lajos technikus, BÁLINT Bernadett, CSÁNK Bertalan, CSIKESZ Dorina, HERNÁDI
 Hilda, KUCZOGI Boglárka, KULIK Gergely, LAHONYA Eszter, NÉMETH Csilla, NYÉKI Erika,
 PAPIKA Anikó, POZSAI Károly, SÁRKÁNY Előd, SEBESTYÉN Ákos, SIMÁNDY KISS László,
 STEFÁK Szabolcs, SZABÓ Miklós, TAKÁCS Attila, VAD Mónika, VARGA Lajos, VARSÁNYI
 Dániel, VIRÁG Györgyi egyetemi hallgatók